

**T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ABD
TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ BİLİM DALI**

SEBİL GAZETESİ'NDE YAHUDİLİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
İBRAHİM HAKKI EROĞUL**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. MEHMET PINAR**

VAN - 2019

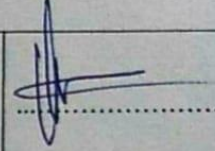
KABUL VE ONAY SAYFASI

İbrahim Hakkı EROĞUL tarafından hazırlanan "Sebil Gazetesi'nde Yahudilik" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarih Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Mehmet PINAR

Tarih Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

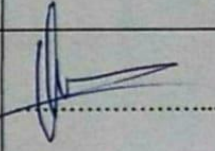
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Mehmet PINAR

Tarih Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

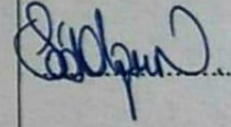
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Said OLGUN

Tarih Anabilim Dalı, Siirt Üniversitesi

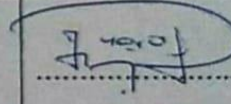
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ercüment TOPUZ

Tarih Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi:

22/07/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini ve imzaların sahiplerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Bekir KOÇLAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN SAYFASI

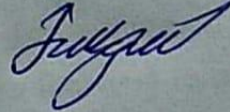
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

12.09.2019

İBRAHİM HAKKI EROĞUL

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin Adı SOYADI

İbrahim Hakkı Eroğul

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Temmuz, 2019

SEBİL GAZETESİ'NDE YAHUDİLİK

ÖZET

Sebil, 1976-1982 ve 1988-1992 yılları arasında “Her Şey Hak İçin” şiarıyla yayımlanmıştır. 1980’e kadar haftalık yayımlanan gazete, sonrasında aylık olarak yayın hayatına devam etmiştir. “Haftalık Siyasi, Tarihî, İlmî Gazete” sloganıyla İslami basında büyük bir boşluğu doldurmayı amaçlamıştır. Toplam 269 sayı basılmıştır. Türkiye’de, ilk iki yüz elli sayısı, son on dokuzu Almanya’da yayımlanmıştır. 1980 Darbesi’nden sonra kapatılmıştır.

Muhafazakâr içeriğe sahip olan Sebil’de sıklıkla ele alınan konuların başında Yahudilik gelmektedir. Zira dünyayı kontrol eden Yahudiler kimdir? Amaçları nedir? Neler yapmışlardır. Bilderberg toplantıları, Komünizm, Masonluk, Dönmelik gibi konular ele alınmıştır. Sebil, adeta her şeyin sebebi Yahudilerdir anlayışını yazılarına yansıtarak, neredeyse dünyadaki tüm felaket ve musibetlerin Yahudiler yüzünden olduğunu ima etmeye çalışmıştır.

Dünyayı Yahudi ideallerine göre şekillendiren sömüren bu grup kendini üstün ırk olarak görmektedir. Sebil Dergisi yazarları Osmanlı Devleti’nin yıkılışında Yahudilerin etkili olduğuna inanmaktadır. Siyonistlerin bu işi planladıklarını bile iddia etmişlerdir. 19. yüzyılda ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkilediğine inanılan Siyonizm nedir?

Siyonist hareket Filistin’de bağımsız bir Yahudi devleti kurabilmek amacıyla; dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan Yahudilerin Filistin’e getirilmesi, gelmiş olan Yahudiler için yeterli toprak elde edilmesi, Filistin’de modern anlamda bir Yahudi toplumunun oluşmasını hedeflemiştir.

Anahtar Sözcükler: Yahudi, Filistin, Siyonizm, Masonluk, Dönmelik

Sayfa Adedi: 99+x

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet Pınar

(M.Sc. Thesis)

Name and SURNAME

İbrahim Hakkı Eroğul

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

July, 2019

JUDAİSM in THE NEWSPAPER SEBİL

ABSTRACT

Sebil was published between 1976-1982 and 1988-1992 with the discourse of “Everything is God”. The newspaper, which was published weekly until 1980, continued to be published monthly. “Weekly Political, Historical, Scientific Newspaper aimed to fill a big gap in the Islamic press. A total of 269 issues were printed. The first two hundred and fifty count in Turkey, in Germany, nineteen of the last was published. It was closed after the 1980 coup.

In the conservative Sebil, Jews are the most frequently discussed topics. Who are the Jews who control the world? What are their aims? What they have done. Topics such as Bilderberg meetings, Communism, Freemasonry, Sabetai were discussed. Reflecting his understanding of the Jews as the cause of everything, Sabil tried to imply that all the calamities and disasters in the world were due to the Jews.

This group, which shapes the world according to Jewish ideals, sees itself as a superior race. The authors of the Journal of Sebil believe that the Jews were influential in the collapse of the Ottoman Empire. They even claimed that Zionists had planned this work. What is Zionism that emerged in the 19th century and is believed to affect the whole world?

The Zionist movement aims to establish an independent Jewish state in Palestine; The aim was to bring the Jews living in various parts of the world to Palestine, to obtain enough land for the Jews who came, and to create a modern Jewish society in Palestine.

Key Words: Jews, Palestine, Zionism, Masonry, Sabetai

Quantity of Page: 99+x

Scientific Director: Associate Professor Mehmet Pınar

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ÖNSÖZ	viii
TEŞEKKÜR SAYFASI	ix
GİRİŞ.....	1
TÜRKİYE'DE İSLAMCILIĞIN TARİHİ GELİŞİMİ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	13
SEBİL DERGİSİ VE İÇERİĞİ	13
1.1. Sebil Gazetesi ve İçeriği.....	13
1.1.1. Sebil Gazetesi'nin Genel Misyonu	14
1.1.2. Sebil Gazetesi'ne Karşı Açılan Davalar	17
1.1.3. Sebil'in Gazetesi'nin Yazar Kadrosu	19
1.1.3.1. Kadir Mısıroğlu	19
1.1.3.2. Cemil Meriç	23
1.1.3.3. Sadık Albayrak	24
1.1.3.4. Mustafa Yazgan.....	25
1.1.3.5. Ertuğrul Düzdağ	26
1.1.3.6. Selahattin Eş Çakırgil	27
1.1.3.7. Yesevize Şakir Alparslan Yasa	28
İKİNCİ BÖLÜM	30
SEBİL GAZETESİ'NDE DÖNMELİK.....	30

2.1. SEBİL GAZETESİ'NDE DÖNMELİK.....	30
2.1.1. Dönmelik Hareketinin Kökeni ve Sabatay Sevi	31
2.1.2. Sabatay Sevi'nin Ölümünden Sonra Dönmelik Hareketi.....	35
2.1.3. Dönmelik ve Tesettür	39
2.1.4. Sertel Ailesi ve Dönmelik	46
2.1.5. Vatan Gazetesi'nin Dönmelik ile İlişkisi	48
2.1.6. İttihatçılık ve Dönmelik İlişkisi	50
2.1.7. Dönme Mezarlıkları ve Osman Nevres	53
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	56
SEBİL GAZETESİ'NDE YAHUDİLİK.....	56
3.1. Sebil'in Yahudiliğe Bakışı	56
3.2. Sebil Gazetesi'nde Yahudilik-Siyonizm İlişkisi.....	58
3.3. İstanbul Mezbahasındaki Yahudi Meselesi	61
3.4. Kıbrıs ve Yahudilik.....	62
3.5. Sebil Gazetesi ve Henry Kissinger	65
3.6. Yahudilik ve Komünizm	67
3.7. Yahudilik ve Bilderberg Grup	68
3.8. Sebil ve Filistin Sorunu	72
SONUÇ	80
KAYNAKLAR.....	85
EKLER	92
ÖZGEÇMİŞ	
ORİJİNALLİK RAPORU	

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
a.g.e.	Adı Geçen Eser
AP	Adalet Partisi
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
Çev.	Çeviren
Der.	Derleyen
DP	Demokrat Parti
Haz.	Hazırlayan
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
MNP	Milli Nizam Partisi
MSP	Milli Selamet Partisi
RP	Refah Partisi
S.	Sayı
TTK	Türk Tarih Kurumu

ÖNSÖZ

Sebil Gazetesi ortaya çıktığı dönem itibariyle Türkiye’de büyük bir boşluğu doldurma iddiasını taşıyarak işe başlamıştır. Gazete, Türkiye’nin geldiği noktayı ve gideceği hedeflere yön verme ve Müslüman bir ülke dizayn etme mefkûresine ulaşmayı şiar edindiğini, yazılarında ve üslubunda daima açığa vurmaya çalışmıştır. Bu noktada dâhili en büyük engel olarak Cumhuriyet Halk Partisi’ni ve Komünizm akımını, hariçte ise Siyonist ve Kapitalist odakları görmüştür. 1976-80 arasındaki dönemde en çok ilgi gören dergiler arasına giren Sebil Gazetesi, savunduğu fikir ve görüşlerden dolayı birçok defa yargı süreçleriyle karşı karşıya kalmıştır.

“Sebil Gazetesi’nde Yahudilik” adlı çalışmamızı üç bölüm halinde ele almış olup her bölümde derginin farklı bir yönünü sunmaya çalıştığımızı ifade etmek isterim. Öncelikle birinci bölümde derginin misyonu, yargı süreçlerini, yazar kadrosunu tanıtılması hedeflenmiştir. Bu kadro içerisinde en büyük paya sahip olan ve yakın tarihimize de savunduğu fikirler ve yaptığı açıklamalar itibariyle damgasını vurmuş olan Kadir Mısıroğlu’nu hem kendi röportajlarıyla hem de farklı kaynaklara atıf yaparak tanıtmaya çalıştık. Bunun yanında Cemil Meriç, Selahattin Eş Çakırgil, Sadık Albayrak, Mustafa Yazgan ve Ertuğrul Düzdağ, Yesevizade Şakir Alparslan Yasa gibi isimlerin biyografilerine içerikte yer verilmiştir.

İkinci bölümde Dönmelik (Sabatayizm) konusuna değindik. Bu noktada Ertuğrul Düzdağ’ın köşe yazılarını ve konu ile ilgili yerli-yabancı kaynakları analiz ederek Dönmelik konusunu ele aldık. Üçüncü bölümde ise konumuzun asıl omurgasını oluşturan Yahudilik temasıyla ilgili başlıkları ele aldık. Kıbrıs, Kissenger, Siyonizm, Filistin ve Bilderberg başlıklarını Sebil yazarlarının makalelerini yorumlayarak ve bu yorumlarımıza farklı kaynakların fikirlerini de ekleyerek sunmaya çalıştık. Esasen ele aldığımız ve hakkında yorum yapmaya çalıştığımız konuları nesnel bir biçimde inceledik. Söz konusu çalışmada imkânlar el verdiği kadar öznellikten uzak hem etik standartlar hem de uluslararası kamuoyu unutulmadan açıklanmıştır. Zira “Yahudilik” konusu toplumda çok uzun yıllardan beri tartışılan meselelerin başında gelmiştir. Bu meseleye Sebil Gazetesi gibi İslamcı bir neşriyat gözünden bakabilmek işimizi zorlaştırmışsa da yerel ve reel gerçekleri göz önüne alarak tezimizi yazmış ve tamamlamış bulunmaktayız.

TEŞEKKÜR SAYFASI

Daima yanımda olan sonsuz destek, sabır ve güvenlerini benden hiçbir zaman esirgemeyen başta babam Yakup Eroğul ve annem Fatma Eroğul olmak üzere bütün aile fertlerime teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmalarına kaynak olan bütün Sebil dergisi ve türevi dergileri bir proje kapsamında bir araya getirip benim gibi birçok araştırmacının hizmetine sunan İlmî Etütler ve Araştırma Merkezi yönetimine ve çalışanlarına; düşünce dünyasına yaptıkları bu büyük katkıdan dolayı teşekkür ediyorum. Ayrıca derginin eksik sayılarını temin etme noktasında istifade ettiğim İSAM Kütüphanesi ve değerli çalışanlarına şükranlarımı sunuyorum. Bizlere her zaman güven ve şahsiyet aşıl原因, yüksek lisans yapmaya teşvik edip ufukumuzu açan çok değerli; lisanstan hocam Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Abdürrahim Küçükkaya'ya ayrıca minnettar olduğumu belirtmek istiyorum. Aynı zamanda lisans ve yüksek lisans öğrenimimde bana desteğini esirgemeyen, tez jürimde bulunup benden pek değerli tavsiye ve yönlendirmelerini esirgemeyen kıymetli Dr. Öğretim Görevlisi Ercüment Topuz hocama da ayrıca teşekkür ederim. Tez jürimde bulunup bize yapıcı eleştirilerini sunan ve akademik yönlendirmelerde bulunan Siirt Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Said Olgun hocamıza da ayrıca müteşekkirim. Bu süreç içerisinde bize yoldaşlık edip yönlendiren Yunus Özduğun ağabeyime ve seminer sürecinde bana desteğini esirgemeyen Rıdvan Kızılkaya dostuma teşekkür ediyorum. Son olarak tez yazım sürecinde teknik olarak takıldığım her konuda bana destek olan ve yardım eden değerli kuzenim Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilgisayar Teknolojileri Bölümü Öğretim Görevlisi Mehmet Mehdi Karakoç hocama da ayrıca minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Her şeyden önce bir hoca vasfının çok daha ötesinde öğrencilerine karşı bir ağabey anlayışıyla yaklaşan, bu işe başladığımızdan beri engin hoşgörü ve fedakârlığını bizden hiçbir zaman esirgemeyen, kendisinden ilmi ve insani manada istifade etmekten şevk duyduğumuz kıymetli hocamız Doç. Dr. Mehmet Pınar'a her şey için çok teşekkür ediyorum. Mehmet Pınar hocamın bana öğrettikleri için kendisine ne kadar teşekkür etsem azdır.

İbrahim Hakkı EROĞUL

TÜRKİYE’DE İSLAMCILIĞIN TARİHİ GELİŞİMİ

İslam’ın; insanın inanç dünyası dışında toplumsal ve siyasi kılavuz olarak kullanılması anlamına gelen İslamcılık fikri, XIX. yüzyılda ortaya çıkmıştır¹. İslamcılıkla, İslamiyet’i iman, ibadet, ahlak, felsefe, siyaset, hukuk, eğitim gibi konularda "yeniden²" hayata geçirmek ve rasyonalist bir bakış açısıyla Müslümanları, sözde medeni, zalim ve baskıcı yöneticilerden kurtarmak amaçlanıyordu. İsmail Kara bu konuda şunları söylemiştir:³ *“İslamcılık: toplumu Batı taklidinden, hurafelerden kurtarmak; medenileştirmek, birleştirmek ve kalkındırmak amacıyla yapılan aktivist, modernist ve eklektik yönleri baskın siyasi, fikri ve ilmi çalışmaların, arayışların, teklif ve çözümlerin bütünüünü içeren bir hareket olarak tarif edilebilir.”*

İslamcılık, siyasal bir akım olarak XIX. yüzyılda ortaya çıkmasına rağmen, Ali Şeriatî, İslamcılığın dünya üzerindeki başlangıcını Habil-Kabil mücadelesine dayandırır. Zira bu olayın bir sınıf çatışması olduğunu dile getiren Şeriatî, bu çatışmanın İslamcılığın en büyük dayanaklarından biri olduğunu iddia eder. Kuran’daki Habil-Kabil olayını sınıf farklılığı açısından ele almaktadır. Bu bakış açısına göre; tarımı, yerleşik hayatı ve kişisel mülkiyeti simgeleyen Kabil’dir. Çoban olan Habil ise hayvancılık ve yerleşik hayat öncesi ortak hayatı simgelemektedir. Bu iki kardeş arasındaki kavga tarih boyunca insanoğlu arasındaki alt ve üst sınıflar arasındaki çatışmanın süregelişidir. Şeriatî, bu olayla ilgili olarak şunları belirtmiştir:⁴ *“Kabil’in Tanrı için sunağa buğday takdim etmesinden ve dolayısıyla çiftçi olmasından Habil’in ise sunağa bir deve getirmesinden ve dolayısıyla çoban olmasına dayanmaktadır.”*

¹ Mümtazer Türköne, *Siyasi İdeoloji Olarak İslamcılığın Doğuşu*, Etkileşim Yayınları, İstanbul, 2011, 55.

² Yukarıda verilen tarifte üzerinde özel olarak durulması gereken anahtar kelime "yeniden"dir. XIX. yüzyılda ortaya çıkan ve en azından düşünce alanında modernist karakteri baskın İslamcılık akımının anlamı yenileme ve yenilenme kelimelerinde gizlidir. bkz. Ahmet Ayhan Koyuncu, “1970 Sonrası Türkiye’deki İslamcılar Ve Demokrasi: Şirkten Sahiplenmeye Paradigma Değişiminin İz Sürümü”, *Turkish Studies*, V.10, S. 6, 2015, 623.

³ İsmail Kara, *Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi*, C.1, Dergah Yayınları, İstanbul, 1997, 16.

⁴ Ali Şeriatî, *İslam Bilim ve Bir İdeoloji Olarak İslamcılık*, (Haz.: Ertuğrul Cesur) Bakış Yayınları, İstanbul, Nisan-2007, 140.

İslamcılık XIX. yüzyılda, Osmanlı topraklarında ortaya çıkmıştır. XVII. yüzyıldan itibaren askeri, siyasi ve ekonomik anlamda geri kalan Osmanlı'nın bu durumunu İslamiyet'i anlamama ve bu dine aykırı yaşama ve modernleşme kavramıyla kendi özünden uzaklaşmaya bağlamışlardır. Toplumun özünden koparak yozlaştığını düşünen kişilere göre; bu sebepler toplumu çözüme götürecektir çareyi kendiliğinden ortaya çıkartmaktadır. Osmanlı Devleti, ekonomik anlamda refaha ulaşmak, toplumsal huzuru sağlamak, kalkınmak, medenileşmek, eski gücüne ulaşmak için sadece İslamiyet'e dönmelidir. Yani İslamcılık tek çözümdür⁵. Sırat-ı müstakim-Sebilürreşad, Beyanu'l-hak, İslam mecmuası, Volkan gibi dergiler, Osmanlı'da İslamcılık akımının anlaşılmasını sağlamışlardır⁶.

Osmanlı dünyasını 19. yüzyılda etkileyen İslamcılık fikri, Mısır'da da aynı yüzyılda ortaya çıkmıştır. 1839-1897 yılları arasında yaşayan aslen İranlı olan, 1845-1905 yılları arasında yaşayan ve Cemaleddin Efgani'nin de öğrencisi olan Muhammed Abduh ile İslamcılık akımı Mısır'da filizlenmiştir. 1817-1898 yıllarında Hindistan'da yaşayan Seyyid Han ve Seyyid Emir Ali (1849-1928) bu akımın dünyada yayılmasına zemin hazırlamışlardır. İslamcılık akımının Mısır'da gerçek anlamda bir fikir ve aksiyon hareketi olarak ortaya çıkması; Hasan El Benna (1906-1949) öncülüğünde kurulan İhvan-ı Müslim'in (Müslüman Kardeşler) hareketi ile sağlanmıştır.⁷

Osmanlı siyasi hayatında İttihad-ı İslam kavramlarının kullanılmaya başlanması (Panislamizm, İslamcılık) Sultan Abdülaziz'in saltanatının son yıllarında büyük olasılıkla 1872'de olmuştur. Siyasi hayatta padişah, halife görevini üstlenmişti. Bu dönemde bazı İslamcı faaliyetler de bulunulmuştur. İslam âlemi üzerine yoğunlaşmış, dini öğretim oranı artırılmıştır. Cemaleddin Efgani gibi İslam âleminin etkili şeyh ve alimleri onurlandırılmak üzere İstanbul'a çağırılmıştır. Şeyh Zafir, Şeyh Esad, Şeyh Ebulhud da bu şeyhlerden bazılarıdır.⁸

⁵ Tarık Zafer Tunaya, *İslamcılık Cereyanı*, Cumhuriyet Yayınları, Ankara, Şubat 1998, 25.

⁶ Kara, a.g.e., C. I, 16.

⁷ Lia Brynjar, *Müslüman Kardeşlerin Doğuşu*, (Çev. İhsan Toker) Ekin Yay., İstanbul, 2013, 45.

⁸ Tunaya, a.g.e., 26.

İslamcı ideolojinin tarihi açısından bakıldığında en önemli dönüm noktası II. Abdülhamit saltanatıdır. Zira bu dönemde halifelik makamına ve ülkenin dinine yapılan vurgu, dinin siyasallaşması açısından çok önemlidir.⁹

İslamcılık fikrini destekleyen kişiler, gerçek İslamiyet'i anlatmak amacıyla Afrika, Orta Asya, Kuzey Afrika içlerine kadar gitmişlerdir. II. Abdülhamit döneminde; Müslümanların tekke ve zaviyelere olan ilgileri arttırılmaya çalışılmıştır, dini kitaplar basılarak Müslümanların yaşadıkları yerlerde ücretsiz dağıtılmıştır, Hac ibadetinin yerine getirilmesine ve hacılara büyük özen gösterilmiş, hac mevsiminde İslami değerler ve hilafetten yararlanma yolları aranmıştır. Bu amaçla, Hicaz demiryolu projesi uygulamaya konulmuştur. Arap vilayetlerine birinci sınıf vilayet statüsü verilmiş, buralardaki üst düzey memurların maaşları artırılmıştır. 1902 yılında İstanbul'da yaşayan Arap aşiretlerinin ileri gelenlerinin çocuklarına eğitim verebilecek yatılı ve ücretsiz Aşiret mektepleri kurulmuştur. Bu şekilde İslamcılık fikrinin Osmanlı'da tanınıp benimsenmesi hedeflenmiştir. Sonuç itibariyle, Sultan Abdülhamit'e karşı muhalif veya yandaş Osmanlı aydınları da bu İslamcılık ideolojisinden yana olmuşlardır¹⁰.

Pan-İslamist politikaları uygulanmasına rağmen, aydınlar hürriyetlerini kısıtladığı için II. Abdülhamit'e muhalif olmuşlardır.¹¹ II. Meşrutiyet'ten (1908) sonra durum tamamen değişmiştir. Bu dönemde aydınlar düşüncelerini özgürce açıklama tartışma ve yayma fırsatları vardı. Diğer taraftan, İslamcılık akımının savunduğu Müslüman unsurların birliği fikri de ortadan kalkmıştır¹².

Osmanlı'da büyük ümitlerle ilan edilen II. Meşrutiyet, tüm Müslümanların birleşmesini sağlamamıştır. Bu dönemde ortaya çıkan milliyetçilik akımı, İslami unsurların göz ardı edilmesine neden olmuştur. Hatta Osmanlı'nın kurtuluşunu Batıcı ve taklitçi bir zihniyet ile Avrupa medeniyetinde bulunabileceği fikri de durumu daha da kötüleştirmiştir¹³.

⁹ Yasin Aktay, "Modernleşme ve Gelenek Bağlamında Dini Bilgi ve Otoritenin Dönüşümü", Tanıl Bora ve Murat Gültekin (der), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-İslamcılık Cildi, İletişim Yayınları, İstanbul, 349.

¹⁰ Kara, a.g.e., 29.

¹¹ M. Saffet Sarıkaya, "Osmanlı Türkiye'sindeki İslamcılık Düşüncesine Genel Bir Bakış", *İnsan Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Isparta, 1, 1999, 104.

¹² Kara, a.g.e., 30.

¹³ Tunaya, a.g.e., 72.

1908 yılından sonra Mısır ve Suriye başta olmak üzere, Hıristiyan Arapların da etkin bir şekilde rol aldığı Arap milliyetçiliği yaygınlaşmıştı. Bu durumun sonucunda Osmanlı'yı yıkmak için batılı devletlerle anlaşılan çokça grup ve cemiyet ortaya çıkmıştır. İlginç bir şekilde, Efgani-Abduh çizgisinin en sadık takipçisi Reşit Rıza (1865-1935) bu cemiyetlerin birçoğunda yer almıştır. Böylece İslamcılık akımının benimsenip uygulanması imkânsız hale gelmiştir¹⁴.

Osmanlı'nın son dönem siyasetinde önemli bir yeri olan İttihat ve Terakki Fırkası, 1911-1917 arasındaki söylemlerinde ve parti programında sıklıkla İslamcılığa yer vermiştir. Bu bağlamda, İslamiyet'in siyasi ve sosyal problemlere çözümler getirebileceğine inanan İslam ile modern ilimleri bir potada eriten İslami modernizme inanan kişiler ortaya çıkmıştır. Said Halim Paşa, Elmalılı Hamdi, Musa Kazım, Mustafa Sabri, Seyyid Bey İslamcılık fikrini benimseyen bazı kişilerdir. İttihat ve Terakki Partisi ve hükümet içerisinde yer alarak siyasi görüşlerini uygulama imkânı bulmuşlardır. 1910 yılında çıkan Arnavutluk'un isyanı ve sonrasında Osmanlı Devleti'nden ayrılması "Türkçü ve Turancı" düşüncenin yaygınlaşmasını da zemin hazırlamıştır¹⁵.

İttihat ve Terakki döneminde Mehmet Akif İslamcılığı benimseyen en önemli isimdir. Mehmet Akif Ersoy başta milliyetçi olmuş daha sonra tamamıyla ümmetçi bir karakter kazanmıştır¹⁶. M. Akif 1910 Balkan Savaşı sırasında çıkan Arnavutluk isyanından sonra, dinen küfür olarak sayılan kavmiyetçiliği eleştirmiş, Müslüman ümmetini yüceltmıştır¹⁷.

1918'de Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra tüm Müslümanların birleşmesi artık uygulanması imkânsız hale gelmişti. Maddi ve manevi tüm dayanaklarını kaybetmişti. Artık İslamiyet ile takviye edilmiş bir milliyetçilik ortaya çıkmıştı. İslamcılar, halifelige ve İstanbul hükümetine rağmen Milli Mücadele'ye bütün

¹⁴ Kara, a.g.e, 32.

¹⁵ Sarıkaya, 1999, 14.

¹⁶ Fatma Bostan Ünsal, "Mehmet Akif Ersoy", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce -İslamcılık C/IV*, İstanbul, 2004, 72.

¹⁷ Efecan İnceoğlu, *Türkiye'de Siyasal İslamcılığın Evrimi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009, 24.

varlıkları ve içtenlikleriyle katılmışlar ve bunun sonucunda kısmen de olsa Cumhuriyet yönetimine dâhil olmuşlardır¹⁸.

Milli Mücadele’de İslamcı kesim de yer almıştır. Milli Mücadele’nin simge isimlerinden biri olan Mehmet Akif’te İslamcıdır. Milli Mücadele döneminde, köy köy, şehir şehir dolaşıp gençleri cepheye çağırmış, çeşitli camilerde vaazlar vermiş ve halkı şiirleriyle coşturarak milli bilinci oluşturmuştur. Adeta Milli mücadelede itici güç olmuştur.¹⁹

Milli Mücadele yıllarında, İslamcı kesim de vatanın kurtuluşu için çalışmıştır. Ancak onlar halifelikten yanaydılar. Mustafa Kemal ile dava arkadaşlardı ancak siyasi fikirleri birbirine karşıtı. Mustafa Kemal halife ve Osmanlı yönetimine karşıydı. İslamcı kesim ise vatanın kurtuluşunda bir araya gelse de halifelik kurumuna çok bağlıydı. Bu durum TBMM’de Mustafa Kemal ve fikirlerine bağlı Birinci Grup ve Halife yanlılarına bağlı İkinci Grup’un oluşmasına sebep olmuştur. İkinci Grup, TBMM’de Mustafa Kemal’e ve Birinci Grup’a karşı güçlü muhalefette bulunmuşlardır. İkinci Grup Türk Milleti ve Müslümanların kurtuluşunu halifeliğin özgürlüğüne kavuşmasına bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Milli Mücadele’nin başarıya ulaşmasından sonra Birinci Grup zamanla Mustafa Kemal tarafından tasfiye edilmiştir.

Mustafa Kemal ve etrafındakilerin mecliste en çok karşı çıktığı husus devlet işlerinde dinin etkisiydi. Mustafa Kemal devlet işlerinde dinin kullanılmaması fikrini ilk etapta açıklamamıştır. Öncelikle ülkenin kurtuluşu esas alındığı için Mustafa Kemal ve arkadaşları dinin siyasetten ayrıştırılması fikirlerini gizlemişlerdir. Milli Mücadele’nin bitmesi sonucunda Mustafa Kemal güçlenmiş, ülkede etkili hale gelmişti.²⁰

Cumhuriyet’in kurulmasıyla beraber Cumhuriyet Halk Fırkası(CHF) ülkede tek parti haline gelmişti. 17 Kasım 1924 tarihinde Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası’nın kurulmasıyla tek parti dönemi sona ermiştir. Terakkiperver Cumhuriyet

¹⁸ Kara, a.g.e, 30.

¹⁹ Abdullah Uçman, “ Mehmet Akif ve Milli Mücadele”, *Ölümünün 50. Yılında Mehmet Akif Ersoy*, İstanbul, 1986, 13.

²⁰ Burhanettin Duran, “Cumhuriyet Dönemi İslamcılığı”, *Modern Türkiye’de İslamcı Düşünce*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, 130.

Halk Fırkası'nda Milli Mücadele'de yer almış kişiler bu partiye mensuptu. Hüseyin Rauf (Orbay), Kazım (Karabekir), Ali Fuat (Cebesoy), Refet (Bele), Cafer Tayyar (Eğilmez) Paşalar ile Doktor Adnan (Adıvar), Bekir Sami (Kunduh)²¹ bu kişilerden bazılarıdır.

Ana muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1925'teki Şeyh Sait İsyanı'nın çıkmasıyla ilgili suçlanmıştır. Aslında Doğu Anadolu'da Şeyh Sait önderliğinde ortaya çıkan bu isyanın temel nedeninin hilafetin kaldırılmasına ve laikliğe olan tepkiler sebep gösterilmiştir²². Yeni bir parti olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ayaklanma arasında bağlantı olmamasına rağmen, irtica ile ilişkileri olduğu söylenerek kapatılmıştır. Dolayısıyla Şeyh Sait isyanının nedeni Kürtçülükten ziyade irtica olmuştur²³.

Şeyh Sait İsyanı'ndan sonra, laiklik kamuoyunca tartışılmaya başlanmıştır. Cumhuriyet'in kurulmasıyla başlayan laiklik, İslamcılar için medeniyet çatışması anlamına gelmekteydi. Batı medeniyetinin taklit edilmesi sonucunda İslamiyet'ten uzaklaşmıştır. Laiklik'in yerleşmesi aslında Batı'dan alınması ve alınmaması gerekenler arasında kurulan dengenin de yıkılması demektir. Bu da yavaş yavaş İslamiyet'in toplumun yaşam alanından azalması demektir²⁴.

1924 yılında halifelik kaldırılmıştır. Laikleşme kapsamında eğitim ve adalet alanlarında reformlar yapılmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü adıyla iki kurum kurularak bu alanlar devlet kontrolüne alınmıştır. Tekke ve zaviyelerin eğitim ve ibadete kapatılması, buna bağlı olarak 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat yasası, tarikatların faaliyetlerinin yasaklanması, 1928'de İslam'ın devletin resmi dini olmaktan çıkarılması, 30 Ocak 1932'de ezanın Türkçe okunması, 1938'de dine ya da mezhebe dayalı dernek ve siyasal partilerin kurulmasını yasaklayan kanunlar da bu politika dâhilinde uygulanmıştır²⁵. Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan

²¹ Tevfik Çavdar, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950*, İmge Yayınları, Ankara 2008, 263.

²² Mete Tuncay, *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetimi'nin Kurulması 1923-1931*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2005, 136.

²³ Şerif Mardin, *Türkiye'de Toplum ve Siyaset*, (Der. Mümtazer Türköne, Tuncay Önder), İletişim Yayınları, İstanbul, 1990, 60.

²⁴ Duran, a.g.e., 132.

²⁵ Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu* (Çev. Prof. Dr. Metin Kıratlı), Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2000, 411.

inkılaplarla ÷lkedeki İslami toplumsal cemaat yapısı çözülmüştür. İslam dininin Türkiye’de yaşam alanının azalmasına neden olmuştur²⁶.

1950 yılında Demokrat Parti’nin iktidara gelişiyle başlayan dönem Türkiye’de farklı siyasi ideolojilere mensup partilerin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Siyasal partiler arasında kuşkusuz İslamcı kökenli partiler de yer almaktaydı.²⁷ Cumhuriyet dönemi İslamcılığı Demokrat Parti döneminde Cumhuriyet devrimine karşı biriken tepkilerin ürünü olan, Cumhuriyetin “yenilenme” düşüncesidir. Bu dönemde ortaya çıkan İslamcı söylemler günümüz siyasetinde önemli yerler edinecekti.²⁸

Demokrat Parti tamamıyla İslamcı hareket olarak ortaya çıkmasa da, İslami eğilimleri ve gelenekçi nitelikleri taşımaktaydı. İslamcı çevreleri temsil etme uğraşında olan Demokrat parti Cumhuriyetin kurucu kadrolarıyla ilişki içerisindeydi²⁹.

Demokrat Parti iktidarı ile İslami söylemler kamuoyunda sık sık yer almış ve bazı eski uygulamalar yeniden devreye sokulmuştur. Ezanın tekrar Arapça okunması, türbelerin ibadete açılması gibi faaliyetlerde bulunulmuştur.³⁰

1950-1960 yılları arasındaki Demokrat Parti iktidarı, Türkiye Cumhuriyeti’nde İslami kurum ve düşüncenin üzerindeki siyasal baskının kalkmasına İslami aydınların düşüncelerini özgürce ortaya koymalarını sağlamıştır. Bu dönemde, İslamcı yayınlarda büyük artış gözlenmiştir. Bu dönemde çıkan yayınlarda özellikle Cumhuriyet Halk Partisi’nin politikalarına, laiklik uygulamalarıyla İslami kesimin özgürlüklerinin elinden alındığına, ayrıca laikliğin yanlış algılandığına değinmişlerdir. Laiklik ilkesinin önem kazandığı bu dönemde acaba bu ilke doğru bir şekilde uygulanmış mıdır? Bu sorunun cevabı tartışmaya açıktır. Ali Fuat Başgil, Sebülürreşad’daki yazısında laiklik uygulamalarından doğan aksaklığın, laikliğin manasına yeterince vakıf olunamayışından kaynaklandığını ifade etmiştir. Başgil,

²⁶ İnceoğlu, a.g.e., 29.

²⁷ Kerem Özbey, *Geleneksellikten Neo-Liberal Muhafazakârlığa Türkiye’de İslamcılığın Dönüşümü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2011, 28.

²⁸ Nuray Mert, *Kolektif-Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce İslamcılık, C.6, Türkiye İslamcılığına Tarihsel Bir Bakış*, İletişim yayınları, İstanbul, 2005, 414.

²⁹ Özbey, a.g.e., 30.

³⁰ İnceoğlu, a.g.e., 37.

laik bir devletin dinsiz olması gerekmediğini belirtmiş, aksine vicdan hürriyetini benimsemesi gerektiğini eklemiştir³¹.

Laik olmadıkları, hatta medeni dünyayı anlamadıkları dile getirilen İslami basın sık sık İslamiyet'in uygar dünyadan uzak olmadığını altını çizmiştir. Bu amaçla, Doğu ve Batı Medeniyetlerini karşılaştırılmıştır. Modern olarak kabul edilen batı medeniyetinin aslında özünü doğu medeniyetinden aldığını ve doğu medeniyetinin batı medeniyetinden daha üstün bir konuma sahip olduğu ifade edilmiştir. Bu anlamda, doğu toplumlarının modernleşme adı altında Batı taklitçiliğinden kaçınması gerektiği İslami dergilerde ısrarla vurgulanmıştır. Laiklik ile ilgili bu durumun ülkenin ahlaki ve İslami çizgisini yok saydığını ve toplumu özünden koparacağı dile getirilmiştir³².

İslami yayınlar İslami kesimin siyasete girmesine de zemin hazırlamıştır. 1960 sonrasında ortaya çıkan pek çok siyasi aktör Türk siyaset tarihinde yer tutmuşlardır. Necdet Subaşı'ya göre İslamcıların Türkiye'de meydana getirdiği siyasi hareketler sonucunda kamusal alanda gerçek anlamda laiklik kazanılmıştır. İslami kesim gerçek laikliğin İslam'ın siyasete girmesi sonrasında yaşanan süreçte kazanıldığını belirtmiştir³³.

Türkiye'de aydınların 1970 yılına kadar dergiler çevresinde yoğunlaşan geniş kapsamlı kültürel faaliyetlere giriştikleri gözlenmektedir. Necip Fazıl'ın Büyük Doğu, ve Nurettin Topçu'nun Hareket isimli dergileri, İslami basının aydınlarca temsil edilen en önemli örneklerindendir.

Batı hayranlığına karşı İslam'ı bir medeniyet perspektifi içinde sunma gayretinde bulunan aydınların sol ve komünizm aleyhtarlığı, İslamcılığın Türk sağıyla kesişmesine zemin hazırlamıştır.³⁴ Önemli bir tehlike olarak görülen komünizme karşı mücadele; Kısakürek, Topçu ve Karakoç'un sıkça dile getirdiği bir

³¹ Ali Fuat Başgil, *Din ve Laiklik, Sebilürreşad*, C.9, S. 204, Eylül 1955, 55.

³² Kara, a.g.e., 267.

³³ Necdet Subaşı, *Din Sosyolojisi*, Dem Yayınları, İstanbul, 2014, 230.

³⁴ Necmi Uzun, *Türkiye'de İslamcı Hareket Gelişimi, İlişkileri, Ayrılıkları ve Dönüşümü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011, 106.

husus olmuştur.³⁵ Bununla birlikte söz konusu aydınlar arasında önemli düşünsel ve metodolojik farklılıklar söz konusudur.

Necip Fazıl Kısakürek, 1934 yılında Nakşi şeyhi Abdülhakim Arvâsî ile tanıştıktan sonra İslami kimliği ile öne çıkmıştır. 1943 yılında Büyük Doğu Dergisini yayınlamaya başlamış, defalarca kapatılmasına karşın dergiyi yayınlamaya devam etmiş, mahkûmiyetler ve maddi sıkıntılar yaşamıştır. Muhalifleri tarafından bile takdir gören edebiyatçılığıyla Necip Fazıl, İslami değerlerin karikatürize edildiği tek partili yıllardan başlayarak hayatının bütün aşamalarında İslam'ı cesaretle savunmuş ve sessiz dindar kitlenin duygularına şiirleri, konferansları ve kitaplarıyla tercüman olmuştur.

Necip Fazıl, çağdaş İslam düşüncesinin önemli simalarından sayılan Afgani, Abduh, Kutup, Mevdudi ve Hamidullah gibi şahsiyetlerin din anlayışlarını dinde reform yaptıkları gerekçesiyle eleştirmiş, sünni-tasavvufi anlayışı öne çıkarmıştır. Konferansları, yazıları, şiir ve argümanlarıyla bir dönem dindar gençliğin aktivist-aydın modeli olan Necip Fazıl, düşüncelerinden ziyade cesareti ve yılmayan kişiliğiyle Türkiye İslamcılarını etkilemiştir.³⁶

Nurettin Topçu, doğrudan geleneksel kaynaklar ve akımlardan beslenen anlayışına karşın, İslamcı düşünür ve aydınlar içerisinde sosyalizmi benimseyen neredeyse tek kişidir. Nakşibendiliğin Hâlidî kolunun temsilcilerinden olan Gümüshanevi dergâhının şeyhi olan Abdulaziz Bekkine, Topçu'nun İslami düşüncesini etkileyen şahsiyetlerin başında gelir. 1939 yılında Milli şeflik rejimine karşı açıktan eleştiri getiren ilk muhalif basın organı olarak yayımlanmaya başlayan Hareket Dergisi, zaman zaman değişse de etkili yazar kadrosuyla 1982 yılına kadar kesintilerle birlikte çıkmaya devam etmiştir.³⁷

1960-1980 arasında yayımlanan İslamcı dergiler; tek parti dönemi uygulamalarına, laiklikle İslami kesime hayat şansı tanınmadığına sıklıkla yer vermiştir. Bu durumun kültürel boyutuna eleştiriler, İslamcı dergilerin ana temalarını

³⁵ Duran, 2005, 133.

³⁶ Rasim Özdenören, *Necip Fazıl Kısakürek*. Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-İslamcılık, C.6, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, 139.

³⁷ Hamza Türkmen, *Türkiye'de İslamcılık ve Özeleştiri*, Ekin Yayınları, İstanbul, 2008, 715-720.

oluşturmaktaydı. Demokrat Parti (DP) döneminde İslamcı yazarların yayınları sonucu, İslami kimliğin unsurları ve kapsamı yeniden tanımlanmıştır.³⁸

İslami dergilerin yanı sıra Milli Talebe Birliği ve Akıncılar da İslamcılığın anlaşılıp benimsenmesi adına önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır. İlk defa 1916'da kurulan Milli Talebe Birliği 1965 yılına kadar CHP'yi desteklemiştir. 1965'ten sonra birlik içindeki mücadeleyi milliyetçiler kazanır ve solcular dışlanır. 1967'de İsmail Kahraman'ın başkan seçilmesiyle milliyetçi-mukaddesatçı bir çizgi yakalar. Şevket Eygi, Necip Fazıl, Osman Yüksel Serdengeçti, Nurettin Topçu gibi isimlerin fikirlerinden etkilenmişlerdir. MTTB (Milli Türk Talebe Birliği), 1970'de Milli Nizam Partisi'nin açılmasıyla oraya yaklaşmıştır. 1970'lerin ortalarına doğru İslamcı çizgiyi benimsemiş ve amblemindeki bozkurt işaretini Kur'an'ı çağrıştıran kitap amblemiyle değiştirmiştir MTTB'nin milliyetçi bir yapıdan İslamcı bir anlayışa evrilmesinde etkili olan önemli şahsiyetlerden biri de Sedat Yenigün ismidir. Radikal müstakil bir İslami çizgiyi benimseyen ve bu alanda kültür ve eğitim çalışmaları yapan Milli Talebe Birliği'ne mensup öğretmen Sedat Yenigün, 5 Temmuz 1980'de Fatih'te kimliği belirsiz şahıslar tarafından fail meçhul bir cinayet sonucu öldürülmüştür. O dönemde Tayyip Erdoğan, Abdullah Gül, Bülent Arınç gibi isimler Milli Talebe Birliği üyesiydiler. Milli Talebe Birliği, dini, milli kimliğin yegâne kurucu unsuru olarak görmüş, komünizm gibi kapitalizmi de sapkın bir ideoloji olarak eleştirmiş, İslam coğrafyasıyla ilişkilerin geliştirilmesini istemişlerdir.³⁹

Milli Talebe Birliği'nin yanı sıra Akıncılar teşkilatı kurularak İslamcı akım açısından en heyecanlı dönemlerden biri yaşanmıştır. 1970'li yıllardaki sağ-sol kavgasında İslamcı gençliğin korumasız olması ve MTTB'nin de siyasete çok müdahil olmayıp daha ziyade yükseköğretimde örgütlenmeyi tercih etmesi üzerine, Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde okuyan bir grup İslamcı öğrenci tarafından Tefvik Rıza Çavuşoğlu başkanlığında 1975'te Ankara Akıncılar Derneği adıyla kurulur. 12 Eylül darbesine kadar Türkiye genelinde sayıları 1200 civarına ulaşan dernek esnaf, işçi, çiftçi, lise-üniversite öğrencilerini bünyesine almıştır. Sinemadan siyasete, spordan eğitime kadar birçok alanda kendini kanıtlayan

³⁸ İnceoğlu, a.g.e., 32.

³⁹ Uzun, 2001, 127.

gençler yetiştirme hedefini taşıyan Akıncılar teşkilatı İslamcılık için önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır⁴⁰. Akıncılar teşkilatı Necmettin Erbakan'ın kurduğu Milli Selamet Partisi'nin adeta ikinci gençlik kolları vazifesini yapıyor, miting ve gösterilerde bunu kanıtlayabilecek eylemler geliştiriyordu⁴¹.

1979'da Fatih Camisinin avlusunda Cuma namazı sonrası henüz 21 yaşındayken yaşadığı bir silahlı saldırı sonucu hayatını kaybeden Fatih Akıncıları'nın İslamcı Lideri Metin Yüksel⁴² apayrı bir öneme sahiptir. Metin Yüksel henüz 18 yaşında iken Akıncılar Teşkilatı'nın Fatih Şubesini kurarak, kısa sürede herkesin güvenini ve sevgisini kazanır. Bir taraftan siyasal faaliyetler ile uğraşırken öte yandan sosyal çalışmalar yapar. Bunun en belirgin örneği doktor arkadaşlarıyla anlaşp, derneğinin bir odasını klinik haline getirerek haftanın belli günlerinde hastaneye gidemeyecek kadar yoksul insanları burada tedavi ettirmesidir. Metin Yüksel'in Filipin Müslümanları için gerçekleştirdiği dayanışma gecesi vb. çalışmaları Fatih şubesini Akıncıların en aktif teşkilatı haline getirmiştir⁴³.

Türk siyaset alanında İslamcı bir parti olarak ilk defa Milli Görüş hareketi altında Milli Nizam Partisi(MNP) kurulmuştur. MNP çok uzun soluklu bir parti olamamış ve 1970 muhtırası ile kapatılmıştır. Milli Görüş çizgisinde MNP'nin devamı olarak Milli Selamet Partisi (MSP) kurulmuştur. MSP başarılı bir çıkış yakalayarak Cumhuriyet Halk Partisi ile koalisyon ortağı olmayı başarabilmiştir⁴⁴. Bu dönemde yapılan Kıbrıs Barış Harekâtında ki performansı ile bir sonraki seçimlere iddialı hazırlanan bu parti 12 Eylül 1980 askeri darbesinden diğer partiler gibi hem partinin kapanması açısından hem de yöneticilerine siyasi yasak konulması açısından aynı şekilde payını almıştır.

12 Eylül askeri darbesinden sonra en rahat toparlanan kesimde İslami kesim olmuştur. Zira şiddete dayalı eylemlerde fazla yer almamışlardır. Buda ileriki süreçlerde Türkiye'de sağ siyasetin güçlenmesi sağlayacaktır.

⁴⁰ Ali Yaşar Sarıbay, *Türkiye'de Modernleşme Din ve Parti Politikası -Milli Selamet Partisi Örnek Olayı*, Alan Yayınları, İstanbul, 1985, 97.

⁴¹ Muhammer Ferik, *Recep Tayyip Erdoğan'lı Yıllar*, e-Kitap Projesi, İstanbul, 2015, Bölüm: 4.

⁴² Ruşen Çakır, *Ayet ve Slogan: Türkiye'de İslamcı Oluşumlar*, Metis Yayınları, İstanbul, 2014, 156.

⁴³ <http://fatihakincilari.org/metin-yuksel/>

Online Erişim Tarihi:06.03.2019.

⁴⁴ Alihan İren, *Sakıncalı Siyasi Fırtınalar*, Cinius Yayınları, İstanbul, 2014, 33.

Sebil Gazetesi'nin bakış açısını anlayabilmek amacıyla derginin incelenmesi gerekmektedir. Bu konuda çalışma yapmak çok fazla belge bulunmaktadır. Sebil, tezimizin başında da belirttiğimiz gibi her ne kadar haftalık gazete olarak basılsa da dergi formatıyla yayınlanmıştır. Dolayısıyla birçok tarihi, kültürel, dini ve siyasi düşünceyi ele almıştır. Bu fikirler başlı başına bir çalışma konusu olabilecek genişliktedir. Bütün hepsini buraya yazmamız mümkün olmadığından kendimizce önemli gördüğümüz başlıklara değinmeye çalıştık. Son olarak bir Sebil okuyucusunun yazmış olduğu, gazetenin misyonuna ilişkin ipuçları veren bir şiirini paylaşıyoruz⁴⁵:

“Zamanlar boşa gidiyor

Yüce Allah “ikra” diyor

Bak işte, Hak ses gürlüyor,

Dinde, tarihte ve dilde

Sebil bir başka Sebil’de...

Kılıçlaşmış kalemleri

Susturacak zalimleri

Çözüyor kör düğümleri.

Kayıkçı der Sebil önder,

Yüz kızarmaz, sayfa dönder

Kız, kızan, baciya gönder,,,

Dinde, tarihte ve dilde,

Sebil bir başka Sebil’de...”

İslamcılığın tarihi serüvenini ele aldığımız bu çalışmada, Sebil yazarlarının Yahudiliği ve Dönmeliği anlama ve anlamlandırma noktasında dünya görüşleriyle nasıl ilinti kurduklarını ortaya koymaya çalışacağız.

⁴⁵ Ali Kayıkçı, “Sebil Şiiri”, *Sebil*, S.32, 6 Ağustos 1976, 14.

BİRİNCİ BÖLÜM

SEBİL DERGİSİ VE İÇERİĞİ

1.1. Sebil Gazetesi ve İçeriği

Sebil Gazetesi resmi olarak gazete ama içerik formatı itibariyle dergi şeklinde 1976 yılında Sebil Yayınevi'nde yayın hayatına başlamıştır. Başyazarı ve sahibi Kadir Mısıroğlu olan Sebil Gazetesi, 1976-1982 ve 1988-1992 tarihleri aralıklarında “Her Şey Hak İçin” sloganıyla basılmıştır. 1980’e kadar Türkiye’de haftalık yayımlanan gazete, 1980 darbesi sonrasında Almanya’da aylık olarak yayın hayatına devam etmiştir. “Haftalık Siyasi, Tarihi, İlmî Gazete” sloganıyla İslami basında ki boşluğu doldurmak için kurulan Sebil toplamda 269 sayı basılmıştır. İlk iki yüz elli sayı Türkiye’de, son on dokuz sayı Almanya’da yayımlanmıştır. 1980 Darbesi’nden sonra Türkiye’de yayımına son verilen Sebil gazetesi, Almanya’ya giden Kadir Mısıroğlu tarafından 1988 yılında belli periyotlarla 1992 yılına kadar yayımlanmaya devam etmiştir.⁴⁶

Gazetede, Necip Fazıl Kısakürek’in etkisi baskındır ve Necip Fazıl’a benzer bir üslup kullanılmıştır. Sebil siyasi anlamda Millî Selamet Partisi’ne yakındır, sağ cephe olarak adlandırılabilir Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Adalet Partisi’ne (AP) hitap etmeye çalışmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi’ne karşı sert bir tutuma sahiptir.

Muhafız tavrı sebebiyle Kadir Mısıroğlu’na gazeteye otuz altı ayrı dava açılmıştır. Kadir Mısıroğlu’nun yanı sıra Cemil Meriç, Aynur Mısıroğlu, Mustafa Yazgan, İsmail Hami Danişmend gibi kişiler gazetede yazılar kaleme almıştır. Bunun yanı sıra, Sebil’de Kadir Mısıroğlu’nun bazı yazıları “Abdulmuhsin Es-Sebili müstear adıyla yayımlanmıştır⁴⁷.

Sebil gazetesi o dönemde yayımlanan birçok gazete gibi haftalık yayımlanmıştır. Bu durum o dönemin hem ekonomik hem de teknolojik imkânları ile ilgili bir konudur. Bu sebeple bildiğimiz türden gündelik haber yayınlayan bir gazete

⁴⁶ <http://katalog.idp.org.tr/dergiler/100/sebil>

Online Erişim Tarihi: 05.03.2019.

⁴⁷ <http://idp.org.tr/dergiler/sebil>

Online erişim Tarihi: 05.03.2019.

olmayıp daha çok fikri, siyasi, tarihi ve kültürel konularda makalelerin yayınlandığı bir gazete olmuştur. Derginin yayın politikası antikomünizm, antiemperyalizm ve antisyonizm üzerine temellendirilmiştir. Bulunduğu dönemin siyasi ve toplumsal alanda en uzun soluklu gazetesidir. Siyasi konulara ağırlık veren ve bu alanda oldukça tartışma konusu yaratan bir dergidir. Sebil gazetesi İslamcı bir neşriyattır ve bu durumunu dile getirmekten asla imtina etmemiş her seferinde bunu yazı ve kapaklarında kanıtlamaya çalışmıştır. Bu sebeplerden ötürü Sebil gazetesi ve kimi yazarları “163⁴⁸” maddesi gereği yargılanarak hapis dahi yatmışlardır.

1.1.1. Sebil Gazetesi'nin Genel Misyonu

Sebil'in 2 Ocak 1976'da yayımlanan ilk sayısında gazetenin başyazarı ve sahibi Kadir Mısıroğlu “Başlarken” adlı bir başyazı yayınlamış ve gazetenin genel misyonunu açıklamaya çalışmıştır. Bir davada haklı olmanın neticeye varabilmek için yeterli olmadığını aynı zamanda bâtılı yenip hakkı hâkim kılmak için çeşitli vasıtalarla sahip olmak, bu vasıtaları ehliyet ve liyakatle kullanmak gerektiğinin önemine vurgu yapmış aksi takdirde hüsrân ve mağlubiyetin İslâm âleminin mukadderatı olmaya devam edeceğini belirtmiştir.

Yaşadığımız dünyada basın, kitleleri etkileyen bir soğuk savaş propaganda aracıdır. Kadir Mısıroğlu, Türkiye'deki İslamcılarının -kendisinin ifadesiyle- “iman hizbinin” birçok alanda olduğu gibi basın alanda da hasımlarının gerisinde kaldığını yazmıştır. Sebil'in böyle bir boşluk durumunda ortaya çıktığını belirten Mısıroğlu, Sebil gazetesiyle ilgili duygu ve düşüncelerini şu şekilde belirtmektedir:⁴⁹

“Sebil kıyamete kadar sürecektir olan hak-bâtıl mücadelesinin savaş sahasına zinde bir kadro ile atılmaktadır. Ancak onu mağlub olan tesir ve itibara malik kılacak olan, iman ehlinin rağbet ve yardımları olacaktır!”...

⁴⁸ Bu madde laikliği koruma adına 765 Sayılı Ceza Kanununa konulmuştur. 1991'de bu kanun ilga edilmiştir. Kanun Maddesi tam olarak şöyledir, 163'üncü madde: “Devletin sosyal ve ekonomik veya siyasi veya hukuki düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla, dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek (...) propaganda yapan veya telkinde bulunan kimse, beş yıldan on yıla kadar hapisle cezalandırılır. bkz.: Ahmet Özkılınç, *Akrebin Kısacasında*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2014, 251.

⁴⁹ Kadir Mısıroğlu, “Başlarken”, *Sebil*, S.1, 2 Ocak 1976, 3.

Sebil, Türk Milleti'nin yüzyılı aşan bir zamandan beri boğulmak istenen gerçek sesini canhıraş bir sayfa halinde yükseltileceği için bu sesin vatanın en ücra köşelerinde bile inikaslar husule getireceğine inanıyoruz”.

Kadir Mısıroğlu aynı başyazısında Sebil'in amacının iman ehli cemaatler arasındaki taassubu ve aralarındaki küçük ihtilafları ileri vakitlere bırakıp gönül birliğini sağlamak olduğunu ifade etmiştir. Mısıroğlu okuyucularından Sebil gazetesine sahip çıkarak yayın hayatının devamlı olmasını sağlamalarını istemiştir. Bu sayede İslam ve toplumla ilgili konular aydınlanacak ayrıca batıl inançların etkisi ortadan kalkacaktır. Ancak bu şekilde batıl değerlerle başa çıkılabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca Sebil gazetesinin ilk sayısının çıkışının Hicri yılbaşına yani 30 Zilhicce 1395'e rastlaması sebebiyle tüm Müslümanları tebrik etmiş, “gayret bizden, tevfik Allah'tan” sözleriyle başyazısını tamamlamıştır⁵⁰.

Mustafa Yazgan da derginin ilk sayısında bir yazı yayınlamak için Sebil'in İslam dünyası için öneminden bahsetmiştir. Mustafa Yazgan yazısında bu konuda şunları ifade etmiştir: *Sebil gazetesini bir “fikir kılıcına” benzeterek yıllardır Müslümanları kökünden, kültüründen ve tarihinden uzaklaştırmaya çalışanların karşısına bu fikir kılıcı ile çıkacaklarını ifade etmiştir. Mustafa Yazgan kendilerinin kutlu bir davanın mirasçıları olduğunu yazmış, bu davanın kökünün arşa dayanan “Tuğba ağacı” misali dalları insanlığa umut olan cennet ağacı kadar mukaddes olduğunu belirtmiştir. Bu noktada yazısından en dikkat çekici sözleri şu şekilde ifade ediyor:⁵¹ ”Dişlene dişlene delik deşik edilen, saldırılan, koparılan, parçalanan, çalınan, satılan, kurtarılan, yine dişlenen bir vatanda, kurduğu medeniyetlerin şehadeti ile en soylu millet olduğunu ispat etmiş bulunan Müslüman-Türk milletinden tek kişi ve bu aziz topraklardan bir mezarlık tek parça kaldığı müddetçe, biz en az bin yıllık bir tarihin Anadolu ve onun insanı üstündeki haklarının yılmaz müdafileri olacağız. Bizi kökümüzden, kültürümüzden, manamızdan, özümüzden uzaklaştırmak gayesiyle bize kılıç çekenlerin, bize karşı saf tutanların, bizi anlamaktan aciz bulunanların karşısına “fikir kılıcı” ile çıkacağız. Onların mazlum kanı damlayan kılıçlarını er veya geç –Allah'ın izni ve yardımıyla- kıracağız. Kuvvetliyiz, çünkü*

⁵⁰ Mısıroğlu, 1976, 3.

⁵¹ Mustafa Yazgan, “Sebil Başlarken”, *Sebil*, S.1, 02 Ocak 1976, 7.

Müslüman'ız. Hakkın ebedi davasına bağlananların kurtulacağına inanıyoruz.” diyerek yazısını sonlandırmıştır.

Kadir Mısıroğlu Sebil gazetesinin 5. sayısında yayınladığı başyazısında kendince önemli gördüğü bir tehlikeyi yazmış ve bu tehlike karşısında yapılabilecek şeyleri sıralamıştır. Yazısının başında Osmanlı Devleti ile Türkiye Cumhuriyeti Devletini karşılaştırmış ve bunu Osmanlı Devleti'ni kuran Osman Bey üzerine temellendirmiştir. Osman Bey'in -bazı tarihçilerin aktardığına göre- okuma yazma bilmeyen, yani ümmi bir insan olmasına rağmen kurduğu devletin 400 yıl boyunca cihanda nam salması, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran kadroların tümünün ise ya medrese mezunu ya da yüksek tahsilli insanlar olmasına rağmen ülkenin kurulduğu günden beri içtimai olaylardan kurtulamadığını ve ülkenin istikrara kavuşamadığından bahsetmiştir. Bunun sebeplerini genel olarak ülkeyi kuranların milletin hissiyat ve imanına zıt bir dünya görüşü taşımaları ve icraatlarını bu dünya görüşüyle şekillendirmelerine dayandırmaktadır. En önemli tehlikenin ise sol ve komünist bir anlayışa sahip bir kişi olan Bülent Ecevit'in CHP'nin başına geçmesinde görmektedir. Bunun nedeni ise CHP'nin ülkenin hukuki durumuna en uygun parti olmasını yani her an iktidara gelecek bir parti olmasından dolayıdır. Eğer Mısıroğlu'nun ifade ettiği şekilde komünist ve sol anlayışa sahip olan Ecevit'in genel başkanlığında CHP iktidara gelirse bu durum milletin imanına ve kültürüne karşı en büyük felaket olacağını iddia edilmiştir. Buna karşılık Sebil gazetesi olarak Türkiye siyasetini sağ cephesini (MSP, MHP, AP vb.) CHP'ye karşı birleşmeye çağırmıştır. CHP'ye hasmı olan tüm kesimlerin birleşip komünizme ve sol zihniyete karşı cephe almaları gerektiği belirtilmiştir. Sebil gazetesinin bir siyasi parti değil “İslam davetçisi” görevini gördüğü bu amaçlar bütün sağ kesimleri aralarında sorun ve problemleri asgariye indirip asıl tehlike karşısında birleşip önlem almaları konusunda uyarmıştır⁵².

Sebil, Kemalist inkılap ve laikliğe karşı olan bir dergidir. İslami değerlerin göz ardı edildiği hatta küçümsendiği, toplumun özünden koparıldığı için Sebil camiası laik rejimi istememektedirler. Laiklikle, İslami kesimin yaşantısının

⁵² Kadir Mısıroğlu, “Sağ Cephe’de Mütareke İhtiyacı ve Sebil”, *Sebil*, S.5, 30 Ocak 1976, 3.

kısıtlandığı, savunulan vicdan hürriyetinin de yok sayıldığını dile getirmişlerdir. Hatta laiklikle İslami değerlerin bilinçli bir şekilde yok ettiklerini de eklemişlerdir.

1.1.2. Sebil Gazetesi'ne Karşı Açılan Davalar

Yukarıda belirttiğimiz üzere Sebil Gazetesi çalışanları hakkında 36 ayrı dava açılmıştır. Bu davalardan birkaç tanesiyle ilgili bilgilere dergide yayımlanan “Sebil Adliye’de” haberleriyle ulaşıyoruz. Bunlardan ilki Sebil’in 40. sayısında Kadir Mısıroğlu ve gazetenin bir diğer yazarı Ahmet Selami ile ilgilidir.⁵³ Mısıroğlu “Kemalist İnkılabın Anatomisi” adlı yazı dizisinden dolayı meşhur 163. madde ve 5816 sayılı Atatürk’ü Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun kapsamında İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesince hakkında dava açılmıştır. Davanın ilk celsesine Mısıroğlu sağlık sorunları nedeniyle katılamamış yerine avukatı katılmış ve avukatın yaptığı erteleme talebi mahkeme heyeti tarafından kabul edilerek davanın görülmesi bir sonraki celseye ertelenmiştir. Ahmed Selami ile ilgili dava ise gazetenin 20. sayısında dönemin Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan’ın mevki ve memuriyetine ilişkin yorumlarını içeren bir yazısı ile ilgilidir. Lütfi Doğan kendisine hakaret edildiğini iddia ederek İstanbul Basın Savcılığı’na Ahmed Selami ve gazetenin sahibi Kadir Mısıroğlu hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Mısıroğlu ve Selami verdikleri ifadede yazılarında niyetlerinin kimseye hakaret etmek olmadığını sadece olayları nesnel bir şekilde ele aldıklarını belirtmişlerdir.

Gazetenin 42. sayısında “Sebil Adliye’de“ şeklinde yayımlanan bir başka başlık altında Sebil gazetesinin bir yandan okuyucularına ulaşmak gayreti içerisinde bulunurken öte yandan adliye merdivenlerini aşındırmaya devam ettiğini bildirilmektedir. Bu haberde aynı zamanda gazetenin başyazarı Kadir Mısıroğlu ve gazete okuyucularının gönderdikleri mektuplara cevap yazması nedeniyle takibat altında bulunan Mustafa Yazgan hakkında Basın Savcılığının ifade vermek için kendilerine ayrı ayrı davetiyeler çıkarıldığı yazılmıştır. Bundan böyle Sebil yazarlarının adliye koridorlarında sık sık görüleceği ifade edilmiş ve “mevlam görelim neyler neylerse güzel eyler temennileri ile bu yazı sonlandırılmıştır.”⁵⁴

⁵³ *Sebil*, 1 Ekim 1976, S.42, 7.

⁵⁴ *Sebil*, 15 Ekim 1976, S.42, 2.

Sebil gazetesinin 43. sayısında yargıya taşınmış bazı dava konularına yer verilmiştir. Sebil gazetesiyle ilgili açılan yeni tahkikatların sebeplerinden bazıları şu şekilde açıklanmıştır⁵⁵:

“1 – Gazetemizin 36. sayısında yer alan İkinci Sultan Abdülhamit Han hakkındaki yazımızda merhumun yayımlanan ve halen piyasada serbest olarak satılan hatıratının 171. sahifesinden iktibas edilmiş bir cümleden dolayı TCK 163/4’e muhalefet,

2 – Aynı nüshada yayınlanan Tahir Yaman isimli okuyucumuzun mektubundan dolayı 5816 sayılı “Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar” kanununa muhalefet,

3 – Yine aynı nüshada -Kemalist İnkılab’ın Anatomisi- isimli yazıda Fahrettin Altay’ın hatıralarından iktibas edilmiş bazı cümleler için aynı kanuna muhalefet (Bu tefrikadan dolayı evvelce İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılmış ve başyazarımızın yukarı haddi 12 sene olan bir hapis talebiyle görülmekte olan bir dava bulunduğu malumdur.) Fahrettin Altay’ın iktibasa esas ittihaz edilen hatıratı ise piyasada serbest olarak satılmaktadır.

4 – Gazetemizin 32. sayısında neşredilen Mustafa Yazgan Bey’in yazısından dolayı da hem Kadir Mısıroğlu (Yazı İşleri Müdürü sıfatıyla) hem de yazar hakkında tahkikata geçildiği, takibatın TCK’nın 163/4 maddesi ile 5816 sayılı M. Kemal hakkındaki kanuna muhalefet iddialarıyla yürütüldüğü anlaşılmıştır.”

Sebil gazetesi sadece ceza davalarına konu olmamıştır. Yurt dışında da bazı bazı kısıtlamalarla karşılaşıldığı iddialarına da yer verilmiştir. Bunlardan birine Sebil’in 181. sayısındaki bir haber ile ulaşmaktayız. O. Türkobalı adında bir kişinin, Lyon/Fransa’dan bildirdiğine göre Vahdettin Akgün isimli Fransız Basın Ataşeliğinde çalışan bir din görevlisi Sebil gazetesinin bütün yayınlarının bir nüshasını toplatıyor ve bununla ilgili bazı birimlere rapor veriyordu. Bu haberi “Düzenin Uşakları Avrupa’da Sebil Düşmanlığı Yapıyor” şeklinde okuyucularına duyuran Sebil Gazetesi, bu şahsın konumunu korumak ve Ecevit hükümetine yaranmak amacıyla böyle bir işe kalkıştığını iddia ediyor ve bu iddiasını kanıtlamaya

⁵⁵ Sebil, 22 Ekim 1976, S. 43, 2.

çalışıyordu. Bu şahıs Marsilya Çalışma Bakanlığına bir yazı göndererek Sebil gazetesi hakkında şöyle bir açıklamada bulunmuştur⁵⁶:

“Yine periyodik olarak gönderilen Sebil Mecmuası belirli bir siyasi partinin yayın organı şeklinde ve çoğu yönde de zararlı fikirler aşıladığı için hiçbir nüshası dağıtılmamış, dağıtılması sakıncalı görüldüğü içinde bütün nüshaları bekletilmektedir”

Ataşelikte çalışan adı geçen kişi, Sebil’in bütün sayılarını Fransız ataşeliğinde saklamış ve dağıtılmasına engel olmuştur Sebil Gazetesi bu duruma sert tepki göstermiş ve yukarıda da ifade edildiği şekilde meselenin tamamen makam ve mevki meselesi olduğunu iddia etmiştir.

İşte tüm bu suçlama ve iddialar çerçevesinde Sebil Gazetesinin TCK’nın 163. maddesi ve 5816 sayılı (Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun) kanun ve Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ile adli süreçler yaşadığı görülmektedir. Bu süreçler 12 Eylül darbesine kadar sürecektir. Bu zaman zarfında gazete kapatılmamış ama pek çok sorunla karşılaşmıştır.

1.1.3. Sebil Gazetesi’nin Yazar Kadrosu

Sebil gazetesi 2 Ocak 1976 yılında, Kadir Mısıroğlu başyazarlığında İstanbul-Üsküdar’da bulunan Sebil yayınevinde neşredilmeye başlanmıştır. Gazetenin yazar kadrosu arasında hem başyazarı hem de sahibi olan Kadir Mısıroğlu eşi Aynur Mısıroğlu, Sadık Albayrak, Cemil Meriç, Mustafa Yazgan, Selahaddin Eş Çakırgil, Ertuğrul Düzdağ ve Yesevizade Alparslan Yasa gibi önemli yazarlar bulunmuştur.

1.1.3.1. Kadir Mısıroğlu(1933-2019)

Kadir Mısıroğlu; hiç şüphesiz Türkiye kamuoyunun yıllardır yakından tanıdığı ve en tartışmalı isimlerinden birisidir. Bu kişinin günümüzde bile tanınmasının sebebi; ülkenin kurucusuna ve kurucu rejimine yaptığı amansız eleştiri ve tenkitlerdir. Esasen Mısıroğlu’nun ilerlemiş yaşına rağmen kendisi ve söyledikleriyle ilgili tartışmalar güncelliğini koruduğu için hayatıyla ilgili çok az kaynak bulabildik. Kendisiyle ilgili bilgilerin çoğunu 1977’de MSP Trabzon mebus

⁵⁶ *Sebil*, 22 Haziran 1979, S. 181, 9.

adayı olması sebebiyle hem başyazarı hem de sahibi olduğu Sebil gazetesine verdiği bir röportajdır.

Kadir Mısıroğlu bu mülakatta kendisinin 1933 yılında Akçaabat'ın Dürbinar mahallesinde dünyaya geldiğini söylemektedir⁵⁷. Mısıroğlu bu mülakatta kendisinin bir Kadir gecesinde doğduğunu ve doğumunun babasına camide yapılan bir seher mukabelesinde haber verildiği bu sırada Kadir Suresi okunduğu için kendisine Kadir isminin verildiğini bildirmiştir. Babasının adı Eyüb Sabri Mısıroğlu (1908-1975), dedesi Paşa Efendi'dir (1887-1929). Annesi bölgenin eşrafı Hacısalihogullarından Sariye Hanım'dır⁵⁸. İlkokula 1941 yılında Akçaabat İlkokulunda başlamış ve orada tamamlamıştır. 1947'de yılında Akçaabat Ortaokulu'na eğitimine devam etmiştir. Ortaokul yıllarında; Sebilürreşad ve Serdengeçti mecmualarını okuyup, onlardan etkilenmiştir. 1950 yılında Trabzon Lisesi'nde eğitim hayatına devam etmiştir. Burada okurken Türk Milliyetçiler Derneği'nin Akçaabat şubesini kurmuştur⁵⁹.

İlk ve orta öğrenimini Akçaabat'ta tamamladıktan sonra lise öğrenimini Trabzon şehrinde tamamladı. Lisedeyken Atatürk'e hakaret etmekten okuldan üç gün uzaklaştırma cezası almıştır.⁶⁰

1954 senesinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde eğitime başladı. Öğrencilik zamanlarında birçok öğrenci yurdu açıp çalıştırdı. Henüz hukuk fakültesinde eğitim gördüğü zamanlarda dahi hukuktan çok tarihe ilgi duyan Mısıroğlu, Türkiye'nin yakın tarihi ile ilgili araştırmalar yapmaya başlamıştır. Hukuk fakültesinden mezun olup avukatlık mesleğine başlamasına rağmen, tarihe ilgi duymuş ve çeşitli dergilerde yazılar yazmıştır. Aynı yıllarda Toprak dergisinde de yazı yazmıştır.⁶¹

Kadir Mısıroğlu Sebil gazetesinde verdiği mülakatta üniversite hayatındaki meselelere şu şekilde değinmiştir⁶²:

⁵⁷ Kadir Mısıroğlu, "İnananlar MSP Bayrağı Altında Bir Varlık-Yokluk Mücadelesine Girmişti", *Sebil*, S. 72, 13 Mayıs 1977, 11.

⁵⁸ Hüseyin Albayrak, *Trabzonlu Meşhurlar Ansiklopedisi*, Vadi Yayınları, Ankara, 2008, 472.

⁵⁹ Mehmet Akif Bal, *Trabzonlu Simalar ve Aileler*, Trabzon Kitaplığı, İstanbul, 2009, 737.

⁶⁰ <https://www.biyografi.info/kisi/kadir-misiroglu>

Online Erişim Tarihi: 22.05.2019.

⁶¹ İhsan Işık, *Yazarlar Sözlüğü*, Risale Yayınları, İstanbul, 1990, 307.

⁶² Sebil, S.72, 12.

“İstanbul’da Hukuk Fakültesi’ne kaydoldum. O zamanlar kontenjanlar dolduğu takdirde imtihan oluyordu. Bu bakımdan kalemdeki memure, bana yedek olarak bir diğer fakülteyi yazmam hususunda ısrar etti ise de yazmadım. Gayem, mutlaka Hukuk Fakültesi’ne girmek ve burada asistan kalmaktı. Fakat fakültedeki hayatım lisedekinden daha mücadeleli ve fırtınalı geçti. Bu sebeple asistanlık hevesinden pek çabuk vazgeçtim. Laik hukuk nizamını öğreten ve müdafaa eden profesörlerden hiçbiri beni tekabül etmez, etse de koruyamazdı. Zira fakülte süresiz bir mücadeleye başlamıştım. Talebe cemiyetleri seçimlerine neslimizden pek çoğunun hala hatırlayacakları üzere “Hareket Grubu” ve “Yıldırım Grubu” gibi adlarla katılarak o zamanın sol mecmualarına bir hayli sermaye olmuşuk. Bunlar Metin Toker’in çıkardığı “Akis” ile Bülent Ecevit ve Orhan Birgit’in çıkardığı “Kim” dergileriydi. Bunlar gerici, nurcu diye aleyhimize yazar, biz de tekzipler yazdırırdık.”

“Lozan Zafer mi Hezimet mi?” adlı ilk kitabını 1964 yılında yayımlamıştır⁶³. 1970 yılında ise bu kitap nedeniyle hakkında dava açılıp kitabı hükümet tarafından toplatılmıştır⁶⁴. Yine aynı sene İstanbul Milli Türk Talebe Birliği’nde harf inkılabı üzerine verdiği bir konferans nedeniyle dava edilmiştir. Her iki davadan da 1974 affıyla kurtulmuştur⁶⁵.

1964 yılında Sebil Yayınevi’ni kurmuş, 1976 yılında haftalık Sebil gazetesini yayımlamaya başlamıştır⁶⁶. 1977 yılında Necmettin Erbakan’ın genel başkanı olduğu Milli Selamet Partisi’nden Trabzon milletvekili adayı⁶⁷, ertesi sene İstanbul’dan senatör adayı olduysa da kazanamamıştır. 1978 yılında Milli Selamet Partisi Genel İdare Kurulu’nda görev almıştır.⁶⁸

12 Eylül 1980 Darbesi olunca Almanya’ya gitmiştir. Özal Dönemi’nde 1983 yılında, yurt dışında yaşayan Türklere yapılan yurda dönme çağrısına icabet etmediğinden vatandaşlıktan çıkartılmıştır. İngiltere’den siyasi iltica talebinde bulunmuştur. Ailesi Londra’da yaşarken, hayatını idame ettirmek için Almanya’ya

⁶³ Albayrak, a.g.e., 472.

⁶⁴ Bal, 2009, 738.

⁶⁵ Bal, a.g.e., 738.

⁶⁶ Işık, a.g.e., 307.

⁶⁷ 13 Mayıs 1977, *Sebil*, S. 72, 12.

⁶⁸ Bal, a.g.e., 738.

çalışmıştır. Kendi deyimiyle gurbet içinde gurbet yaşamıştır. 1992 yılındaki genel aftan yararlanarak tekrar Türk vatandaşı olup yurda dönmüştür⁶⁹. 5 Mayıs 2019'da vefat etmiştir.

Ortaya koyduğu eserlerin büyük bir çoğunluğu yakın tarih araştırmaları üzerinedir. Ayrıca iki şiir kitabı da vardır. Kadir Mısıroğlu bazı eserlerinde Cüneyt Emiroğlu takma adını kullanmıştır. Kadir Mısıroğlu'nun eserleri aşağıda sıralanmıştır⁷⁰:

“Lozan Zafer mi Hezimet mi? (3 cilt, 1964-1979), Yunan Mezalimi (1966), Macar İhtilali (1966), Amerika'da Zenci Müslümanlık Hareketleri (1967), Kurtuluş Savaşında Sarıklı Mücahitler (1967), Moskof Mezalimi (2 cilt, 1970-72), Musul Meselesi ve Irak Türkleri (1972), Kanlı Düğün (1993), Kırık Kılıç (1993), Uzunca Sevindik (1993), Trabzon Mebusu Şehid-i Muazzez Ali Şükrü Bey (1978), Osmanoğullarının Dramı (1974), Hilafet (1993), Üstad Necip Fazıl'a Dair (1993), Doğru Türkçe Rehberi Yahud Bir Uydurma Kelimeyi Boykot (1993), Aşıklar Ölmez (1994), Zaferden Zafere (1978), Üç Hilafetçi Şahsiyet (1995), Hicret (1990), Geçmiş Günü Elerken (iki cilt, 1993-1995), İslamcı Gençliğin El Kitabı (1991), Cemre (1992).”

Kadir Mısıroğlu gazetesinin baş yazarı olduğu her sayıda baş yazıyı kendisi yazmıştır. Altı yüz dört makalesi Sebil Gazetesi'nde yayınlanmıştır. İlk sayıda Nasıl Hıristiyan Olacaktık başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Kemalist Devrim, Laiklik, Ecevit, CHP ile ilgili konularda bu gazetede görüş belirtmiştir.

Kadir Mısıroğlu hilafet yönetimine inanan laikliğin bir kandırmaca ve Türk halkını bozan bir sistem olduğunu yaşantısı boyunca dile getirmiştir. Laiklik cumhuriyet gibi kavramlarla Türk milletinin ahlaki sosyal yapısının bozulduğunu belirtmiştir. Hatta Batı'ya özendirerek içi boş kendi kültür, ahlak ve dininden uzaklaştırıldığını da belirtmiştir.

⁶⁹ Albayrak, a.g.e., 472.

⁷⁰ <http://kadirmissiroglu.com/kategori/eserleri/page/3-4-5>

Online Erişim Tarihi: 05.03.2018.

1.1.3.2. Cemil Meriç (1916-1987)

Cemil Meriç 12 Aralık 1916'da Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde doğmuştur. Yazar ve düşünürlüğüyle bilinen Meriç, İlköğrenimini Reyhanlı da tamamlamıştır⁷¹. Liseyi Antakya Sultani'sinde okudu ve burada Fransız ve Türk hocalardan özel dersler aldı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne kaydolup bir süre okuduktan sonra buradaki eğitimini yarım bırakmıştır. Birkaç yıl sonra aynı fakültenin Fransız Filolojisi Bölümü'nden mezun oldu⁷². Elazığ Lisesi, İstanbul Işık Lisesi ve İstanbul Edebiyat Fakültesi'nde Fransızca dersleri verdi⁷³.

1974'de emekliye ayrılınca tüm zamanını eserlerine ayırdı. Aruz ve hece ölçüsüyle şiirler de yazmış olan Cemil Meriç derinlemesine inceleyip analiz ettiği Batılılaşmanın Türkiye'deki haliyle ilgili eserler yazmıştır. Batılı fikir ve sanat adamlarını eleştirdiği çalışmalarında Türk aydınlarının Batılılaşmak için yaptıklarını ele almış ve önce kendi kültürlerini tanımalarını istemiştir.⁷⁴ Yazılarında düşünür, sosyolog yanı ağır basar. Kendisiyle özdeşleşmiş kelimeleri yazılarında gözükmektedir. Coşkulu üslubu ve arı bir Türkçe ile yazdığı yazıları "İnsan", "Sebil", "Amaç", "19. Asır", "Gün", "Yeni İnsan", "Hisar" (Fildişi Kuleden başlığı ile 1980'e kadar sürekli), "Hareket", "Türk Edebiyatı", "Doğuş"- "Edebiyat" gibi dergiler ile "Yeni Devir" gazetesinde (1980) yayınlanmıştır.

36 yaşından itibaren gözleri görmeyen Cemil Meriç'in okumalarında kızı Ümit Meriç ve öğrencileri yardımcı olmuştur. "Umrandan Uygarlığa" adlı kitabıyla 1974'te ve Kırk Ambar adlı kitabıyla 1980'de Türkiye Milli Kültür Vakfı Armağanı'nı almıştır. "Bu Ülke", "Mağaradakiler" ve "Bir Dünyanın Eşiğinde" eserleriyle tanınan Cemil Meriç 1981'de Türkiye Yazarlar Birliği'nin Üstün Hizmet Ödülü'nü Mehmet Kalan ve Emin Bilgiç'le paylaşmıştır. 1986'da "Kültürden İrfana" adlı eseriyle aynı kuruluşun fikir dalı ödülünü kazanan Cemil Meriç 1987 yılında İstanbul'da vefat etmiştir⁷⁵.

⁷¹ İbrahim Sarı, *Münzevi Bir Yıldız: Cemil Meriç*, Nokta e-Kitap, İstanbul, 2016, 154.

⁷² Işık, a.g.e., s. 302.

⁷³ <https://www.turkedebiyati.org/yazarlar/cemil-meric>.

Online Erişim Tarihi: 03.04.2018.

⁷⁴ Tülay Gencer, "Cemil Meriç İle Türk Modernleşmesine Bir Bakış", *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Bitlis, 2007, 24.

⁷⁵ Işık, 1990, 302.

Cemil Meriç Sebil Gazetesi'nde elli yazı yazmıştır. Çoğu Batı hayranlığı, kültürel emperyalizmin Türk halkını ne hale getirdiğini, kendi özünden kopardığını içeren yazılar yazmıştır. İslami değerlerin Kendimize ait olmayan kavramlarla kendi medeniyetimizi, kendi tarihimizi ruh köklerimizi tanımlayamadığını belirtmiştir. Özellikle Batılılaşma sevdasını eleştirmiştir. Meriç' göre; Osmanlıdan Cumhuriyet'e bütün batılılaşma çabaları yanlıştır. Zira modernleşme olarak sunulan Batılılaşma çok yanlıştır. Batı her şeyiyle doğru ulaşılması gereken nokta değildir. Medeniyet Doğu'da başlamıştır. Doğu'dan öğrenilecek hususlar bitmemiştir. Bu yüzden tüm yazılarında bu noktayı eleştirmiştir. Laikliğin dinsizlik olmadığını vurgulamıştır.

1.1.3.3. Sadık Albayrak (1942-...)

Araştırmacı, gazeteci ve yazar olan Sadık Albayrak, 1942 yılında Trabzon'un Çaykara ilçesinin Yenice köyünde doğmuştur. Tahsil hayatına Cudi Bey İlkokulunda başlamış, Trabzon İmam-Hatip Okulu (1962) ile devam etmiştir. 1966 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun olmuştur. Sultanahmet Camii'nde kürsü vaizliği (1964-67), İstanbul Müftülüğü Şer'iyeye Sicilleri Arşiv Uzmanlığı (1970-1978) görevlerinde bulunmuştur. İslam Medeniyeti Vakfı'nı da kurmuştur. Yeni Devir, Sebil ve Milli Gazetede köşe yazarlığı yapmıştır⁷⁶.

Bazı yazılarından dolayı TCK'nın laiklikle ilgili olan 163. maddesinden yargılanmış, bundan dolayı 1985 yılında bir yıl kadar hapis yatmıştır. 1991 ve 1995 yıllarında Refah Partisi (RP) milletvekili olmuştur, ama seçilememiştir. 1999 yılında Fazilet Partisi(FP) milletvekili adaylığı olmuş ama daha sonra adaylıktan çekilmiştir. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi din ve düşünce hayatı, ilim adamları hakkında inceleme ve araştırmalarıyla tanınmaktadır. Ayrıca daha önce eski harflerle basılmış birçok önemli eserlerin günümüz kuşaklarına aktarılmasını sağlamıştır. "Son Devir Osmanlı Uleması" adlı eseriyle araştırma-inceleme dalında 1981 Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü'nü almıştır. Sömürüye karşı İslam (1971), Son Devrin İslam Akademisi (1973), Türkiye'de Din Kavgası (1973), Osmanlı Toprak Meselesi

⁷⁶ <http://www.biyografya.com/biyografi/11371>
Online Erişim Tarihi:20.04.2019.

(1974), Şeriatten Laikliğe (1977), Devrimin Çakıl Taşları (1979), Yürüyenler ve Sürünenler (1979) adlı eserlere sahiptir⁷⁷.

Sadık Albayrak Sebil Gazetesi'nde otuz iki yazı kaleme almıştır. Diyanetin Manzarası, Ayasofya'da Bir Cuma Namazı, Panislamizm ve Tarihi Hakikatler, Latin Harfleri ve Neticeleri, laikler Laikliği Çiğneyebilir mi? adı geçen gazetede neşredilen yayınlarından bazılarıdır.

Sadık Albayrak dergide daha çok İslami değerlerin öneminden bahsetmiştir. Bu değerlerin çarpıtılması sonucu Osmanlı'nın yıkıldığını belirtmiştir. Batılılaşma sevdalıları da bu süreci hızlandırmıştır. Osmanlı'nın son döneminden itibaren İslami değerlerin geri kalmışlığı simgelediğini bunun büyük bir aymazlık olduğunu ifade etmiştir. Bu önemli bir husustur. İslam medeniyetsizlik, cehalet değildir. Modern hayat kisvesi altında insanlar özlerinden koparılmıştır. Laiklikle birlikte demokrasi adı altında insanlara baskı yapıldığına yazılarında sıklıkla değinmiştir.

1.1.3.4. Mustafa Güner Yazgan (1940-...)

Asıl adı Mustafa Güner Yazgan olan yazar 1940 yılında Gaziantep'te doğmuştur. 1954 yılında ilk ve ortaöğrenimini Gaziantep'te, 1963'te üniversite eğitimini ise Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tamamlamıştır. 1963-1966 yılları arasında Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nde asistan olmuştur. 1966-1967 arasında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda mütercim olarak görev yapmıştır. 1968'de "Yeni İstanbul" gazetesinde yazar, 1969'da Milli Prodüktivite Merkezi'nde uzman olarak çalışmıştır. Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi'nde memur olarak görev yapmıştır. 1980 Darbesinden sonra tutuklanıp hapis yatmıştır. 1982'den bu yana çalışmalarını serbest gazeteci-yazar olarak sürdürmektedir⁷⁸.

Yazılarını, Sebil'den başka "Adalet", "Son Havadis", "Bugün", "Yeni İstiklal", Milli Gazete, Büyük Doğu ve Sebil'de yayımlamıştır. MSP'nin son dönem M.K.Y.K. üyeliğini yapmıştır. Gerek yazıları gerek tüm Anadolu'yu gezerek verdiği konferanslarıyla Türkiye'deki İslami düşünce hayatın önde gelen isimleri arasında yer almıştır. 1981 yılında, çocuklara yönelik yoğun dergi ve kitap çalışmalarından

⁷⁷ Işık, a.g.e., 31.

⁷⁸ <http://www.biyografya.com/biyografi/12945>

Online Erişim Tarihi: 15.05.2019.

dolayı Türkiye Yazarlar Birliği'nce Çocuk Edebiyatı dalında “Yılın Yazarı” seçilmiştir. “Mücadelemizin Dialektiği içinde Türkiye ve Dertlerimiz”(1966), “İlim ve Ahlak”(1968), “Ahlaki Çocuk Hikayeleri” (1969), “Çağımızın Ana Meseleleri” (1972), “Sessiz Çığlık” (roman, 1972), “Müslüman-Türk Çocuğunun Ahlak Kitabı” (1973), “Ahenk” (deneme, 1974), “Sertavul Geçidi” (oyun, 1975) adlı eserleri vardır.⁷⁹

Mustafa Yazgan'ın Sebil Gazetesi'nde yüz yirmi beş yazısı yayınlanmıştır. Dergide laik cumhuriyet yönetimine karşı olmuş sıklıkla eleştirmiştir. Özellikle laikliğin İslami kesime hayat şansı tanımadığını belirtmiştir. Laik eğitimin İslami kesim için büyük bir zulüm olduğuna değinmiştir. Türkiye'de dindarların çocuklarına laik sistemin dışında bir eğitim verebilme gibi demokratik hakları yok. Hiç olmadı. Bu durum laiklik ve demokrasiyle bağdaşmamaktadır.

1.1.3.5. Mehmet Ertuğrul Düzdağ (1941-...)

Araştırmacı-yazar Ertuğrul Düzdağ 1941 yılında Bursa'da doğmuştur. Rus Harbi'nden sonra Bursa'ya yerleşen ailesiyle uzun yıllar bu şehirde yaşamıştır. İlkokulu Bursa'da okumuştur. 1959 yılında Haydarpaşa Lisesi'nden mezun olmuştur. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü 1965 yılında bitirmiştir. 1960 yılında haftalık Yeni İstiklâl gazetesinin eki olan Şule dergisinin basımı ve yayımında çalışmış, adı geçen dergide yazılar kaleme almıştır. İlim Yayma Cemiyeti'nin İmam-Hatip Okulu'nu bitirme sınavlarına dışarıdan girecek olan din adamları için açtığı kurslarda Türkçe dersleri vermiştir. Milliyetçiler Derneği ile Milli Türk Talebe Birliği'nin faaliyetlerine katılmış, kendisini Risâle-i Nur hizmetine adanmış aynı zamanda devrin tanınmış ilim ve fikir adamlarının sohbetlerine devam etmiştir⁸⁰.

İki yıllık yedek subaylık hizmetinden sonra 1967-1972 yılları arasında Mâhir İz Bey'in kurucusu olduğu Özel Fatih Erkek Koleji'nde idareci ve öğretmen olarak çalışmıştır. Mehmet Akif Bey'in kızı Feride Hanım'ın Mâhir İz Bey'den rica etmesi üzerine “Safahat” baskılarının tashihlerini yaptı. Bu vesile ile eser üzerindeki - hâlen

⁷⁹ <http://katalog.idp.org.tr/yazarlar/584/mustafa-yazgan>
Online Erişim Tarihi: 04.03.2019.

⁸⁰ <https://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=221>
Online Erişim Tarihi: 15.05.2019.

devam etmekte bulunan - ilmî çalışmalarına da başlamış oldu. İncelemeleri ve Osmanlıca'dan sadeleştirme çalışmalarıyla tanınmıştır. Öğrencilik yıllarında “Yeni İstiklal” ve “Sebil” gazetesinde yazılar yazmıştır. 1988'den itibaren “Zaman” gazetesinde fıkra yazarlığı yapan Ertuğrul Düzdağ, Mehmet Akif Ersoy'a ait Safahat kitabını 8. baskıdan itibaren açıklamalar ekleyerek yayına hazırlamıştır. 2003 yılında “Mehmet Akif'in Mısır Hayatı” adlı çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği Araştırma ödülünü almıştır⁸¹.

Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında XVI. Asır Türk Hayatı (1972), Türkiye'de İslam ve Irkçılık Meselesi (1976), Türkiye'de Masonluk Meselesi (1977), Türkiye'de Dönmelik Meselesi (1977) adlı inceleme eserlerine sahiptir.⁸²

Sebil Gazetesi'nde Ertuğrul Düzdağ yüz otuz altı tane yazısı neşredilmiştir. Yahudilik, Dönmelik, tesettür gibi konulara değinmiştir. Moiz Kohen Tekinalp ile ilgili yazdığı bir yazı önemlidir. Turancılık fikrini benimseyen Moiz Kohen'in yaptıklarının İslami değer ve kültürü yok etmek olduğuna değinmiştir.

Ertuğrul Düzdağ dergide aralıklı olarak laik düzen ve İslami kesime yapılan baskıları eleştirmiştir. Laikliğin İslami kesime hayat şansı vermediğini toplumu bozmak için Batılılaşmanın uydurulduğunu vurgulamıştır. Türk insanının yaşamına aykırıdır. Cehaletle suçlanan İslam aslında çağlar boyunca insanlığın ilerlemesinde önemli rol oynamıştır.

1.1.3.6. Selahattin Eş Çakırgil (1943-...)

Gazeteci-yazar Selahattin Eş Çakırgil, 1943 yılında Samsun Kavak'ta dünyaya gelmiştir. İlk ve ortaokulu Kavak'ta tamamlamıştır. Daha sonra Ankara Sağlık Okulu'nu, 1967'de dışarıdan liseyi bitirmiştir. 1973 yılında, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur.⁸³

Çeşitli hastanelerde bir süre çalıştı. 12 Mart Darbesi'nden sonra Selahattin Eş Çakırgil “Yeni İstanbul” “Bugün” ve “Babıali de Sabah” günlük gazeteleriyle haftalık “Ufuk” ve “Sebil” gazetelerinde yazılar kaleme almıştır. 1976'da “Milli

⁸¹ <http://www.biyografya.com/biyografi/4756>

Online Erişim Tarihi:14.05.2016.

⁸² Işık, 1990, 146.

⁸³ Işık, 1990, 175.

Gazete”de çalışmaya başlamıştır. 1977 yılında adı geçen gazetede yazdığı köşe yazılarından dolayı 163. maddeden hüküm giymiştir. Sık sık açılan davalar nedeniyle yazılarında S. Çakırgil imzasını da kullanmıştır. Hapisten çıktıktan sonra bir süre sonra İran’a gitmiştir. 1999 yılında Almanya’ya göç eden Selahattin Eş Çakırgil Vakit Gazetesi’nde yazmıştır. 28 Şubat’ın etkisiyle 2014 yılına kadar Türkiye’ye dönememiştir. Kavşak Noktasında Türkiye’nin Siyasi Görünüşü, Müslüman Türkiye adlı eserleri vardır⁸⁴.

Selahattin Eş Çakırgil’in Sebil Gazetesi’nde 103 yazısı yayınlanmıştır. Selahattin Eş Çakırgil Osmanlı’ya haksızlık edildiğini sıklıkla dile getirmiştir. Hilafet yönetimini destekleyen yazar, gazetede yazdığı yazılarda laikliğe sıklıkla karşı çıkmıştır. Laiklik, modernleşme adı altında topluma zulüm edildiğini sıklıkla dile getirmiştir. Laikliğin din ve vicdan hürriyeti olduğunu da vurgulamıştır. Türkiye’nin Avrupa Birliğine girmek zorunda olmadığını altını çizmiştir.

1.1.3.7. Yesevizade Şakir Alparslan Yasa (1949-...)

Yesevîzâde Şâkir Alparslan Yasa, 1949 senesinde Şanlıurfa’nın Bozova ilçesinde doğdu. 1967-1973 senelerinde “Millî Eğitim Bakanlığı” bursusu olarak ve iktisat tahsîli maksadıyla Fransa’da bulundu; fakat, tahsilini tamamlayamadan Türkiye’ye döndü. Geri döndükten sonra “Siyasal Bilgiler Fakültesi’ne kaydolduğu hâlde o anarşi senelerinde yine tahsîlini yarım bırakmak zorunda kaldı. Yesevîzâde imzâsıyla, dergi ve gazetelerde araştırma makaleleri ve ayrıca kitaplar neşretti. Bunlar, bâzı siyâsî doktrinler, milletler arası siyasetin perde-arkası, Yahûdilik ve Masonlukla alâkalıdır. İslâm hakkındaki birçok çalışmasından sâdece iki tanesini kitap hâlinde neşretmeye muvaffak oldu⁸⁵.

Yesevîzâde Şâkir Alparslan Yasa, aften istifâde ederek, 1992-1993 öğretim yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi’ne tekrar kayıt yaptırdı ve 1998 Ekiminde bu Fakültenin İktisat Bölümünden mezun oldu. 1999-2000 Öğretim Yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde okudu. Aynı Üniversitenin Fransızca Mütercim-Tercümanlık Ana Bilim Dalı’na “Araştırma Görevlisi” olarak tayin edildi. 2003 Haziranında, Hacettepe Üniversitesi

⁸⁴ Işık, 1990, 175.

⁸⁵ [http://www.tyb.org.tr/tybnin-40-yilinda-ilk-40-uyemiz-s-alparslan-yasa-yesevizade-35045h.htm\(E.T.:08.08.2019\)](http://www.tyb.org.tr/tybnin-40-yilinda-ilk-40-uyemiz-s-alparslan-yasa-yesevizade-35045h.htm(E.T.:08.08.2019)).

Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünde; “György Lukács (Lukaç)’ın ictimâiyâta dayalı (sociologique) tenkîd usûlüyle Fransız klasik romanı” hakkındaki araştırmasıyla yüksek lisans tezi hazırladı. Aynı bölümde 2009 Haziranında doktora tezi hazırladı.

Hacettepe Üniversitesi Fransızca Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalında 2000-2001 Öğretim Yılından başlayarak 2013-2014 Bahar Dönemi sonuna kadar araştırma görevlisi ve öğretim görevlisi sıfatıyla 20 civarında farklı dersler verdi. 15 ay kadar Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünde Yrd. Doç. olarak çalıştı ve orada Matbuat Tarihi dersini verdi. 2016’nın Nisan ayında yaş haddinden emekli oldu. 2002 senesinden beri tercüme işleriyle uğraşmaktadır. Ayrıca mukayeseli edebiyat ve Fransız edebiyatı ile alâkalı ve muhtelif akademik mecmualarda neşredilmiş -bazıları kitap hacminde- 20 civarında makalesi bulunmaktadır. Bunlardan başka; Perde-Arkasında Kalan Yönleriyle Sosyal-Demokrasi (1975), Kıbrıs Harekâtının Perde Arkası (1977), Bilderberg Group – Bir Gizli Cemiyet Ötesinden Dünyada Fikriyatlar Mücadelesinin Perde Arkası (1979) adlı önemli eserleri vardır. Araştırma makalelerinin neşredildiği gazete ve mecmûalar:⁸⁶

Hilâl (1967, 1975, 1980), Yeniden Milli Mücâdele (1970-1971), Millî Gazete (1974-1977), Vesîka (1976), Sebil (1976-1980), Yeni Devir (1977-1978), Şûrâ (1978), Nizâm-ı Âlem (1979), Defter – Edebiyat, Tarih, Politika, Felsefe (1987), Dış Politika – Risâle (1988, mülâkat), Yeni Düşünce (1988), Zaman (1989, mülâkat), Önce Vatan (2015, mülâkat), Derin Tarih (2014-2016). Yeni Söz (2017-2018).

Alparslan Yasa Sebil’de “Yesevizade” mahlasıyla yazdığı bütün yazılarda dünyayı yöneten gizli ve karanlık güçlerin olduğunu belirtmiştir. İddia ettiği bu gizli ve karanlık güçlerin İslam ve Türkiye üzerindeki kirli planlarına dikkat çekmiştir. Ona göre Türkiye İslam aleminin son kalesiydi ve emperyalizme karşı durabilecek tek direnç merkeziydi. Bu noktadan yola çıkarak Yesevizade Alparslan Yasa dünyadaki bütün gizli ve kirli odakların arka planını oluşturan unsurun Yahudiler, dolayısıyla da Siyonistlerin oluşturduğunu ifade etmektedir.

⁸⁶ <https://www.biyografya.com/biyografi/6675>(E.T.:08.08.2019).

İKİNCİ BÖLÜM

SEBİL GAZETESİ'NDE DÖNMELİK

2.1. SEBİL GAZETESİ'NDE DÖNMELİK

Sebil Gazetesi'nin içeriğinde Yahudilik ile ilgili konular çok fazla işlenmiştir. Dönmelik meselesi ise Yahudilik ile bağdaştırılan en önemli konulardan biridir. Dönmelik diğer adı “Avdetilik” kelime anlamı itibariyle bağlı bulunulan inançtan dönmüş olmayı ifade eder⁸⁷.

Dönmelik, Osmanlı Devleti'nde Yahudilikten Müslümanlığa geçmek anlamında kullanılmıştır. Dönmeler olarak anılan grubun doğmasını sağlayan kişi Sabatay Sevi adlı Musevi bir hahamdır ve 1648 yılında kendisini Mesih olarak ilan etmiş, birçok taraftar toplamıştır. Olayın gidişatından rahatsız olan dönemin Osmanlı padişahı tarafından alıkonulmuş ve akabinde cemaatiyle birlikte Müslümanlığa geçmiştir. Fakat tarih boyunca bu grubun samimiyeti hep sorgulanmıştır.⁸⁸

Osmanlı toplumuna kendisini gizleyerek katılan bu gurubun temel amacı Müslüman gibi görünüp kendi inanç ve inanışlarını kimsenin göremeyeceği ve bilemeyeceği bir şekilde yaşamaya devam etmektir. Bu kılıf altında ülkede çeşitli siyasal ve ekonomik sahalara hâkim olmuşlardır. Türk toplumunda böyle bir grubun var olduğu hep bilinse de gözle görünüp kanıtlanamadığı için ifşa edilememişlerdir⁸⁹.

Sebil gazetesinde dönmelik ile ilgili yer alan yazılar Ertuğrul Düzdağ'ın yazdığı inceleme ve araştırma serisinden oluşur. Ertuğrul Düzdağ “İbret Aynasından Çehreler” başlıklı yazı dizisinin ilk dört makalesini dönmeliğin kökenine ve dönmeliğin kurucusu olan Sabatay Sevi'nin hayatına ayırmıştır. Daha sonraki iki makalesinde dönmelik hareketinin İslam toplumunun yapı taşı olan tesettür üzerindeki emellerinden ve teşebbüsleriyle ilgili iddialarda bulunmuştur. Peşi sıra gelen makalelerde İttihatçıların dönmelikle ilişkisi, dönmelerin kendi ağızlarından

⁸⁷ Ertuğrul Düzdağ, *Yakın Tarihimizde Dönmeler ve Dönmelik*, ZVİ-Geyik Yayınları, İstanbul, 2002, 12.

⁸⁸ Hazan Kuru, *Türkiye'de Antisemitizm ve Büyük Doğu Dergisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, 90-91.

⁸⁹ Abdurrahman Küçük, “Genel hatlarıyla Dönmeler ve Dönmelik tarihi”, *İslâm*, İstanbul, Temmuz 1988, 5, 59, 29-31.

kendilerini ifşa etmesi ve dönme mezarlıklarıyla ilgili çeşitli hususlar dile getirilmiştir.

2.1.1. Dönmelik Hareketinin Kökeni ve Sabatay Sevi

Sabatay Sevi 1526 yılının Temmuz ayında İzmir’de doğmuştu. Aslen İspanyol olan Sefarad Yahudilerine mensup bir ailedendi. Türkler arasında babası “Kara Mentüş” olarak tanınmaktaydı. Mordehay Sevi buraya Mora’dan gelmişti. Zeki, bilgili, yakışıklı ve güzel konuşan bir kişiydi⁹⁰. Sabatay Sevi 3 kardeşten en küçüğüdü ve okumaya çok meraklı olduğu için 15 yaşında İsakd’Alba adlı bir hahamın yanına verilmiştir. Sabatay adı geçen hahamın yanındayken Tevrat’ı ve Talmud’u okumuştur. Yahudi dinindeki mecazi anlamları keşfederek bu konuda kendini geliştirmiştir. Kısa süre içerisinde bilge ve yetkin bir haham olma derecesine geldi⁹¹.

Ertuğrul Düzdağ Yahudilerin “Mesih”lik anlayışına dikkat çekerek onların tarih boyunca bir Mesih beklentisi içerisinde olduklarını belirtmiştir.

Aramice meşiah, İbranice maşiha, Arapça’da Mesiah olarak tabir edilen “Mesih” İbranice’de “Allah’ın temizlediği adam” manasına gelmektedir. Hz. İsa bir kısım Yahudilerce (ilk Hristiyanlar) Mesih yani kurtarıcı olarak kabul edilse de Yahudilerin büyük bir çoğunluğu Mesihlerini beklemeye devam etmişlerdir. Bu süreç içerisinde birçok sahte Mesih ortaya çıkmıştır. Avrupa’da XVII. yüzyılda vuku bulan mezhep savaşları sırasında Yahudiler kitleler halinde imha edilip Katolik kilisesinin Engizisyon mahkemelerinde çeşitli zulümlere maruz bırakılıyorlardı. Son derece kötü bir vaziyette olan Yahudiler artık Mesih’in gelip kendilerini kurtaracağına inanıyorlardı⁹².

Yahudi kâhinleri Mesih’in gelme tarihinin 1648’li yıllarda olacağını belirtiyorlardı. Düzdağ, bütün bu müsait durum ve tesadüflerin zeki ve hırslı bir adam olan Sabatay Sevi için kaçırılmayacak bir fırsat olduğunu belirtmiştir. Yahudi

⁹⁰ Ertuğrul Düzdağ, “Sabatay Sevi ve Dönmeler”, *Sebil*, 19 Mart 1976, S. 12, 6.

⁹¹ Gershom Scholem, *Mistik Mesih Sabatay Sevi*, (Çev.: Eşref Bengi Özbilen), Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2004, 108.

⁹² Abdurrahman Küçük, *Dönmeler Tarihi*, Andaç Yayınları, Ankara, 2001, 218.

kabalasına ileri derecede hâkim olan Sabatay Sevi için Mesih olmanın vakti gelmiştir⁹³.

Sabatay Sevi Mesih olmaya karar verdikten sonra her gün oruç tutmaya ve sıklıkla yıkanmaya başlamıştır. Ahlaken kendisini düzeltmeye çalışmıştır. Zekiliği ve hazır cevaplılığıyla kendisiyle tartışmaya girenleri mağlup ediyor bu sayede etrafındakileri kandırıp taraftar topluyordu. Mesih olma davası için dini ibareleri İbranice ebce hesabı yaparak kendi hesabına göre değiştiriyordu⁹⁴.

Sabatay Sevi 1648 yılında daha önceden fikri olarak alt yapısını oluşturduğu Mesihlik davasını yakınlarına ilan etti. Güçlük çıkarmadan kabul ettiler. Fakat bu haber İzmir Yahudileri arasında yayılınca büyük bir tepki çekti. İzmir'deki Musevi âlimleri, Hahambaşı Josef Eskapa başkanlığında toplanarak Sabatay Sevi'yi ölüm cezasına mahkûm ettiler. Sabatay bu karara aldırmadı çünkü yönetimi altında buldukları Osmanlı Devleti'nin böyle bir cinayete izin vermeyeceğine güveniyordu.⁹⁵

İzmir'de başarılı olamayacağını düşünen Sabatay, 1650'de İstanbul'a gitmiştir. Burada sahtekâr bir hahamdan yardım alıp destekçilerini arttırmaya çalışmış, bu amaçla Selanik'e gitmiştir. Burada iyi karşılanmışsa da iddiasını dile getirdiğinde orada da duramamıştır. Selanik'ten Atina'ya, Atina'dan İzmir'e ve oradan da İstanbul'a gitmiştir. 1659 yılında İzmir'e babasının yanına dönerek dikkat çekecek bir şey yapmadan usluca 1666 yılını beklemeye koyulmuştur. 1663'te Kahire ve Kudüs'e gitmiş fakat dikkatli davranarak Mesih olmadığını belirtmemiştir⁹⁶.

Kahire'de bulunduğu sırada Polonyalı bir hahamın kızı olan Sara ile evlenmiştir⁹⁷. 1666 Eylülünde İzmir'e gelmişti. Hahamlar önce O'nun inançlarına karşı gelseler de, bir bayram nedeniyle davasını açığa vuran Sabatay Sevi'ye kısa sürede inanmışlar ve biat etmişlerdir. Kısa zamanda İzmir Yahudilerini etki alanına almıştı. Popülerliği git gide artan Sabatay Sevi için artık Rodos, Edirne, Sofya ve

⁹³ Ertuğrul Düzdağ, "Sabatay Sevi ve Dönemler", *Sebil*, 19 Mart 1976, S. 12, 6.

⁹⁴ Hüda Derviş, *Türkiye'de Yahudi Dönme Gerçeği*, Özgü Yayıncılık, İstanbul, 2006, 26.

⁹⁵ Küçük, a.g.e., 228.

⁹⁶ Kuru, a.g.e., 91.

⁹⁷ Avraham Galante, *Sabatay Sevi ve Sabataycılığın Gelenekleri*, (Çev. Erdoğan Arca), ZVİ-Geyik, İstanbul, 2006, 39.

Mora'dan ziyaretçiler gelmeye başlamıştı. Burada bir kral gibi taç giyip ziyarete gelenleri bir protokol dâhilinde ağırlamaya başladı. Sabatay, bu muamele karşısında Dünyayı 38 parçaya bölmüş ve her birine bir kral tayin etmişti. “Tanrının tek ve ilk doğan oğlu Sabatay Sevi” imzasıyla beyannameler yayınlamaya başlamıştı⁹⁸.

Sabatay Sevi'nin bütün bu teşebbüslerine karşılık Osmanlı yönetiminin müdahale etmemesi belki de Osmanlı hoşgörüsünün en güzel örneğiydi. Bu sırada padişah IV. Mehmet, Sadrazam ise Köprülüzade Fazıl Ahmet Paşaydı. Devlet bu süreçte Girit seferi ile uğraşmaktaydı. Sabatay Sevi'nin yaptıkları artık tahammül seviyesini aştığı için İzmir Kadısı konuyu Sadrazama iletmiştir. Oradan verilen emir üzerine Sabatay Sevi tutuklanıp İstanbul'a götürülmüştür. Yapılan ilk sorguda ise her şeyi inkâr etmiştir, ancak yine de İzmir'de hapsedilmiştir⁹⁹. Hapishaneye gelen ziyaretçilerin fazlalığından dolayı Çanakkale'de Kumkale'ye nakledilmiştir. Burada da aynı durum devam etmiştir. Sabatay'ı ziyaret etmeye gelenlerin sayısı arttıkça kentte kıtlık ve pahalılık baş göstermiştir. Kumkale'nin yerli halkı durumu saraya bildirerek şikâyette bulundular. Padişah bu işe son vermek için Sabatay Sevi ve müritlerini Edirne Sarayına getirtmiştir¹⁰⁰.

Sabatay Sevi, Edirne Sarayında Sadrazam kaymakamı Mustafa Paşa, Şeyhülislam Yahya Efendi ve vaiz Vani Mehmed Efendi'den oluşan bir heyetin önüne çıkarıldı. Padişah IV. Mehmet ise durumu yandaki odadan gizlice takip ediyordu. Sabatay'a sorguda şöyle denilmiştir: ¹⁰¹ “...eğer gerçekten Mesih isen üzerine bir nişan dikeceğiz ve en maharetli okçularımız tarafından oklanacaksın, eğer oklar vücuduna işlemezse Sultan da senin Mesihliğini kabul edecek.” denilmiştir. Sabatay Sevi ise böyle bir iddiasının bulunmadığını bütün bu olanların başkalarının uydurması olduğunu söylemiş ve davasını inkâr etmiştir. Yan odada vaziyeti takip eden Sultan: *O halde Müslüman olması teklif edilsin* diye buyurmuş ve ölüm ile İslam arasında kalan Sabatay canını kurtarmak için büyük davasını feda etmiş şehadet getirip Müslüman olmuştur. Sabatay Sevi'nin adı artık Mehmet Aziz

⁹⁸ Derviş, a.g.e., 34.

⁹⁹ John Freely, *Kayıp Mesih Sabatay Sevi'nin İzini Sürerken*, Remzi Kitabevi, (Çev.: Ayşegül Çetin Tekçe), İstanbul, 2003, 137.

¹⁰⁰ Galante, a.g.e., 53.

¹⁰¹ Düzdağ, a.g.e., 57.

Efendi olmuştur¹⁰². Bu olaydan Osmanlı vakanüvisleri Nişancı Abdi Paşa *Vekayiname*, Kamil Paşa *Tarih'i Siyasi'i Devlet'i Aliyye*, ve Raşid Efendi *Tarih'i Raşid* adlı eserlerinde bahsetmişlerdir.

Yeni adı Mehmed Aziz Efendi olan Sabatay Sevi'ye sarayda kapıcıbaşılık vazifesi verildi. Bu haber Sabatay'ın müritleri arasında bir skandal olarak kısa zamanda yayıldı. Ancak Müslüman olup canını kurtaran Sabatay müritlerine şöyle bir genelge gönderdi:¹⁰³

"Tanrı beni Müslüman yaptı. Ben kardeşiniz kapıcı Mehmed'im o öyle emretti. Ben itaat ettim. Musevi kitaplarındaki bir ananaye göre Mesih Müslümanlar tarafından yutulacaktı. Bende buna göre hareket ettim. Mesihliğime devam ediyorum".

Sabatay Sevi bu tavrıyla beraber Osmanlı'da Müslüman toplumun içine gizli bir topluluk girmişti. Sabatay Sevi cübbe ve sarık altında Mesihliğine devam edecekti. Sabatay Sevi artık bütün müritlerini tek bir mezhep altında toplayacaktı. Bu işi artık Musevilik dinini kullanarak yapamazdı, çünkü kendisi artık Müslüman olmuştu. Böyle bir durumda Museviler artık onu kabul etmeyecekti. Bu yüzden yeni bir mezhep icat edecekti. İşte bu mezhebin adı Sabatayizm yani Türkler arasındaki ifadesiyle "Dönmelik" olacaktı. Bunun için ilk önce İstanbul müftüsüne başvurup Yahudileri İslam'a davet etmek için izin istemiş ve istediği izin kendisine verilmiştir. İzni aldıktan sonra yine Mesihlik davasını yaymak ve kendisine inananları bir araya getirmek -dışı Müslüman içi Sabatayist- yeni mezhebini kurmak için çalıştı. Bu çalışmalar sonucunda Mesih'in taraftarları her yerden gelerek cübbe ve şalvar altına girdiler¹⁰⁴.

Türkler, bu yeni mezhep efradına "Dönme" adını taktılar. Sabatay taraftarları artık dönme olup Müslüman gibi gözükmeye başladıkları için Sabatay Sevi Osmanlı yönetimi tarafından takip edilmiyordu. Bu da ona rahat bir çalışma ortamı sunuyordu. Bu aşamadan sonra kurduğu bu mezhebin iman ve ibadetlerini düzenlemek için uğraşmıştır. Dönmeleri bir araya getiren "On Sekiz Emri" ve bayram günlerini oluşturmuştur. Bu on sekiz emrin on altı ve on yedinci emirleri en

¹⁰²Marc David Baer, *Selanikli Dönmeler*, (Çev.: Sevinç Kayır), Doğan Kitap, İstanbul, 2011, 24.

¹⁰³Ertuğrul Düzdağ, "Sabatay Sevi ve Dönmeler", *Sebil*, 26 Mart 1976, S. 13, 6.

¹⁰⁴Galante, a.g.e., 71.

önemli olanlarıdır. Bu emirler şöyledir:¹⁰⁵ “*Türklerin adetlerine onların gözlerini örtmek maksadıyla dikkat edilsin. Ramazan orucu mutlaka tatbik edilsin aynı ihtimam Kurban Bayramı için de gösterilsin. Gözün gördüğü her İslami fiil icra edilsin*”. On yedinci emir de ise “*Müslümanlarla kesinlikle nikâh akdedilmesin*” yani evlenilmesin talimatı vardır.

Sabatay’ın müritlerini toplayıp ayinler yaptırdığını öğrenen Osmanlı yönetimi onu Arnavutluk’taki Berat kasabasına sürdü. Daha önce karısı Sara öldüğü için aslen Selanikli olan Yehoved ile evlenmişti. Yehoved kısa süre sonra Ayşe Hanım adını aldı. Sabatay Sevi yani Mehmed Efendi 17 Eylül 1675 yılında 49 yaşındayken öldü. Mezarı Berat kasabasında bir nehir kenarındadır. Sabatay ölse de müritleri Mesihliğini halifelerinin şahsında yaşatmaya devam ettirdiler¹⁰⁶.

2.1.2. Sabatay Sevi’nin Ölümünden Sonra Dönmelik Hareketi

Sabatay Sevi henüz hasta iken kayınbiraderi Yakup Çelebi kendisine gelerek halifeliğini almak istemiş Sabatay da bunu kabul etmişti. Sabatay Sevi öldükten sonra kayınpederi Abdulgafur Efendi (Josef Pilosof) ve kayınbiraderi Yakup Çelebi (Josef Kerido) Sabatay’ın karısı Ayşe Hanımı (Yehoved) da yanlarına alarak Selanik’e gidip yerleşmişlerdi. O zaman ki sayısıyla 200 aileyi bulan Sabatayistler bu iki kardeşin -Yakup ile Ayşe’nin- etrafında birleşmişlerdi. Sabatay Sevi’nin halefi olarak ortaya çıkan Yakup Çelebi kısa zamanda bütün müritleri etrafında topladı ve “on sekiz emrin” eksiksiz uygulanması için çaba sarf etti. Fakat bir kısım vardı ki bunlar on altıncı emrin uygulanmasına -gözle görünen İslam adetlerinin eksiksiz olarak yapılması- gerek olmadıklarını düşünüyorlardı. Bu kişiler Mustafa Çelebi adlı bir dönmenin etrafında toplanmışlardı. Dönmeler içinde bir boşanma meselesi nedeniyle ihtilaf çıktı ve dönme cemaatinin ekseriyeti Mustafa Çelebi’ye tabi oldular. Böylece Sabatay Sevi’nin ölümünden on dört sene sonra Sabatayist zümre ikiye ayrılmış oluyordu. Yakup Çelebi’ye tabi olan zümreye Yakubiler (veya Hamdi Beyler) grubu Mustafa Çelebi’ye tabi olan zümreye ise Karakaşlar (veya Mü’minler, Onyollular, Osman Babai) grubu adı verilmiştir¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Selahattin Galip, *Türkiye’de Dönmeler ve Dönmelik*, Kıracı Yayınları, İstanbul, 1977, 84.

¹⁰⁶ Ertuğrul Düzdağ, “Sabatay Sevi ve Dönmeler”, *Sebil*, 26 Mart 1976, S. 13, 6.

¹⁰⁷ Küçük, a.g.e, 327.

Yakubiler fırkasının kurucusu Sabatay Sevi'nin kayırbiraderi Yakup Çelebi'dir. Bu gruba aynı zamanda Hamdi Beyler takımı da denmiştir. Gözle görünen İslami adet ve kurallara daha çok riayet ederlerdi. İçe kapalı ve muhafazakâr bir hayat yaşarlardı. Bu nedenle içlerinde tersane emini, sürre emini, saray ve şehir kethüdalığı gibi yüksek rütbeli görevliler çıkmıştır. Kadınları topuklu ayakkabı giymezken erkekleri de saçlarını ustura ile tıraş ederlerdi¹⁰⁸.

Karakaşlar grubu aynı zamanda Mü'minler, Onyollular, ve Osman Babai isimleriyle de anılmıştır. Diğerlerinden en önemli farkları gözle görünen İslami adet ve kurallara riayete gerek duymamalarıdır. Karakaşlar ile ilgili Düздаğ gazetesindeki inceleme yazısında şunları belirtiyor:¹⁰⁹

“Mustafa Çelebi, Yakup Çelebi'den ayrıldıktan sonra müritlerini kendisine bağlayacak yeni hurafeler uyduruyordu. Abdurrahman Efendi adlı dönmenin Sabatay Sevi'nin ölümünden tam dokuz ay sonra doğan oğlu Osman'ın Sabatay Sevi'nin ruhunu taşıdığını iddia etti. Ona göre Mesih öldüğü zaman onun maneviyatı, Osman Efendinin vücuduyla tekrar dünyaya gelmişti. -Bundan dolayıdır ki Karakaş Dönmelerin de doğan ilk çocuğa “Osman” adını vermek gelenek haline gelmiştir.- Osman 26 yaşına geldiği zaman Mustafa Çelebi tarafından Sabatay Sevi'nin vekili ve mümessili ilan edildi. Uzun boylu, şişman, esmer ve mavi gözlü bir oğlan olan Osman, Mustafa Çelebi'nin oyuncuğu haline gelmişti. Osman 40 yaşına geldiği zaman ise Mesih ilan edildi. Hatta “Tanrılık” mertebesine çıkarıldı. Fakat Karakaşlar fırkası içinde İbrahim Ağa adında biri bu duruma itiraz ediyordu. Bu ihtilaf İbrahim Ağa takımının Karakaş fırkasından ayrılmasına sebep oldu”.

İbrahim Ağa Fırkası, Kapancılar veya Papular diye de bilinirler. 1720'de Mustafa Çelebi tarafından bir hurafe ile Mesih ilan edilen Osman Efendi ölünce, onun Mesih olup olmadığı tartışmaya başlandı. İbrahim Ağa liderliğindeki dönmeler Osman Efendi'nin mezarının açılmasını, eğer gerçekten Mesih ise cesedinin çürümemiş olacağını ileri sürdüler. Karakaşlar ise bunun saygısızlık olacağını söyleyip bu talebi kabul etmediler. Bu anlaşmazlık kısa zaman sonra İbrahim Ağa takımının Karakaşlar fırkasından ayrılmasıyla sonuçlanmıştır. Diğer adı Kapancılar

¹⁰⁸ Derviş, a.g.e., 42.

¹⁰⁹ Ertuğrul Düздаğ, “Sabatay Sevi ve Dönmeler”, *Sebil*, 2 Nisan 1976, S.14, 6.

olan bu fırkanın Karakaşlardan tek farkı Osman Efendi’yi Mesih olarak tanınamalarıdır. Kapancılar da aynı şekilde gözle görünen İslami kaidelere riayet etmezler ve Sabatay’dan kalma inanış ve adetleri titizlikle devam ettirirlerdi. Bu üç zümrenin ortak özelliği dönme olmayanlarla evlenmedikleri gibi zümreler kendi aralarında da kız alıp vermezlerdi¹¹⁰.

Sebil’de Dönmelik ile ilgili değinilen konulan biri de Dönmeliğin iç düzeni ile ilgilidir. Dönmelerin iç düzeniyle ilgili meseleyi Ertuğrul Düzdağ şöyle özetlemektedir:¹¹¹

“Her fırkanın bir reisi vardır. Reis yenileşmeye mani olur. Geleneklerden en ufak bir sapmayı cezalandırırdı. Kıyafetinde veya yaşayışında adetlere bir aykırılık görülen kimse takibata uğrardı. Bunu erkeklerde “Mübaşir” kadınlarda ise “Kılavuzcu Kadın” yapardı. Ceza, ihtar, tekdir ve kabahatliden bütün ailenin uzaklaşp konuşmaması ile yapılır, bu emirlerin dışına kimse çıkmazdı. Reis ancak çok önemli kararları istişare ederdi. Bu taassup zamanla gevşemiş ve tepkilerle karşılaşmıştır. Öyle ki Dönmeler arasında ancak 1884’de yabancı dil tahsiline, daha sonra hukuk, mülkiye, eczacı ve baytarlığa en sonunda tıp tahsiline müsaade edilmiştir”.

Türk-İslam toplumunda bir Dönme taifesinin bulunduğu hep bilinse de bu durum Müslümanlarca hiçbir zaman açıkça ifade edilmemiştir. Sebil’de Düzdağ’ın bildirdiğine göre Dönmelerin açık ve resmi bir şekilde ifşa olması yine bir Dönme tarafından sağlanmıştır. Sabatayistlerden Karakaşzade Mehmet Rüştü 1923 yılında Büyük Millet Meclisi’ne bir dilekçe verip Dönmelerin Yunanistan ile yapılacak mübadelede kapsam dışı kalmasını istemiştir. Karakaşzade’nin böyle bir adım atması herkeste bir şaşkınlığa yol açmıştır. Zira ilk defa bir dönme, mensubu olduğu grubu ifşa etmiştir. Lozan antlaşmasından sonra Yunanistan ile yapılan mübadele nedeniyle Selanik’teki Türklerin Türkiye’ye, Türkiye’deki Rumların ise Yunanistan’a gönderilmesi gündeme gelmişti. Karakaşzade Mehmet Rüştü bu mübadeleden Selanik’teki Müslüman Arnavutların bile yararlanamadığı halde, ne Türklükle ne de Müslümanlıkla hiçbir alakası olmayan bu Dönme güruhunun da yararlanmaması

¹¹⁰ Baer, a.g.e., 31.

¹¹¹ Ertuğrul Düzdağ, “Sabatay Sevi ve Dönmeler”, *Sebil*, 2 Nisan 1976, 14.

gerektiğini TBMM'ye verdiği bir dilekçe ile beyan etmiştir. Bu beyanlar birçok gazetede yer bulup yayımlanmıştır. Karakaşzade'ye en büyük tepkiyi gösterenler ise Vatan gazetesi ve bu gazetenin sahibi Ahmet Emin Yalman olmuştur.¹¹²

Karakaşzade Mehmet Rüştü bununla da yetinmeyerek 1924'te mensubu olduğu dönmelik taifesiyle ilgili birtakım gizli bilgileri Vakıf gazetesine verdiği mülakatlar ile ifşa etmişti. Bu olaya karşın Sabatayistlerin çıkardığı iddia edilen ve Ahmet Emin Yalman'ın idare ettiği "Vatan" gazetesi bu ifşaatları tekzip amaçlı "Tarihin esrarengiz bir sahifesi" adıyla bir seri makale yayımladı. Bu makalelerde Karakaşzade Mehmet Rüştü'nün yaşadığını ifade ettiği geleneklerin artık tarihe karıştığını ve unutulduğunu belirtilmiştir¹¹³.

Karakaşzade Mehmet Rüştü Vakıf gazetesinde yayımlanan mektubunda Dönmelere şöyle seslenmektedir:¹¹⁴

"Üç asırdan beri saf ve muhterem Türk milletinin cenah'ı merhamet ve atıfetine sığınarak "Dönme" namıyla mevcudiyetimizi devam ettirmekte pek mutaassıp davranıp tarzımız ve planlarımızla zahir ve batınımızın ayrı gayrı olduğunu kabil'i ifşa olamayacak derecede Türklere tanıttık. Büyük Millet Meclisi ziraata zarar veren yaban domuzları için bile kanun çıkarmaktadır. Binaenaleyh zanneder misiniz ki bu kadar incelikleri düşünen bir millet yabancı bir kütleyi sinesinde besleyebilir? Bugün bizim için iki şık vardır; ya Türklerle özel bir kanun ile kesin olarak karışarak vatan ve milletin saadet ve felaketine müştereken çalışmak ya da milli sınırların dışında maddi veya manevi herhangi bir şekilde başımızın çaresine bakmaktır."

Ertuğrul Düzdağ Dönmeliğin kökeniyle ilgili son yazısında Sabatayistlerin 20'ye yakın bayramı içerisinden en önemlisi olan Kuzu Bayramından söz eder. Bu bayram baharın gelişini kutlamak için yapılır. Düzdağ'ın ifade ettiği bilgiye göre bu bayramla ilgili Sabatay zümresine üye olan Karakaşzade Rüştü 1924 yılında "Vakıf" gazetesine şöyle bir beyanat vermektedir:¹¹⁵

¹¹² Ertuğrul Düzdağ, "Dönmelerin Ağzından Dönmelik", *Sebil*, 14 Mayıs 1976, S.20, 6.

¹¹³ Baer, a.g.e., 190.

¹¹⁴ Küçük, a.g.e., 390.

¹¹⁵ Ertuğrul Düzdağ, "Sabatay Sevi ve Dönmeler", *Sebil*, 2 Nisan 1976, S.14, 6.

“Kuzu bayramı her yıl 22 Mart’ta yapılır. Bu bayram gece kutlanır. Ve her sene kuzu eti sadece bu bayram için özel bir merasimle yenilir. Bu merasimde en aşağı ikisi erkek ikisi kadın olmak şartıyla evli dört kişinin bulunması lazımdır. Kuzu ziyafetinde bulunacakların sayısı iki cinse mensup evli çiftlerin sayısının atırılması şartıyla istenildiği kadar çoğaltılabilir. Kadınlar iyi giyinmiş ve elmaslarıyla süslenmiş şekilde sofraya hizmetinde bulunurlar. Yemekten sonra biraz eğlenilir ve muayyen bir zamanda ışıklar söndürülerek karanlıkta kalınır. Bu bayram vesilesiyle doğan çocuklar bir nevi kutsiyete haiz sayılırlar.”

Kapancılar grubundan bir genç, 1935 yılında yayınlanan Resimli Dünya isimli Türkçe dergide yer alan bir makalede, bu bayramı şöyle anlatmaktadır:^{116:} “Mum söndürme bayramı hala Kapancılarda uygulanan bir adettir. Ben de bu kutlamaya katılmak istedim. Bekâr olduğum için engellendim!”

2.1.3. Dönmelik ve Tesettür

Ertuğrul Düzdağ, Dönmelik ile ilgili yaptığı yorumlarda; okumuş Müslüman gençlerin arasında Avrupa hayranlığı, dinsizlik ve zararlı fikir akımlarının yayılmasında bu Sabatayistleri sorumlu tutmuştur. Bilhassa yabancı fikir akımları, masonluk, züppelik ve milli ruhu küçümseyen gençlerin sayısının artmasında bu dönme cenahının fazlaca etkili olduğunu iddia etmiştir. Ertuğrul Düzdağ, Müslümanların tesettür algısına ve örtü kavramına ilk kez saldıran grubun yine bu dönmeler olduğunu belirtmiştir¹¹⁷.

Ertuğrul Düzdağ, Sebil’de yayınlanan yazılarında; Dönmelerin Tesettür ile yaptıkları mücadelenin kronolojisini daha iyi anlayabilmek adına, 1900’lü yılların başlarında yayın hayatına başlayan İslamcı akımın en önemli yayın organı olan Sebilürreşad Mecmuasından muhtelif alıntılar sunmaktadır.

Düzdağ, Sebil’in on altıncı sayısında, Sebilürreşad¹¹⁸ dergisinin 1912 Ağustosunda çıkarılan 206. sayısında “Allah’ın yardımı cemaatledir” adlı dönmelere hitap eden bir yazıdan bazı kesitler paylaşmaktadır. Bu kesitler özetle şöyledir:¹¹⁹

¹¹⁶ Derviş, a.g.e., 44.

¹¹⁷ Ertuğrul Düzdağ, “Sabatay Sevi ve Dönmeler”, *Sebil*, 9 Nisan 1976, S.15, 6.

¹¹⁸ 27 Ağustos 1908 yılında “Sıratımüstakim” adı altında haftalık olarak çıkmaya başlamıştır. Kurucuları Ebulula Zeynelabidin ve Eşref Edip Beylerdir. 24 Şubat 1909 tarihli 183. sayıdan itibaren “Sebilürreşad” ismiyle çıkmaya başlamıştır. İslamcı fikirleri savunan Sebilürreşad’ın başyazarı

“Memalik’i Saltanat’ı Osmaniye’nin mühim vilayetlerinden birisinde bulunan ufak bir taife vardır. Bunlar aslen Beni İsrail’den çıkmışlarken, bilmem hangi tarihte Müslümanlıklarını ilan etmişlerdir. Bu taifenin fertleri hepimizce Müslüman olarak tanınıyor, lisanları da Türkçedir. Aslen mensup oldukları söylenen Musevi cemaatiyle kapı bir komşu buldukları halde, aralarında beraberliğe işaret bir bağ kalmamıştır. Kız da alıp vermezler. İslam’a gelen şahıslara “Dönme” daha doğrusu “Muhtedi” dendiği doğrudur. Fakat muhtedi sıfatının geçici bir süre olması icap eder. Çünkü bunlar Müslümanlar arasına girince Müslüman sayılırlar, olur biter. Müslümanlar, artık bunlarda ayrı bir alamet görmek istemez. Bahsini ettiğimiz Dönme tifesinin milli vasıf ve meziyetlerimizin ahengini kuran ibadet ve evlenmek hususlarında büyük İslam cemaatinden ayrı bir hayat tarzı tutup gitmektedirler. Bu iş bizim için cidden teessüf edilecek bir durumdur. Müslüman sıfatını alan bir cemaat herhalde İslam birliğinin en büyük bir sebebi olan evlilik işinde ayrılık gayrılık gütmemelidir. Gönül isterdi ki, Selanik’e mensup olan zeki, çalışkan, iş bilir, o küçük taife her hususta diğer Müslüman fertlerle beraber olsun. Pekâlâ, bilirler ki diğer Müslümanların kardeşlik kucakları onlara açıktır.”

Düzdağ’a göre Sebilürreşad gazetesinde bu yazı yayımlanırken Osmanlı Devleti Trablusgarp’ta savaşıyordu. Daha da kötüsü her an bir Balkan Savaş’ı çıkabilirdi. Dolayısıyla böyle bir ortamda toplumsal birlik çok önemliydi. Bundan anlaşılıyor ki Müslümanlar, dönme toplumunu tanıyordu ve biliyordu. İslamcı bir mecmua olan Sebilürreşad’taki bu yazıda ise “Dönme” grubu iyilikle ve güzellikle İslam toplumuyla gerçek anlamda kaynaşmaya çağrılıyordu. Düzdağ’ın ifade ettiğine göre Dönmeler İslam gençlerini moda ile kandırıp kendilerine benzetmek için çabalıyorlardı. İşte tam da bu konuyla ilgili Sebilürreşad mecmuasında bir başka yazı neşredilecekti. Bu yazı aynen şöyledir:¹²⁰

“Zavallı Müslüman kadını! Ne kadar da çok düşmanların varmış! Senin iffetin, senin ismetin, o cevherden mahrum olanların gözlerine diken oldu. Onun için

Mehmet Akif Ersoy’dur. Safahat kitabındaki şiirler burada yayımlanmıştır. Sebilürreşad gazetesi Şeyh Sait isyanı sebep gösterilerek 1925’te dönemin hükümeti tarafından kapatılmıştır. bkz. <http://katalog.idp.org.tr/sayilar/6972/8-cilt-206-sayi>

Online Erişim Tarihi: 18.05.2019.

¹¹⁹Ertuğrul Düzdağ, “Tesettür ve Dönmeler”, *Sebil*, 16 Nisan 1976, S.16, 6.

¹²⁰Ertuğrul Düzdağ, “Tesettür ve Dönmeler”, *Sebil*, 23 Nisan 1976, S.17, 6.

durmadan sana hücum ediyorlar. Seni yıkmak için ne fırıldaklar dönüyor bir bilsen! Ne paralar sarf ediliyor bil bilsen! Çünkü sen bu iffetli halinle kaldıkça İslamiyet'i yıkmak mümkün olamayacaktır. Bunun için senin yüzündeki hayâ perdesini kaldırmak, ailene olan bağını silmek istiyorlar. Bunun için sana diller döküyorlar! Sana medeniyetten bahsediyorlar. Zevklerden, bediyyattan dem vuruyorlar. İçtimaiyattan, yirminci asırdan masallar okuyorlar. Bunların kimi iffet ve hayâdan mahrumdur. Kimi dinden ve imandan nasipsizdir. Kimi de aile rabitasından bihaberdir. Bunlar elbette senin iffetine düşmandır. Çünkü onlar senin muhitinde pek yabancı kalıyorlar. Sen onların ahengini bozuyorsun. Rahat edebilmek için seni de kendilerine benzetmek istiyorlar. Zavallı Müslüman kadını! İslam ismini taşıyan herkesi Müslüman zan ediyorsun da aldanyorsun. Onların için de nice münafıklar, nice mezhepsizler, nice gizli din taşıyanlar var. İslam cemiyeti içinde bulunarak birçok faydalar elde ettikleri için sadece zahiren Müslüman görünüyorlar. Çocuklarına Müslüman adını koyuyorlar. Fakat Müslümanlıkla, İslam adetleriyle zerre kadar alakaları yoktur. Aksine İslam adetlerinin yıkılması el altından müthiş tedbirler alıyorlar. Ve İslam'a karşı ebedi kinleri vardır. Elleri fırsat geçince İslam'dan intikam almak, İslam'ın içtimai hayatını bozmak için her şeyi yaparlar”.

Sebilürreşad mecmuası bu yazısıyla, çok büyük bir tehlikeye dikkat çekmiştir. Ve isim vermeden aslında Sabatayist dönmeleri önemli suçlamalarla itham etmiştir. Bilhassa tesettür konusuna dikkat çekmesinde İslamcı bir mecmua olmasının büyük bir payı vardır. Dönmelerin, Müslüman kadınların tesettürünü ortadan kaldırarak kendilerine benzetip İslam toplumunu kadın üzerinden bir yıkım sürecine sokmayı hedefledikleri iddia edilmektedir.

Düzdağ, Dönmelerin faaliyetlerinin mütareke dönemlerinde de devam ettiğini bildirmektedir. Mütareke dönemlerinde çıkardıkları gazete ve dergilerle üniversitelerdeki eğitimin kız-erkek karma olması için neşriyata başlamışlardır. Böylelikle hem Müslüman gencin kalbindeki hayâ kaldırılacak ve Müslüman ailelerin masumiyeti ihlal edilecekti. Bir başka önemli iddia ise üniversite eğitiminin karma hale getirilmesi sonucu dindar aile reisleri kız ve erkek çocuklarını dinen caiz olmadığı için üniversitelere göndermeyeceklerdi. Böylece dindar ailelerden tahsilli gençlerin çıkmasına mani olunacaktı. Düzdağ daha da ileri giderek Cumhuriyet

döneminde yüksek tahsilli ve dindar idareci eksikliğini bu karma eğitim modeline bağlamıştır.

Dönmelerin bu faaliyetlerine Ziya Gökalp'ın çıkardığı Yeni Mecmuanın ve İctihad gazetesinin önemli bir yazarı olan Abdullah Cevdet'in de destek verdiği ve bu destekle beraber bu meselenin kısa süre içerisinde büyük taraftar bulduğu iddia edilmektedir. Tüm bu sürece binaen Sebilürreşad mecmuasının 30 Nisan 1919 tarihli 406. sayısında "Darülfunun'da Muhtelit Tedrisat" adlı bir haber yayımlanmıştır. Bu haberin bir kısmı Sebil Gazetesinde alıntılanarak paylaşılmıştır. Haberin bir kısmı aynen şöyledir:¹²¹

"Memleketin mukadderatına ve dinine hücum etmekle, menfaat temin edenlerin son senelerde hedef edindikleri gayelerden biri tesettürü kaldırarak, içtimai hayatımız da yeni bir herc ü merc meydana getirmek idi. Bu gayeye varmak için yapılan propagandalar milleti saptırıp umumi efkarı bu inkılabı hazırladıktan sonra tesettürün kaldırıldığı ilan edilecek, milletimiz asrileşmiş ve hakkı hayatını kazanmış olacaktı. Bu gayeye vasıl olmak için beş altı seneden beri mezheplerinin mahiyeti meçhul, Müslümanlıkla asla alakası olmayan bir sürü münafiklar suret-i haktan görünerek ailevi bir inkılabı yapmak, milli varlığımızı fuhuş yollarına itmek, memleketin yıkımını çabuklaştırmak için var kuvvetleriyle çalıştılar. Birkaç defa erkeklerle kadınları fiilen birleştirmeye çalıştılar. Fakat muaffak olamadılar. Harb-i Umumi'ye iştirakimizin başlarında Zonguldak'ta birkaç vapurumuzun batırıldığı zamana rastlayan bir gecede, tiyatrodaki tertip olunan müsamerede bu işi yapmaya hazırlandılar. O gece tesettürün kaldırıldığı ilan edilecek erkekler ile kadınlar safalı demler geçirecekti. Bu müsamerenin hazırlıkları büyük bir ihtisamla yapılmış bilhassa Selaniklilerden İslam namı altında birkaç sefil kız getirilmişti. Bunlar sahnede çarşaflarını yırtarak içtimai inkılabı ilan edecek ve milletin başına kahraman kesileceklerdi. Birkaç dinsiz ve vatansız tarafından hoş görülecek bu girişim dönemin hükümeti tarafından son anda engellenecekti."

Sebilürreşad gazetesi haberin devam eden kısmında bu müsamere olayının engellenmesinden sonra dönmelerin propagandalarına hız verdiğini, sayısız kitap ve risale neşrettiklerini ifade eder. Bu konuda özellikle Yeni Mecmua etrafında toplanan

¹²¹ Ertuğrul Düzdağ, "Tesettür ve Dönmeler", *Sebil*, 16 Nisan 1976, S.16, 6.

yazarların tesettüre karşı adeta savaş açtıklarını ve İslam da tesettür olmadığını, bunun Rumlardan Müslümanlara geçmiş bir adet olduğuna dair yazılar yazdıkları ifade edilmiştir. Hatta sadece tesettüre değil dinin emirlerine karşı da savaş açıldığı belirtilmektedir. Bu konuda özellikle de İctihad gazetesinin modalar icat ederek, kadınları maskara şekillere sokup konferanslar bahanesiyle genç kızları ocaklara toplayıp burada istedikleri şekle koyduktan sonra ortalığa saldıkları iddia edilmiştir. Bu yolla birçok cemiyetler kurulmuştur. Sebilürreşad gazetesi tüm bu durumlara itiraz etmenin mümkün olmadığını, itiraz etme cüretini gösteren gazetelere karşı Yeni Mecmua yazarlarının kutuplarına başvurarak bu gazeteleri kapatırma gücüne sahip oldukları bildiriliyordu¹²².

Düzdağ'ın köşesinde yer verdiği başka bir husus ise daha sonraları "Hürriyet" gazetesini kuracak olan gazeteci ve karikatürist Sedat Simavi'nin çıkardığı gazete ve dergilerde daima tesettür aleyhine neşriyat yapıldığı ve bu yönüyle Simavi'nin dönmlerin yolundan yürüdüğüdür. Bu noktada çıkardığı en önemli neşriyat "İnci" adlı resimli bir kadın dergisidir. İnci dergisine çıkarıldığı dönemde en büyük tepkiyi yine Sebilürreşad mecmuası vermiştir. Sebilürreşad mecmuası bu resimli kadın dergisinin yayın politikasını 28 Şubat 1919 tarihli 393. sayısında şöyle eleştirmektedir:¹²³

"Muhterem beyler, hanımlar! Daha ilk nüshanızda tesettüre karşı açıktan açığa hücum ile Müslüman kadınlarını tezyif etmek cesaret-i medeniyesini gösterdiniz. Bunun için de Tasvir-i Efkar'dan başka bütün günlük gazetelerin takdirlerini kazandınız. İkinci nüshanızda da mezhebinizin mahiyetini aynı çıplaklık ve samimiyetle açıklayabilmek cesaretini gösterirseniz, biz de sizi takdir ve tebrik etmiş oluruz. Bütün İslam kadınları adına konuşmasa idiniz. Size bu suali sormazdık. Malum-u aliniz olmak lazımdır ki Müslümanlık iddiasında bulunan bazı cemaatler vardır ki bunlar İslam inanç ve adetleri hususunda umum Müslümanlarından büsbütün farklı mezheplere salık bulunuyorlar. Bunlar kendilerini Kuran ve Hadis'le kayıtlı saymazlar. Bu gibi cemaatlerden Rumeli'nin Selanik taraflarında da vardır. Mesela bu taifenin bazıları namaz kılmayı bilmedikleri gibi Fatıha suresini olsun okuyamazlar. Kelime-i Şehadeti ömürlerinde bir defa olsun getirmemişlerdir. Gizli

¹²² Sebilürreşad, "Darülfunun'da Muhtelit Tedrisat", 13 Nisan 1919, S. 406, 6.

¹²³ Ertuğrul Düzdağ, "Tesettür ve Dönmeler", Sebil, 23 Nisan 1976, S.17, 6.

din taşıyan bu taifenin ayrıca hususi ibadethaneleri vardır. Bunların dini merasimlerine de kendilerinden başka kimse vakıf olmaz. (İşte böyle değişik mezhepler bulunduğu içindir ki sizinle tesettür meselesini münakaşa etmeden önce mezhebinizi bilmemiz lazımdır.) Aksi takdirde sizin Müslüman kadınlarını iğfal için maske takmış münafıklar olduğunuz İslam efkâr-ı umumiyesi huzurunda tezahür etmiş olacaktır.”

Özetle, Sebilürreşad'ta yayımlanan bu yazıda İnci dergisinin sahibine ve yazarlarına üstü kapalı olarak “siz dönme misiniz” sorusu sorulmuştur. “Şayet dönme iseniz sizinle üslubumuzu ona göre belirleyelim değilseniz bu işin fıkhi boyutu ayrıca tartışılır” mesajı verilmiştir. Lakin yazıdaki imalara bakıldığında karşı tarafın ne olduğu hakkında bir fikirlerinin olduğu anlaşılmaktadır.

Ertuğrul Düzdağ yukarıda alıntılar yaptığı Sebilürreşad Mecmuasının diğer yazılarından çıkardığı yorumlarda mütareke döneminin en büyük tesettür aleyhtarı ve üniversitelerin karma eğitim modeline geçmesi için en şiddetli yayını yapan gazetenin “Büyük Mecmua” olduğunu belirtmektedir. Hatta bu konuda, o dönemlerde Darü-l Fünun'da müdürlük yapan ve karma eğitime karşı olan Babanzade Ahmet Naim Bey'e de şiddetle hücum ettiklerini ifade etmiştir. Büyük Mecmua, Tesettür kavramıyla ilgili Sebil'de adı geçen başka bir yayın organıdır. Bu gazete Zekeriya Sertel tarafından çıkarılmıştır. Onun hapse girmesi üzerine imtiyaz sahipliğini karısı Sabiha Sertel üzerine almıştır. Yazar kadrosu arasında Ömer Seyfettin, Ali Canip, Falih Rıfkı, Yusuf Ziya, Orhan Seyfi, Faruk Nafiz ve Mehmet Emin Yurdakul gibi isimler vardır. Mütareke döneminde halka umut ve cesaret aşılama amacıyla çıkarılmıştır. 6 Mart-25 Aralık 1919 tarihleri aralığında toplam da 17 sayı çıkarılmıştır¹²⁴.

Düzdağ'ın bildirdiğine göre bu mecmuada milli meselelerinin yanı sıra üniversitelerde kız ve erkeklerin karışık okuması, tesettürün kaldırılması ve Sosyalizm mevzuları öne sürülmüş ve savunulmuştur. Bu vaziyet karşısında

¹²⁴ Süleyman Uzkuç, Büyük Mecmua Tahlili, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005, 14.

Sebilürreşad Mecmuası 14 Mayıs 1919 tarihli 410. sayısında Büyük Mecmua'ya hitaben bir yazı yayımlamıştır. Bu yazının bir kısmı aynen şöyledir:¹²⁵

“Büyük Mecmua pek ala bilir ki, Muhatap edindiği Müslüman kadını Allah'a ve Resulullah'a yani Kitap ve Sünnet'in çizdiği dairenin dışına çıkamayacak derecede onlara bağlıdır. O halde İslam kadınına hitap ederken bu hususta dikkat etmek gerekirdi. Fakat Büyük Mecmua bu hususlara hiç ehemmiyet vermiyor, vermediği halde İslam kadınına hitap etmekten de çekinmiyor. Acaba niçin böyle yapıyor? Bu mecmuanın muharrirleri acaba hakikaten Müslüman mıdır? Müslüman ise niçin bu yollara sapıyor ve saptırıyor. Bizim tahkikatımıza nazaran Büyük Mecmua'nın müessis ve müessiseleri (erkek ve kadın kurucuları) arasında Müslümanlığa ısınamayan, Müslümanlıkta kesb-i rüsh etmeyen (derinleşemeyen) bir cemaate mensup kimseler varmış. Büyük Mecmua bu fikirlerin taraftarı ve yayıcısı imiş. Büyük Mecmua bunların kadınlarına hitap ediyormuş! İşin doğrusu bu ise Büyük Mecmua'nın bu kadar zahmetlere girmesine gerek yoktu. Mademki Müslümanlıkla alakadar değildir, mademki eski dinleriyle bağlarını koparmamış ve o dini muhafaza ediyorlar, o halde mezheplerinin esasını gizlemekte, saklamakta devam etmelerine hiç lüzum yoktur. Büyük Mecmua'nın müessis ve müessiseleri hiçbir vakit Müslüman olduklarını fiilen ispat etmiş, İslami hayata katiyyen dahil olmamış, İslam mabetlerine ayak basmamış, Müslümanlıkla hısnılık kurmamış hatta kabristanlarını bile ayırmış bulduklarından emin olsunlar ki hakiki mahiyetlerini cesaretle ilan ettikleri zaman kimseyi şaşırtmış olmayacaklardır. Şu halde bunu ilan etmeye hiçbir engel yoktur”

Sebilürreşad Mecmuası'nda yayımlanan bu yazı, önceden İnci Mecmuasına da yapıldığı gibi “asıl kimliğinizi açıklayın” çağırısını içinde bulunduruyordu. Esasen yapılan çeşitli teşbihler ve imalardan bu kimliğin Dönmelik olduğu aşikârdır. Bu yazının devamında ise üslup daha da ağırlaşarak üniversitelerde ki karma eğitimin ve tesettürün kaldırılmasını savunan Büyük Mecmua gazetesine ağır eleştiriler yapılmıştır. Hatta Büyük Mecmuanın savunduğu bu değerlerin ancak Selanik'te yapılabileceği eğer yapmak istiyorlarsa oraya gidip tüm bunları yapabileceklerini belirtmiştir.

¹²⁵ Ertuğrul Düzdağ, “Tesettür ve Dönmeler”, *Sebil*, 16 Nisan 1976, S. 17, 6.

2.1.4. Sertel Ailesi ve Dönmelik

Ertuğrul Düzdağ, Sebil'in 18. sayısında, Büyük Mecmua gazetesinin kurucusu Zekeriya Sertel ve eşi Sabiha Sertel'in evlilik serüvenini, Sabiha Sertel'in bir dönme olmasından yola çıkarak anlatmaktadır. Daha önce belirttiğimiz üzere Dönmeliğin kurucusu Sabatay Sevi'nin yayımladığı *on sekiz emir* içerisinde bulunan on yedinci emirde “Müslümanlarla nikâh yapmak kesinlikle yasaktır” maddesi yer alıyordu. Böyle bir durumda Zekeriya Sertel'in bir dönme kızıyla evlenmesi o dönemde herkeste şaşkınlık yaratmıştı. 1910 yılında Selanik'te Yeni Felsefe dergisini çıkarırken mektupla yazı gönderen kızlardan biriyle ilgilenmeye başlayan Z. Sertel etrafını şaşırtmıştır. Eğitim amacıyla 1913'te Paris'e gider bu kıza mektup yazar fakat cevap alamaz. 1914'te İstanbul'a döndükten sonra bu sefer kız ona haber gönderir ve “Anne Hanım” dedikleri bir aracı kadın vasıtasıyla evlilik süreçleri başlar. Zekeriya Sertel sürecin devamını hatıralarında şöyle anlatır:¹²⁶

“Bizim Anne Hanım gidip kıza müjdelemiş, o da ağabeylerine açılmış benimle evlenmek istediğini söylemiş. Abisi avukat Celal Derviş benimle görüşmek için haber göndermiş. Celal Derviş ile bir yerde oturup konuştuk. Zaten beni araştırmışlardı ve daha yakından tanımak için görüşmek istemişlerdi. Bu konuda ne kadar ciddi olduğumu tartmak istemişlerdi. Çünkü verecekleri karar çok önemliydi. Hatta tarihi bir nitelik taşıyordu. Kız bir “Dönme” ailesine mensuptu. Dönmeler İslamiyet'in hiçbir kuralına uymazlardı. Namaz kılmaz, oruç tutmaz, Müslüman ve Türklerle kaynaşmazlardı. Kendi kabukları içinde yaşar, Türklerle kız alıp vermezlerdi. Daha çok ticaretle uğraşırlardı. Çocuklarını Türk okullarına vermemek için “Fezziye Lisesi” ve “Şişli Terakki Lisesi” adında iki okul açmışlardı. Çocuklarını bu okullara gönderiyorlardı. İşte benim evlenmek istediğim kız bu topluluğa mensuptu. Ailesi razı olursa ilk kez bir Dönme kızı bir Türk'le evlenecekti. Görüşmemizden bir hafta sonra Celal Derviş beni evine yemeğe davet etti. Evleneceğim kızla ilk kez orada karşılaştım. Benim Dönme bir kızla evlenmek üzere olduğum İttihat ve Terakki Genel Merkezine duyurulmuştu. Bunun üzerine İttihatçıların önde gelen üyesi Doktor Nazım beni çağırıp tebrik etti. Yaptığım işin önemini bilip bilmediğimi sordu. Daha sonra bu durumun iki toplumun yüzyıllardan

¹²⁶ Zekeriya Sertel, *Hatırladıklarım*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2001, 67-71.

sonra ilk kaynaşması olduğunu söyledi. Düğününü biz yapacağız ve bu meselenin sadece aile bir mesele değil milli bir mesele olduğunu tüm gazetelere duyuracağız dedi. Düğünüm Şehzadebaşı'nda Suphi Paşa konağında yapıldı. Kız tarafının nikâh şahidi Başbakan Talat Paşa benim nikâh şahidim ise Tevfik Rüştü Aras'tı. Düğünüme İttihat ve Terakki'nin birçok nüfuzlu üyesi katılmıştı. Ertesi gün tüm gazeteler bu düğünü önemle haber yaptılar. Bizim evlenmemiz dönme toplumuna bir örnek oldu. Arkamızdan kız erkek Türklerle evlenenler çoğaldı. Ve böylece Dönmeliğin nikâh kastı yıkılıp tarihe karıştı.”

Zekeriya Sertel, aslen Dönme olan Sabiha Sertel ile evlenmişti. Hatıralarında da belirttiği üzere kendisi tarihi bir ilki gerçekleştirmişti. Dönmeler arasındaki en büyük çekinceyi sona erdirmiş, İttihat ve Terakki'nin bile desteğini almıştı. Dolayısıyla düğünü o dönemin İttihatçı hükümeti tarafından milli bir olay ilan edilmiş, masrafları da İttihat ve Terakki merkez komitesi tarafından karşılanmıştı. Esasen Zekeriya Sertel bu durumu biraz da Sabiha Hanım'ın abisi olan Celal Derviş'in iyi bir eğitim almış, ufku geniş ve eski geleneklerin gereksizliğini anlamış biri olmasına bağlıyordu. Bu nedenle kız kardeşiyle evlenmesinde bir mahzur görmemişti ve ilk Dönme-Türk kaynaşması gerçekleşmişti. Tüm bu olayları köşesinde bize aktaran Ertuğrul Düzdağ'a göre ise durum hiçte böyle görüldüğü gibi değildi. Ona göre Zekeriya Sertel bir “Dönme kızını” almamış, aksine Dönmeler Zekeriya Sertel'i almıştı. Düzdağ'a göre o dönemde dininden uzaklaşmış, asrileşmiş ve eli kalem tutan her Türk gencinin dönmeler için muhteşem bir av olduğu, dolayısıyla bunun bir kazanım değil aslında kaybedişin bir nişanesi olduğunu öne sürmüştür. İttihat ve Terakki'nin bu konuya gösterdiği alakayı ise Düzdağ şöyle ifade eder:¹²⁷

“İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Yahudi tesiri altında olduğu ve ileri gelenlerinin mason oldukları hatırlanırsa, bu düğüne gösterilen alakanın Türk-Dönme birleşmesi arzusundan olmadığı meydana çıkar. Böyle bir arzu olsa da herhalde bizim düşündüğümüz “Türklük”ün menfaatine değildir. Talat Paşa daha Meşrutiyetten çok önce Selanik'te “Veritas” Locasında mason olmuş ve 1909'da İstanbul'da kurulan ilk Mason teşkilatının Üstad'ı a'zam'lığına seçilmişti. Selanik'te

¹²⁷ Ertuğrul Düzdağ, “Bir Dönme Düğünü ve İttihatçılar”, *Sebil*, 30 Nisan 1976, S.18, 6.

henüz bir posta memuru iken Talat Paşa'yı locaya alan o mahfilin üstadı kendisinin hamisi Emanuel Karasso'ydu. Bu Yahudi 1909 Mecl-i Mebusan'ına Selanik mebusu olarak gelmiş, yetiştirdiği ittihatçı zabıt ve mebusları idareye devam etmişti."

2.1.5. Vatan Gazetesi'nin Dönmelik ile İlişkisi

Karakaşzade Rüştü Bey'in daha önceden belirttiğimiz üzere Dönmelerin mübadele dışı bırakılması için TBMM'ye bir dilekçe ile başvurması ve dönmeler hakkında bazı ifşaatları Vakit gazetesinde yayınlaması nedeniyle Dönmelik meselesi birden bire ülkenin gündemine oturmuş oldu.

Karakaşzade'nin bu ifşaatlarına en şiddetli mukavemeti Ahmet Emin Yalman'ın idare ettiği Vatan gazetesi gösterdi. Bu noktada Vatan gazetesinde tüm bu iddia ve ifşaatları tekzip amaçlı bir yazı dizisi yayımlandı. Karakaşzade'nin böyle bir girişimde bulunmasını ise Vatan gazetesi şöyle açıklıyordu:¹²⁸

"Rüştü Bey'in hısım ve akrabaları arasında bu teşebbüsünün nedeni hakkında tahkikatta bulunduk. Tahkikatımız sonucunda Rüştü Karakaş Bey'in Berlin'de iken zevcesinin vefat etmesi nedeniyle asabının bozulduğunu öğrendik. Bir müddet sonra yeniden evlenen Rüştü bey, yeni zevcesiyle geçinmediği için boşanmak durumunda kalmıştır. Lakin nafaka yüzünden şiddetli tartışmalar yaşadığı için konu mahkemeye iletilmiş, mahkemede Rüştü Bey; "Bunlar Dönme'dir" diyerek karşı tarafa şiddetli hücumlarda bulunmuşsa da mahkeme bunu dikkate almamıştır. Rüştü Bey'in asabiyeti bundan sonra daha da artmış, mağazasını oğullarına terk edip Ankara'ya gelerek mezkûr fiilleri icra etmiştir"

Vatan gazetesinde yayımlanan yukarıdaki yazıda meselenin tamamen şahsi olduğu belirtilerek, Karakaşzade Rüştü Bey kindarlıkla itham edilmiştir. Eşinin kaybindan dolayı sınırlarının bozulduğunu, yeni evliliğinin de çok sürmemesi sonucunda yaşadığı mahkeme süreçlerinin onu intikam duygusuna sürüklediği iddia edilmiştir. TBMM'ye verdiği dilekçe ve Vakit gazetesinde yayımladığı Dönmelikle ilgili yazıların gerekçesini bunların oluşturduğu ifade edilmiştir.

Tüm bu olanlar karşısında Karakaşzade'ye cevap verme ve iddialarını çürütme vazifesini üstlenen Vatan gazetesi, Dönmelikle ilgili sunulan iddiaları

¹²⁸ Ertuğrul Düzdağ, "Dönmelerin Ağzından Dönmelik", *Sebil*, 7 Mayıs 1976, S. 19, 6.

yalanlayarak tüm bu adetlerin eskide kaldığını ve Dönmeliğin sona erdiğini iddia etmiştir. “Sabatay Sevi inancı”nın tamamen hurafelerden meydana geldiğini yazmışlardı. Düздаğ’ın aktardığına göre Vatan gazetesinde yayımlanan bir yazıda kendilerine göre meselenin aslı aynen şöyle ifade edilir¹²⁹:

“Mevzubahis meselenin esası şu şekildedir. İki buçuk asır evvel Sultan Mehme-i rabi zamanında kitleler halinde Müslüman olan birkaç bin kişilik bir zümre Selanik’e yerleşmiştir. Bu zümre bir müddet tecerrüd halinde kalmış ve içinde çok farklı teşekküller oluşturmuştur. Avustralya’da, Tasmanya’da yaşayan iptidai kabilelerde tesadüf edilebilecek gülünç hurafat vücut bulunmuş ve iki üç bin kişi birçok guruplara ayrılmıştır. Bu guruplar uzun müddet ne birbirleriyle ne de umumi Türk kitleleriyle izdivaç tarikiyle münasebette bulunmamışlardır. Mamefih Türk ve Müslüman terbiyesi almışlar ve kendilerini daima samimi bir Türk ve Müslüman vaziyetinde görmüşlerdir. Kimi tüccar olmuş, kimi memuriyet hayatına intisap etmiştir. Ancak ilim ve irfanın artması daha bir ki nesil evvel bu gülünç ve iptidai zümre hudutlarını yıkmaya başlamıştı. Gittikçe mütezayid bir mikyasta müteakabil izdivaçlar vuku bulmuş ve bu zümreleri vasi Türklük kitlesinden ayıran yegâne set böylece yıkılmıştır. Bütün vatandaşlar arasında olduğu gibi bu fertlerin de iyisi, fenası, çok hamiyetlisi, az hamiyetlisi, ihtimaldir ki vatana hain olanları vardır. Müraisi mevcutsa hareketi sabit olunca teşhir edilir, vatana hıyaneti varsa cezasını görür.”

Vatan gazetesinde yayımlanan bu yazının devamında Osman Nevres (Hasan Tahsin) ile ilgili çarpıcı bir bilgi verilmiştir. Osman Nevres’in Dönmelik zümresine mensup bir Selanikli olmasına rağmen vatani için birçok faydalar sağladığı ifade edilmiştir. Bunlardan en önemlileri Teşkilat-ı Mahsusa adına çalışırken, Bükreş’te İngiliz istihbaratı için büyük önem arz eden “Baxton Biraderler”e suikast tertip edecek vatani cüretkârlığı göstermesidir. Bilahare İzmir’in işgali sırasında karaya çıkan Yunan askerlerine ateş ederek akrabasından kolordu sıhhiye reisi Selanikli Şükrü Bey’le ilk hamlede şehit olmaları da bu iddianın bir ispatı niteliğindedir. Bu yazılar Karakaşzade Rüştü Bey’in Vakıf’teki iddia ve ifşaatlarını çürütmek amacıyla Vatan gazetesinde yayımlanmıştır. Karakaşzade’nin iddialarının aksine Dönmeliğin

¹²⁹ Ertuğrul Düздаğ, “Dönmelerin Ağzından Dönmelik”, *Sebil*, 14 Mayıs 1976, S. 20, 6.

artık tarihe karıştığını, söz konusu evlenme taassubunun artık kalmadığını ve kökeni dönmelere dayanan insanların Türk ve Müslüman terbiyesi alıp vatanına, milletine faydalı işler yaptığı anlatılmıştır¹³⁰.

Vatan gazetesinde yayımlanan yazılarda, Karakaşzade'nin iddia ve ifşaatlarını çürütmek amacıyla gösterilen referanslardan birisi de 1884'te Selanik'te çıkarılan *Gonca-i Edep* dergisiydi. Vatan gazetesine göre bu derginin Selanik'te yaşayan genç dönmeler tarafından çıkarıldığı bilgisi bize verilmektedir. Bu gençlerin *Gonca'i Edeb*'te yayımladığı yazılardan alıntılar yer alır. Selanikli Dönme gençlerin çıkardığı bu derginin bildirdiğine göre “Sabatay Sevi 17. Asırda yetişmiş bir şarlatanı.” Bu gençler için Sevi'ye bağlanıp gizli bir tarikata mensup olmak ve evlenme yoluyla Türk camiasına karışmamak pek gülünç bir şeydi. Bu satırlarda bahsi geçen ve Selanik'te genç Dönmeler tarafından çıkarılan “Gonca'i Edep” dergisinin yazarlarından biri de Ahmet Emin Yalman'ın da babası olan Osman Tevfik Bey'di. Ertuğrul Düздаğ'ın iddiasına göre, Karakaşzade'nin iddialarını çürütmek amacıyla 1924'te Vatan gazetesinde yayımlanan bütün bu tekzip yazıları da, o zaman henüz 58 yaşında olan Osman Tevfik Bey tarafından yazılmıştı¹³¹.

Düздаğ'ın bu konuda referans aldığı başka bir kişide Türkiye'de Dönmeler ile ilgili yazılan ilk kitabın yazarı olan İbrahim Alaaddin Gövsa'dır. Düздаğ'ın ifade ettiğine göre; Vatan gazetesinin *Gonca'i Edeb* dergisinde Sabatay Sevi için tabir edilen “Şarlatan” ifadesini kullanması İbrahim Alaaddin Gövsa'ya göre göz boyamaktan başka bir şey değildi. Gövsa, “Sabatay Sevi” adlı eserinde *Gonca'i Edeb* yazarlarının bu konuda samimi olmadıklarını, dönmelerin peygamber yerine koydukları bu adam hakkında, başkalarının gözünü boyamak amacıyla yalancılıktan böyle bir ithamda bulduklarını iddia etmiştir¹³².

2.1.6. İttihatçılık ve Dönmelik İlişkisi

Ertuğrul Düздаğ, Sebil'de yazdığı yazıların son demlerinde İttihat ve Terakki Cemiyetine mensup olan bazı kişilerin Dönme olduklarına dair düşüncelere sahiptir. İttihat ve Terakki mensuplarından ileri gelen bazılarının Selanik'teki Dönmelerle sıkı

¹³⁰ Cengiz Şişman- Muharrem Varol, “Erken Cumhuriyet Dönemi Sabataycılık Tartışmaları: Türk Sesi Gazetesi'nden 1924 Tarihli Bilinmeyen Bir Tefrika”, *Türkiyat Mecmuası*, 2010, 193.

¹³¹ Ertuğrul Düздаğ, “Dönmelerin Ağzından Dönmelik”, *Sebil*, 21 Mayıs 1976, S. 21, 6.

¹³² İ. Alaattin Gövsa, *Sabatay Sevi*, Elips Kitap, İstanbul, 2009, 12.

temaslarının olduğu ve Mason localarında toplantılar yaptığı belirtilir. Sadrazam Talat Paşa'nın mason localarının toplantılarına katıldığı bilinmektedir¹³³.

Yahudilerin, Dönmelerin ve Masonların Osmanlı toprakları üzerinde çeşitli hesaplarının bulunduğu iddia edilmiştir. Bu amaçla iyi eğitim almış Osmanlı gençlerine kendi ideallerine göre yetiştirdikleri ifade edilmiştir. Düzdağ'ın ifadesine göre "geniş ve dikkatli bir tetkike muhtaç olan bu konu" ile ilgili yazılarına dayanak olarak, iki İttihatçıdan ve bir de yabancı yazardan örnekler vermiřtir¹³⁴.

Sebil'in 22. sayısında Düzdağ köşesinde farklı kaynaklara başvuruyordu. Bu kaynaklardan biri Mihrap Mecmuasıydı. Karakaşzade Rüştü Bey'in Vakıf gazetesinde yayımladığı Dönmelerle ilgili açıklamalardan sonra çıkan tartışmalara o dönemde yayın yapan Mihrap Mecmuası da karışmıştı. Bu mecmuada Jean Brunhes ile Camille Vallaux adlı iki Fransız gazetecinin yazmış olduğu "Tarihin Coğrafyası" adlı eserlerinden bazı tercümelere yer verilmiştir. Bu tercümelere arasından en önemlisi "Meşrutiyet İnkılabı Kimindir?" başlığıyla Mihrap Mecmuasında yayımlanmıştır. Bu yazı özetle řöyledir¹³⁵:

"Kapancılar, Selanik şehrinin akvam ve ensal-i beşerriyesi içinde en zekileridirler. İttihat ve Terakki komitesine büyük miktarda intisap etmişlerdir. Genç Türk inkılabının büyük kısmını idare eylemişlerdir. Bu inkılap esas itibariyle Dönmeler, yani haricen İslamiyet'e katılmış fakat hakikatte İslamiyet'le mücadele eden ve İslam'la münasebetleri ancak görünürde olan Yahudiler tarafından yapılmıştır. Türk kisve-i riyakaranesine bürünmüş olan ve aslen Yahudi olup Türklük iddiasında bulunan bu kimselerin Türklerin bugünkü mukadderatlarının vücuda gelmesinde büyük mikyasta dahl ü tesiri olmuştur."

Yukarıdaki yazıdan anladığımız kadarıyla İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin bazı ileri gelen üyelerinin Dönme olduğu hakkındaki iddialar sadece Türk mütefekkirleri tarafından ortaya atılmamıştır. Aynı zamanda yabancı yazarlarda bu iddiaları öne sürmüştür. İki Fransız yazar tarafından meydana getirilen "Tarihin Coğrafyası" adlı bu eserden yapılan tercümelere 1924 yılında Mihrap mecmuasının 5. sayısında yayımlanmıştır.

¹³³ Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılap Tarihi*, C.1, Kısım 1, TTK, Ankara, 1983, 196-197

¹³⁴ Ertuğrul Düzdağ, *Yakın Tarihimizde Dönmelik ve Dönmeler*, Geyik Yayınları, İstanbul, 2002, 287.

¹³⁵ Ertuğrul Düzdağ, "Dönmelerin Ağzından Dönmelik", *Sebil*, 28 Mayıs 1976, S.22, 6.

Düzdağ'ın bir başka dayanağı ise Galip Paşa'nın hatıralarıdır. Galip Paşa 31 Mart olayları sırasında Dersaadet Jandarma Polis Müfettişliği vazifesini yapmaktadır. Galip Paşa hatıralarında 31 Mart olaylarından korkup evine kapandığını ifade ediyor. Nisanın on dördüncü günü evden çıkıp doğruca Selanikli İpekçilerin mağazasına gittiğini belirtir. İpekçilerin mağazasının olduğu sokağa girince birden kıvrıcık sakallı bir adam tarafından takip edildiğini hissetmiş ve derhal geri döndüğünü belirtmiştir. Galip Paşa bu mağazaların sürekli olarak gözlem ve tarassud altında olduğunu belirtmiştir. Düzdağ, İpekçi ailesinin dönme olduğu iddiasından yola çıkarak 31 Mart olayıyla ilgisi olan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Dönmelerle işbirliği içerisinde olduğu iddiası üzerinde durmuştur.¹³⁶

Düzdağ'ın bu noktadaki son iddiası da İttihat ve Terakki mensuplarından Leskovikli Mehmed Rauf ile ilgilidir. Leskovikli Mehmed komite çalışmaları sırasında tutuklanmış ve 1895'te Selanik'e sürgüne gönderilmiştir. Leskovikli Mehmed'in Selanik'te dönmelerden büyük yardım gördüğü ve onlarında aralarında yaşadığı ifade edilmiştir. Leskovikli Mehmed Rauf "İttihat ve Terakki Ne İdi?" adlı kitabında Selanik'te yardımını gördüğü Dönmelerden şöyle bahsetmektedir.¹³⁷

"Garibi şu ki çoğunlukla ticaretle uğraşmakta olmalarından dolayı bir dereceye kadar açgözlülükle itham olunan ve mevcutları Selanik şehri le sınırlı olan "dönmeler diğer İslam kardeşlerinden daha çok hürriyet mücadelesinde ileriye varırlardı. O uğursuz devirde bunların içinden hafiyeler türememesi, hürriyete karşı besledikleri tutku yaradılışlarının en açık delilidir. İleride belirtileceği gibi Selanik'te bulunduğum müddetçe icra ettiğimiz mücadeleler esnasında "Dönme"ler oldukça yararlıklar ve fedakârlıklar gösterdiler."

Düzdağ'ın iddia ettiği konuya sunduğu dayanaklar, İttihatçılar arasında Dönmelerin olduğunu veya Dönmelerin İttihatçılar arasına sızdığını kanıtlar niteliktedir.

¹³⁶ Düzdağ, *Yakın Tarihimizde Dönmelik ve Dönmeler*, 2002, 302.

¹³⁷ Leskovikli Mehmet Rauf, *İttihat ve Terakki Ne İdi*, (Haz.: Bülent Demirbaş), Arba Yayınları, İstanbul, 1991, 85.

2.1.7. Dönme Mezarlıkları ve Osman Nevres

Sebil'in "Dönmelik" ile ilgili yayımladığı son iki yazıda İstanbul'da Dönmelere ait olduğu bildirilen bir mezarlıktan bahsedilir. Üsküdar'da bulunan "Bülbül Deresi" mezarlığının Dönmelere ait olduğu öne sürülmüştür. Bu mezarlığın Dönmeler arasında meşhur olduğunu ve önde gelen Dönmelerin aileleriyle birlikte buraya gömüldüğü ifade edilmiştir. Bülbül Deresi mezarlığının bir Dönme Mezarlığı olduğunu bildiren başka bir kaynak ise Soner Yalçın'ın yazdığı *Efendi* adlı kitabıdır. Bu kitapta Bülbül Deresi mezarlığının tamamen Karakaş Dönmelerinin gömüldüğü bir kabristan olduğu iddia edilir. Bülbül Deresi mezarlığı aynı zamanda Selanıkliler mezarlığı olarak da bilinmektedir. Bununla beraber bu mezarlığa Türkiye'de yaşayan ünlü İpekçi, Dilber, Kibar, Aker, Şamlı, Ülger, Cezzar ailelerinin ölülerini buraya defnettiği belirtilir.¹³⁸

Ertuğrul Düzdağ Dönme mezarlıklarıyla ilgili yazılarında Bülbül Deresi mezarlığında bulunan mezar taşlarına mevtanın resimlerinin işlendiğine dikkat çekmektedir. İslam kültüründe böyle bir şeyin doğru olmadığı ifade edilerek bu durumun Dönme mezarlıklarına özgü olduğunu iddia eder. Bu mezarlıklarda İslam nişanesi olarak bir tek "Ruhuna El-Fatiha" ibaresinin bulunduğunu ancak bunun zevahiri kurtarmak yani gören gözleri yanıltmak amacıyla yapıldığını ifade eder¹³⁹.

Ertuğrul Düzdağ, 1919 yılında Yunan askerlerinin İzmir'e ayak bastığı sırada şehit olan Osman Nevres¹⁴⁰(Hasan Tahsin) adına Bülbül Deresi mezarlığında bir anıt dikildiği bilgisini paylaşmaktadır. Ona göre böyle bir anıtın Bülbül Deresi mezarlığına dikilmesi Osman Nevres'in esas kimliğini ortaya çıkarmaktaydı. Düzdağ, daha da ileri giderek Osman Nevres'in sanıldığı gibi bir vatansever olmadığını, İzmir'e çıkarma yapan Yunan askerine ilk kurşunu sıktığının da şüpheli olduğunu iddia etmiştir. Hatta bu olayın tamamen Dönme taifesinin mübalağası olduğunu öne sürmüştür. Osman Nevres'in kökeninin Selanikli Dönmelere dayandığı iddiası daha önce alıntısına yer verdiğimiz Vatan gazetesinde belirtilen bir husustu.

¹³⁸ Soner Yalçın, *Efendi*, Doğan Kitap, İstanbul, 2004, 43.

¹³⁹ Ertuğrul Düzdağ, "Dönme Mezarlığından Sahneler", *Sebil*, 18 Haziran 1976, S. 25, 6.

¹⁴⁰ Asıl adı Osman Nevres Recep idi. 1888'de Selanik'te doğmuştur. Babasının adı Recep ve annesinin adı Ayşe'dir. Üniversiteye kadar eğitim hayatına Selanik'te devam etmiştir. II. Meşrutiyet'ten sonra Avrupa'ya eğitim için gitmiştir. Paris Sorbonne Üniversitesi'nde hukuk ve felsefe okumuştur. bkz.: Yalçın, 2004, 260.

Hatta Karakaşzade Rüştü'nün Dönmeler ile ilgili iddia ve ifşaatlarını çürütmek amacıyla Vatan gazetesinde yayımlanan bir yazıda, Dönmeliğin tarihe karıştığı ve Dönmelik adetlerinin artık yeryüzünde vuku bulmadığı ifade edilirken Dönme kökenli insanlar arasında vatanına bağlı birçok insanın yetiştiği belirtilmişti. Yalman'ın idare ettiği bu gazetede yayımlanan yazının devamında Osman Nevres örneğine yer verilerek onun da köken olarak Dönme olduğunu ancak İzmir'in işgali sırasında ölümü pahasına Yunan'a ilk kurşunu atma vatanseverliğini gösterdiği belirtilmişti.

Ertuğrul Düzdağ.'a göre ise Osman Nevres'in durumu böyle değildi. İddialarına bir de şunları eklemekteydi:¹⁴¹

“Osman Nevres, Yahudiler ile sıkı işbirliği halinde olduğu bilinen İttihatçıların has adamı ve gerçekten de deli fişek bir anarşist tiptir. Yazıları ve faaliyetleri bunu açıkça ispat eder bir muhteva taşımaktadır. Bugüne kadar onu methedenler ve adına anıtlar dikenler gerçek hüviyeti üzerindeki perdeyi kaldırmaya cüret edememişler ve yahut da bu işlerine gelmemiştir. Ancak işte Dönmelerin İstanbul'da Bülbül Deresi'ndeki meşhur mezarlıklarında –orada gömülü olmadığı halde- adına rekzedilmiş bulunan bu abide Osman Nevres'in hakiki hüviyetine vukuf için kâfi bir ipucudur. Bu vesile ile şunu da söyleyelim ki; Yunan askerlerinin İzmir'e çıkarılışı esnasında milli ve dini mukavemeti temsil ederek kahramanlaşmış bir şahsiyet aranıyorsa o da Miralay Süleyman Fethi Bey'dir. Gerçekten Miralay Fethi Bey “Zito Venizelos” yani yaşasın Venizelos! diye bağırmayı reddettiği için Kordun boyundaki karargâhtan deniz kenarına kadar kasatura darbeleri altında götürülmüş ve rıhtım üzerinde bir Müslüman teslimiyeti ile son sözü olan kelime-i şهادeti haykırarak şهادet şerbetini içmiştir. İzmir'in işgaline dair bütün resmi raporlarda kaydedilmiş bu vakadan şimdiye kadar kimse bahsetmemiştir. Çünkü Miralay Süleyman Fethi Bey, Osman Nevres gibi bir Selanik Dönmesi değildi. Üstelik onun babası İzzi Efendi, İstanbul Sirkeci'de halen mevcut olan Salkım Söğüt Dergah'ının postnişini idi.”

Ertuğrul Düzdağ bu yazısında açık bir şekilde Osman Nevres yani Hasan Tahsin'in Türk milleti için milli ve manevi bir değer taşımadığını hatta ilk kurşunu

¹⁴¹ Ertuğrul Düzdağ, “Dönme Mezarlığından Sahneler”, *Sebil*, 11 Haziran 1976, S. 24, 6.

bile atmadığını iddia etmiştir. Şayet Türk milleti için bir kahraman aranıyorsa bu kişinin Türk ve Müslüman olup İzmir'in işgali sırasında "Yaşasın Venizelos" demediği için şehit edilen Miralay Süleyman Fethi Bey¹⁴² olması gerektiğini öne sürmüştür.

Soner Yalçın *Efendi* adlı kitabında ise Osman Nevres'in ilk kurşunu İzmir'de atmadığını belirterek bu sıra dışı faaliyetlerini daha önce de iki kere gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Bunlardan ilkinin 1911'de Trablusgarp harbi devam ederken İsviçre'deki bir sinemada Osmanlı aleyhine çevrilen bir filmi izledikten sonra bu duruma tahammül edemeyerek sinemanın beyaz perdesine üç el kurşun sıkmasıyla başlatmıştır. Daha sonraki kurşunu ise Bükreş'te atmıştır. Cihan harbi sırasında Teşkilat-ı Mahsusa'da "Hasan Tahsin" kod adıyla fedai olarak vazife almıştır. Balkan ülkelerinin İngilizlerin safında yer alması için İngiliz Buxton kardeşler, Bükreş'te verdikleri bir konferanstan çıkarken Osman Nevres'in kurşunlarına hedef olmuşlardır. Kardeşlerden biri kurtulmuş diğeri ise yaralanmıştır. Nevres, bu suçtan dolayı iki yıl ceza almıştır.¹⁴³

Düzdağ'ın öne sürdüğü iddialar çok önemlidir. Milli Mücadele'nin önemli bir ismini sadece kökeniyle değerlendirmek tarihsel perspektif açısından sakıncalı bir duruma yol açabilir. Kişilerin kökenleri değil fiilleri önemlidir. Bu açıdan bakıldığında Osman Nevres yani Hasan Tahsin ismi Milli Mücadele tarihimizde önemli bir yere sahiptir.

¹⁴² Zeki Arıkan, "Kuva-yı Milliye'nin Doğuşuna Doğru", *Kuva-yı Milliye'nin 90. Yılında İzmir ve Batı Anadolu*, 6-8 Eylül 2009, İzmir, 38-48.

¹⁴³ Yalçın a.g.e., 261

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEBİL GAZETESİ'NDE YAHUDİLİK

Sebil gazetesinde, “Yahudilik” konusu en fazla işlenen konulardan biridir. Zira 1948’den beri süregelen “Filistin Sorunu” hem dünyanın hem de İslam coğrafyasının gündemini İsrail’in kurulmasından günümüze kadar bir hayli meşgul etmiştir. Sebil’de Filistin sorunu ile ilgili Said Şamil hemen hemen her hafta bir makale yayımlayarak konuyu enine boyuna okuyucuya aktarmaya çalışmıştır. Filistin meselesi dışında Yahudilik ile ilgili işlenen konular arasında Kıbrıs meselesi, Bilderberg toplantıları, Komünizm, Masonluk, Dönmelik ve bazı Yahudi tanımlamaları vardır. Sebil, adeta “her taşın altında Yahudi vardır” anlayışını yazılarına yansıtarak, neredeyse dünyadaki tüm felaket ve musibetlerin altında Yahudi oyunlarının olduğunu sürekli olarak ima etmeye çalışmıştır.

3.1. Sebil’in Yahudiliğe Bakışı

Yesevzade¹⁴⁴,ye göre Yahudi’nin temel hedefi kısaca dünya hâkimiyetidir. Yahudi’ye bu haddi ve hakkı veren şey ise mukaddes kitaplarında ve çeşitli önderlerinin ağzından çıkan ifadelerdir. Yahudi’nin dünya hâkimiyetini hedeflemesi ise ırki fikriyatının bir gereğidir. Yesevzade daha geniş bir şekilde yazısında Yahudilerin maksadını şu şekilde ifade eder¹⁴⁵:

“Zira, Yahudi, kendini üstün insan olarak görür ve dünya nimetlerinden istifadeye sadece kendisinin hakkı olduğuna inanır. Halbuki arz üzerinde 25 milyonluk bir kitle teşkil eden bir kavmin üç milyar insana efendi olması, havsalanın kolay kolay kabul edebileceği bir husus değildir. Ne var ki; keyfiyet, kemiyete her zaman faiktir. İşte Yahudi, kemi noksanını dehşetengiz bir Makyavel sevkulceyiyle gidermiştir. Gayet dolambaçlı yollardan, iki adım ileri bir adım geri” tabiyeleriyle her an bir kisve değiştirerek, fakat hiçbir zaman maksadını unutmadan nihai hedefe doğru yürür.”

¹⁴⁴ Asıl adı Şakir İskender Yasa’dır. 1949 senesinde Şanlıurfa’nın Bozova ilçesinde doğmuştur. Babası Hokand’lıdır ve Hoca Ahmed Yesevi sülalesindedir. 1967-1973 senelerinde Milli Eğitim Bakanlığı burslusu olarak ve ekonomi eğitimi amacıyla Fransa’da gitmiştir. Eğitimini yarıda bırakarak Türkiye’ye dönmüştür. Yesevzade mahlasıyla, dergi, ve gazetelerde yazılar kaleme almıştır. bkz. <http://www.kocaeliyadinlarocagi.org.tr/Yazi.aspx?ID=7031>, Online Erişim Tarihi.: 20.10.2018.

¹⁴⁵ Yesevzade, “Yahudi”, *Sebil*, S.31, 30 Temmuz 1976, 12.

Yesevizade, Yahudilerin bu stratejilerinin iki aşırıdır ciddi bir tatbikatla yürütüldüğünü ve tüm bu çalışmaların sonucunda Yahudi'nin efendi, Yahudi olmayanın ise köle olduğu bir "Dünya Devleti" amaçlandığını iddia eder.

Bu stratejilere, Yahudilerin amaçlarına ulaşırken tehlikelerin büyüklüğü karşısında gerekirse geri çekilmiş gibi yapıp yani yolundan sapmış gibi bir görüntü verip, dönüp dolaşıp yine yolun üst kademesine bir şekilde ulaştığını örnek olarak verir. Yahudilerin Dünyayı ana hatlarıyla komünist ve kapitalist olarak iki bloğa ayırdığını bu ayrışmanın tamamen bir Yahudi planı olduğunu ve maksatlarının henüz sirayet edemedikleri üçüncü dünya ülkelerini de aynı oyuna getirmek olduğunu iddia etmiştir. Bunun danışıklı bir dövüş olduğunu ifade eden Yesevizade, Komünizmden kaçanın Kapitalizmin kucağına düştüğünü, Kapitalizmden kaçanın ise Komünizme yem olduğunu belirtip her halükarda kazananın Yahudiler olduğunu ima etmiş ve bu planın Dünyadaki uygulayıcılarının ABD ve SSCB olduğunu ifade etmiştir.

Kadir Mısıroğlu da Sebil'de Yahudilikle ilgili düşüncelerini ifade eden bir yazı yayımlar ve bu yazıda Yahudilerin tarihte neredeyse tüm peygamberlere muhalefet yapmakla şöhret bulduğunu ifade eder. Yahudilerin hakka karşı çıkışlarının cezası olarak Kudüs'ten sürüldüklerinin ve dünyanın dört bir tarafına dağılarak yaklaşık iki bin yıl boyunca hicret hayatı yaşadıklarını yazmıştır. Mısıroğlu yazısında önemle üzerinde durduğu noktayı şu şekilde ifade eder:¹⁴⁶

"Gerçekten de bunlar, 19. asır sonlarına kadar, dağıldıkları büyük şehir merkezlerinin ancak kenar mahallerinde oturabilen ve eskicilik gibi süfli işlerle meşgul olan buraların ikinci sınıf sakinleri idiler. Bu yüzden kavmi adları, zamanla Türkçemizde olduğu gibi sair bütün milletlerin lisanlarında da "korkaklık" ve "mefkuresizlik" gibi iki temel mana ve vasıf kazanmıştır. Hakikaten dünyanın her yerinde "Yahudi" denilince akla hala korkaklık, hasis menfaatperestlik, vatansızlık ve bilumum süfliyyet gelir. Bunlardan "korkaklık" Yahudi kelimesinin lazım-ı gayri murafıkı yani ayrılmaz bir parçası gibidir. Bu iki kelimedenden her biri, derhal diğerini çağırıştırır. Bu durum, hiç şüphesiz değişmez Yahudi karakterinin milletler üzerinde bıraktığı etkinin doğal bir neticesidir."

¹⁴⁶ Kadir Mısıroğlu, "Yahudi ve Cesaret", *Sebil*, 16 Temmuz 1976, S. 29, 3.

Mısıroğlu, tüm bu yazdıklarının devamında Yahudilerin son yüzyılda toparlandığını hem siyasi hem de ekonomik sahada devletleri tahakküm altına aldığını ve bu şekilde yüzyıllardır kendilerine yapılan zulmün intikamını almaya yöneldiklerini ve bu konuda başarılı olduklarını ifade etmiştir. Tüm bunlara gerekçe olarak Yahudilerin dünyanın belli başlı ticaret ve kültür merkezlerine dağıldıklarını, buralarda çok iyi bir tahsil ve ticaret imkanına kavuştuklarını ve bunun sonucunda uluslararası ticaret ve siyaset alanında gizli bir hakimiyet kurabilecek liyakat ve dirayete ulaştıklarını iddia etmiştir. Böylece önce 20. yüzyıl başlarına kadar “üzerinde Güneş batmayan bir imparatorluk” olarak bilinen İngiltere’yi sonra da Dünyanın bir numaralı gücü olarak tanınan ABD’yi nüfuz ve güçleriyle kendi amaçları için kullanabilecek imkâna kavuştuklarını belirtmiştir. Yazının sonunda Mısıroğlu, Yahudi’nin yine korkak olduğunu fakat onun üzerindeki bu algıyı değişmiş gibi gösteren şeyin arkasındaki büyük kuvveti yani ABD gibi bir devleti vesayet altına almış olmasına bağlamıştır.

3.2. Sebil Gazetesi’nde Yahudilik-Siyonizm İlişkisi

Yahudi davası anlatılırken Siyonizm kavramına değinmemek elde değildir. Çünkü Siyonizm Yahudilerin milli davası sayılabilecek bir kavramdır. “Siyonizm” Theodor Herzl tarafından ortaya atılmıştır. Filistin’de Yahudi Devleti kurmayı amaçlayan bir harekettir. XIX. yüzyılın sonlarında özellikle Avrupa’nın doğusunda yaşayan Yahudiler arasında ortaya çıkmış zamanla dünyadaki tüm Yahudileri etkilemiştir. Herzl, Yahudi Devleti’ni Filistin’de kurma hareketinin tüm Yahudiler tarafından benimsenmesi için çok çalışmıştır. Bu yüzden Yahudilerin tarihi geçmişten, dini metinlerden ve Yahudilere uygulanan katliamlardan yararlanmışır¹⁴⁷.

Sebil’in 2. sayısında yayımlanan bir yazıda Siyonizm ve Irkçılık meselesine değinilmiştir. Yayımlanan bu yazıda 1975 yılı sonlarına doğru Birleşmiş Milletlerin Siyonizm’in ırkçılık olduğuna dair bir karar aldığını bu kararın büyük yankı uyandırdığını kaydedilmiştir. Özellikle de Yahudilerin tahakkümü altında bulunan gazete ve kuruluşların bu karar karşısında hayret ve dehşete düştüğünü ifade etmiştir.

¹⁴⁷ Can Deveci, *İsrail-Filistin Meselesi*, Erciyes Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, Kayseri, 2015, 3.

Yazıya göre, bu gazeteler ve bazı siyaset adamları bu kararı alanların yakın tarihi bilmediklerini iddia edip İkinci Dünya Savaşı'nda kurulan Nazi Temerküz Kampları'nı da hatırlatarak kendilerinin ırkçılık uğruna mezalime maruz kaldıklarını ve mazlum olduklarını söylemişlerdir. Yazının yorumunda bu kampların bire bin mübalağa edilmiş bir safsatadan ibaret olduğunu iddia etmişlerdir. Yazıda dikkat arz eden cümleler şu şekildedir:¹⁴⁸

“Gerçekten Yahudiler Almanya’da sırf nazi ırkçılığın Yahudi ırkçılığına hâkim olması için temerküz kamplarına gönderilmiş değillerdir. Bilakis, bunu o sıralarda iktidara gelen Nasyonal Sosyalist Parti’nin komünizme karşı icraatı belli bir ölçüde gerektirmiştir. Çünkü Yahudiler dünyanın hemen her yerinde milletlerin geneline ifsat için Komünizm’i tahrik etmekte ve desteklemektedirler. Alman Nasyonal Sosyalist Partisi, bir nevi nefisini müdafaa mecburiyeti sebebiyle komünizmi destekleyen ve Alman iktisadını baltalayan bazı Yahudileri temerküz kamplarına göndermiştir. Burada bir takım eziyetlere duçar olmuş bulunmaları muhtemeldir. Ancak bunlar harp içinde bulunmanın tabii ve zaruri icaplarını aşmış değildir. Fakat ne yazık ki dünyanın her tarafından matbuatı ellerinde tutan Yahudiler Almanya’da olup bitenleri, kendilerini masum ve mazlum göstermek için cihan efkâr-ı umumiyetsini yanıltabilecek bir şekilde propaganda etmişlerdir.”

Tabii ki, bu iddialar çok ciddidir. Çünkü Yahudiler o dönemlerde gerçekten de çok ciddi zulüm ve eziyetler çekmişlerdir. Lakin daha sonra ortaya çıkan gelişmelere baktığımız zaman özellikle de Yahudilerin Filistin bölgesine göç oranlarındaki artış ve bunun sonucunda İsrail devletinin kuruluşu gibi neticeler meselenin kimin ve kimlerin lehine sonuçlandığı noktasında belki de Sebil’in bu tezlerini kuvvetlendirebilir.

Aynı yazıda Siyonizm’in gayelerinden birinin Osmanlı Devletini parçalamak ve Osmanlı’nın ardından kurulan küçük devletlerle tarihi hesaplaşmalarını daha da kolaylaştırmak olduğu ifade edilir. Hatta İsrail’in bölgede uyguladığı icraat ve faaliyetlerinin bunun apaçık bir örneği olduğu belirtilir. İsrail’in bir yandan Nazilerin geçmişte kendilerine yaptıklarını kınayıp öte yandan da Nazilerin kendilerine yaptıklarından kat be kat daha büyük bir zulmü işgali altında bulundurduğu İslam

¹⁴⁸“Siyonizm ve Irkçılık: Avrupai Solculuk ve Siyonizm”, *Sebil*, 9 Ocak 1976, S. 2, 16.

topraklarında icra ettiğini ve bu yıkım faaliyetlerinden aynı zamanda da İslami eserlerin de etkilendiğini, buna örnek olarak Mescidi Aksa'nın tek başına yetebileceği bu yazıda aktarılan anekdotlar arasındadır.

Sebil'e göre Siyonizm kesinlikle ırkçı Yahudiliğin mefkûresidir. Buna örnek olarak aynı yazıda yabancı bir ülkeye ajanlar gönderip eski bir Nazi idarecisini tam 30 sene geçmesine rağmen kaçırıp İsrail'e getirerek, Yahudilere yapılan mezalimde başrol oynadığı iddiasıyla yargılayıp idam eden Yahudilerin yaptıkları bu işin ırkçılıktan başka bir şeyle ifade edilemeyeceği yazılmıştır. Bahsedilen bu Nazi idarecisi Adolf Eichmann'dır. Hitler döneminde Alman gizli servisi Gestapo'nun Yahudi ilişkilerinden sorumlu bölümlerin idareciliğini yaptı. Savaştan sonra ABD tarafından gözaltına alınsa da firar edip Katolik kilisesinin yardımıyla Arjantin'e kaçtı. Orada Ricardo Clement takma adını kullanarak tavşan yetiştiriciliği yaparak yaşadı. 1960 yılında Mossad'ın yaptığı bir operasyonla kaçırılıp Arjantin'den İsrail'e getirilip yargılandı ve nihayetinde idam edildi¹⁴⁹.

Yahudiliğin ırkçı bir din olduğuna başka bir örnek olarak Yahudiliğin milli bir din olması örneği verilir. Yani Museviliğin Yahudiliğe has kılınmasıdır. Diğer semavi dinlerde kişinin ırkı söz konusu olmaksızın Hıristiyan ve Müslüman olabileceği durumu var iken aynı durum Yahudilikte söz konusu değildir. Musevi olabilmek için Yahudi olmak şark koşulmuştur. Hatta Yahudilik anne üzerinden devam eden bir dindir. Bir kişinin annesi Musevi değilse o kişi kesinlikle Yahudi olamaz kuralı vardır. Yahudilerin bu anlayışı ve fikirlerini tahrif edilmiş olan Tevrat'ları desteklemektedir.

Yazının son demlerinde Yahudi tehlikesine dikkat çekilirken bazı konulara da değiniliyor. Yahudilerin dünya kamuoyunu çeşitli telkin ve vasıtalarla elinde tutup baskısı altına aldığı iddia edilen Siyonizm'in ekonomik kaynaklar üzerindeki hâkimiyetini kullanarak bugünün süper devleti sayılan ABD'yi adeta kuklası haline getirdiği ve bu durumun son Arap-İsrail savaşında da tezahür eden bir gerçek olduğuna dikkat çekilmiştir. İsrail'in kurulması ile Dünya Siyonizm'inin oktan çıkan bir yay olduğunu ve hedefe doğru ilerlediği kaydedilmiştir. Ülkeleri siyasi ve ekonomik olarak baskı altına alan Yahudilerin bütün yaptıklarını başkalarına mal

¹⁴⁹ Salime Leyla Gürkan, *Yahudilik*, İSAM Yayınları, İstanbul, 2012, 291.

ederek mesuliyetten sıyrıldıklarını ve bir ülkede bayrağın o millete ekonomik ve siyasi hâkimiyetin ise Yahudilerin olduğu iddia edilmektedir. Yahudilerin bunu çok sinsi ve mahirane bir şekilde yaptıkları ima edilen yazıda, İsrail'in kurulması ile durumunu çok daha vahim bir hal alacağını dolayısıyla Dünya'nın bu durumu anlaması ve "Yahudi tehlikesi" karşısında bir an evvel önlem alması gerektiği telkin edilmiştir. Yerlerinden yurtlarından edilen Filistinlilerin uğradığı mezalimin Yahudilerin Dünya üzerindeki tahakküm ve tehlikesinin anlaşılması için yeterli olabileceği ve bu işin bir gün düzeleceği ifade edilmiştir.

3. 3. İstanbul Mezbahasındaki Yahudi Meselesi

Kadir Mısıroğlu, Yahudilerin ırkçı bir millet olduğu tezini kanıtlamak için Sebil'in 13. sayısında yıllardan beri İstanbul mezbahasında süregelen bir geleneğe dikkat çektiği bir yazı yayımlamıştır. Yahudilerin Dünyanın en ırkçı milleti olduğu ve dinlerini ırklarına mahsus kılan tek millet olduğunu ifade ederek başladığı yazıda kendi çıkar ve amaçları için Musevilik dinini tahrif ettikleri belirtilmiştir¹⁵⁰. Mısıroğlu'nun yazısından bir bölüm şöyledir:

"Bir Yahudi'nin, Yahudi olmayan birinin kestiği eti yemediğini, onu murdar olarak kabul ettiği, dünyanın dört bir tarafına dağılmış olan bütün Yahudilerin hayvanlarını hahamlar kesmedikçe mubah saymadıklarını dolayısıyla hemen her ülkede aslen haham olan kasaplar bulunduğunu ve bunların sadece Yahudi cemaatinin yiyeceği hayvanları kesmekle meşgul oldukları bilgisi verilmiştir. Fakat Türkiye'de bu durumun tam tersi olduğu, geçmişte aldıkları bir imtiyazı o güne kadar sürdürdüklerini, Yahudilerin hangi eti alacağı peşinen belli olmadığı için büyükbaş hayvanların tümünün kesim hakkını hahamlara veren bir mezbahanın Türkiye'de olduğu, bu mezbahanın İstanbul mezbahası olduğu kaydedilmiştir".

Mısıroğlu, bu mezbahanın Sütlüce'deki İstanbul Mezbahası olduğu bilgisini bize vermiştir. Böyle bir imtiyazın dünyada başka bir yerde eşi benzeri bulunmadığı ifade edilirken mezbahada bulunan bütün büyükbaş hayvanların ilk kanının Yahudi hahamlarca akıtıldığı ve Yahudilerin koyun eti yemediği için küçükbaş kesimine karışmadıkları ifade edilmiştir. Sadece senede bir kez kuzu eti yedikleri, o mevsimde

¹⁵⁰Kadir Mısıroğlu, "İstanbul Mezbahasında Yahudi Saltanatı", *Sebil*, S.13, 26 Mart 1976, 2.

bütün kuzuların yine hahamlarca kesildiği belirtilmiştir. Kadir Mısıroğlu olayı şu şekilde ifade etmektedir¹⁵¹:

“Türk kasaplar kesim için yatırılan bir büyük baş hayvanın ilk kanını akıtmak hakkına haiz değildirlere. Mutlaka haham gelecek ve kapak resmimizde¹⁵² gördüğünüz üzere, elindeki hususi bıçağı İbranice duasını okuyarak hayvanın boğazına dayayacaktır. Bundan sonra yüzülmesi ve parçalanması işi yani hamallığı da Türk kasaplarına bırakılmaktadır. Bu sebeple Türkler sadece Yahudilerin yemesine tahsis edilen hayvanların hahamlarca kesildiğini sanmaktadırlar. Hâlbuki bütün büyükbaş hayvanların ilk kanı hahamlarca ve Yahudi usulüne göre akıtıldığı içindir ki; Yahudi kasaplar bu hayvanlar yüzülüp çengellere asıldıktan sonra beğendiklerini seçip ayırmakta ve ayrılanlara çift üçgenli mahut Yahudi kaşesi vurulmaktadır. Bunu görenler sadece Siyonizm’in resmi olan kaşeleri ihtiva eden hayvanların hahamlarca kesildiğini sanmaktadırlar.”

Yahudilerin mezbahadaki bu imtiyazın kendilerine 200 yıldır verildiği belirtilirken yazıda esasen bu hakkın 1926’da verildiği aktarılmıştır. Üstelik bu hahamlar yaptıkları bu iş için İstanbul Belediyesi’nden maaş almaktaydı. Aldıkları maaşın yanında kestikleri hayvanın belli bir yerini bedelsiz almakta böylece her gün hahama bir teneke de et verilmekteydi. Yahudiler tahrif edilmiş Tevrat hükümleri icabınca but yememekteydi dolayısıyla hayvanın but yerleri Türklere bırakılmaktaydı. Yazıda bu durumun bir saltanattan farkı olmadığı, Yahudilerin tahakküm ve nüfuzlarını yürütmek için mezbahaya kadar her türlü müesseseye hâkim oldukları belirtilirken bu saltanattan ne gün kurtulacakları sorusunu okuyucunun dikkatine sunarak, acaba Yahudilerin İsrail’de ki çoğunluk Arap cemaatine bu hakkı tanıyıp tanımadıklarını merak konusu haline getirmeye çalışmıştır.

3.4. Kıbrıs ve Yahudilik

Sebil Gazetesinde, Yesevizade tarafından Kıbrıs meselesini Yahudilik ile ilişkilendiren yazılar yayınlanmıştır. Kıbrıs Barış Harekâtının 1974 yılına denk gelmesinden ötürü Kıbrıs meselesi, o dönemde tüm Dünya basının da olduğu gibi, Sebil gazetesinde de güncel bir şekilde işlenmiştir. Yesevizade bu konudaki ilk

¹⁵¹ Kadir Mısıroğlu, “İstanbul Mezbahasında Yahudi Saltanatı”, *Sebil*, S. 13, 26 Mart 1976, 2.

¹⁵² Bk. 26.03.1976 Tarihli Kapak Resmi, Ek. 3, 94.

yazısını Yahudi Prof. Som Bart'ın “*Harpler, Yahudilerin hasatlarıdır, İhtilaller de öyle*” sözüyle başlamıştır¹⁵³.

Yesevizde, Kıbrıs adasının Osmanlı Devleti'nin elinden çıkmasının arka planındaki sebepleri “Yahudi” faktörüne dayandırmaktadır. Bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:¹⁵⁴

“Yahudilik devrimizde o kadar müessir bir rol oynamaktadır ki, artık her - taşın altında onu aramak- bir zaruret haline gelmiştir. Buna göre Kıbrıs meselesi gibi beynelmilel ehemmiyete haiz bir meseleye Beynelmilel Yahudiliğin alakasız kalacağı düşünülemezdi. Nitekim onun uzak durmak şöyle dursun, yine her zamanki gibi başrolü oynayacağı aşikârdır.”

Bu ifadelerden de anlayacağımız üzere Yesevizde'nin görüşleri, Sebil'in Yahudilik ile ilgili temel görüşleriyle paralellik göstermektedir. Yesevizde, “*Yeşilada*” olarak nitelendirilen Kıbrıs adasının 1571'den beri Osmanlı yönetiminde bulunduğunu ve üç asır boyunca müreffeh bir devir yaşadığını belirtmiştir. Ancak “Yahudi Çağı” olarak nitelendirdiği 19. asra gelindiğinde bu toprakların Yahudi menfaatleri icabınca Osmanlı'nın elinden sistematik bir şekilde çıkarıldığını ifade etmiştir. Yesevizde bu iddialarına şunları eklemektedir¹⁵⁵:

“Bir Macar hahamının oğlu olan Dönme Mithat Paşa haince idaresi ve 93 harbiyle memleketi izmihlalin eşiğine getirmiş, Rus ordusu karargâhını, başkentin böğründe, Yeşilköy'de kurmuştur. Bu elim vaziyet karşısında Osmanlı için tam bir yıkım olan Ayestefanos muahedesi imzalanmıştır. İmparatorluğun yıkılışını bir çeyrek asır durduran ve hatta bilahare kavmin tamamen tarih sahnesinden silinmesine mani olacak kadroyu yetiştiren dahi hükümdar Koca Abdülhamid Han daha yeni iktidara geçmiştir. Devleti yok oluştan kurtarmak için olanca enerjisiyle çırpınmakta, direnmektedir. Ne yapabilir? En akıllı iş o zamanki büyük devletler muvazenesi üzerinde oynamak, karşılıklı rekabetlerden istifade ile Türkiye'yi oradan zararsız çıkarmaktır.”

¹⁵³Yesevizde, “Kıbrıs Harekatının Perde Arkası”, *Sebil*, 25 Haziran 1976, S. 26, 12.

¹⁵⁴Yesevizde, “Kıbrıs Harekatının Perde Arkası”, *Sebil*, 25 Haziran 1976, S. 26, 12.

¹⁵⁵Yesevizde, “Kıbrıs Harekatının Perde Arkası”, *Sebil*, 2 Temmuz 1976, S. 27, 12.

Yesevizade'ye göre Osmanlı Devleti'nin böyle bir durumun içerisinde İngiltere'den yardım istemekten başka bir seçeneği yoktu. İngilizler Ayestefonos'un şartlarını hafifletme karşılığında Kıbrıs'ı istemişlerdi. Sultan Abdülhamit saltanatının ilk yıllarında Ruslar karşısında iki cepheden de ağır bir yenilgiye uğrayarak güç kaybeden Osmanlı'nın bekasını sağlamak için Kıbrıs'ı geçici olarak İngiltere idaresine bırakmak zorunda kalmıştı¹⁵⁶.

Yesevizade, İngiltere'nin bilhassa Kıbrıs'ı istemesinde yüksek Yahudi menfaatleri olduğunu iddia etmektedir. Bu bölgenin ileride bir Yahudi devleti kurma yolunda İngiltere için önemli bir üs olacağı ifade edilmiştir. Yahudi menfaatlerinin İngiltere tarafından bu denli önemsenmesi ise o dönemin İngiltere başbakanı Benjamin Disraeli'nin Yahudi kökenli olmasıyla ilişkilendirilir. Yesevizade, o dönemde Disraeli idaresinde bulunan İngiltere için bir "Yahudi müstemlekesi" ifadesini kullanır. Disraeli'yi tarihin en ilgi çekici ve şaşırtıcı şahsiyetlerinden biri olarak nitelendirir. Babası İsaac Disraeli'nin 16. asırda İspanya'dan kaçıp İngiltere'ye gelip yerleşmiş bir Seferad Yahudisi olduğu bilgisini verir. Yesevizade, Disraeli ile ilgili yazılarında şu satırlara yer vermiştir¹⁵⁷:

"1804'te İngiltere'de doğmuştur. 1881'de yine orada ölmüştür. 1829'dan 1837'ye kadar hep seyahat etmiş, şark vilayetlerini gezmiştir. Dönüşünde bütün hızıyla siyasi mücadeleye girmiş 1837'de mebus seçilmiştir. 1848'de Tory partisini ele geçirmiştir. 1852'de partisini iktidara ulaştırmış, kendisi de Maliye Nazırı olmuştur. Artık Disraeli'nin yükselişi Başbakan oluncaya dek durmadan devam edecek, sonunda memleketin bütün idaresi eline geçecektir. Disraeli, en yüksek derecede Yahudilik şuuruna sahiptir."

Yesevizade'ye göre Disraeli'nin iktidarını pekiştirme yolunda birçok icraatı mevcuttu. Bunlardan en önemlileri İngiliz parlamentosuna Yahudi mebusların girmesini temin etmesi, Hindistan Kumpanyasına son verdirip bu ülkeyi doğrudan doğruya İngiltere'ye bağlaması ve akabinde İngiltere Kraliçesini "Hindistan Kraliçesi" ilan etmesi ve en önemlisi Süveyş Kanalı'nın hisse senetlerini İngiltere'nin almasını sağlamasıydı. Bu icraatlar, Disraeli iktidarını hem İngiliz

¹⁵⁶ E. Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C.V, TTK Yayını, Ankara, 1983, 227.

¹⁵⁷ Yesevizade, "Kıbrıs Harekatının Perde Arkası", *Sebil*, 2 Temmuz 1976, S. 27, 12.

ülkesinde hem de Dünya siyasetinde güçlü bir noktaya ulaştırmıştı. Yesevizade, tüm bu nedenlerden dolayı Disraeli'nin Şark meselesine el attığını, Kıbrıs'ı İngiliz himayesine alarak İngiltere'nin Yakın Şark'taki hâkimiyetini pekiştirdiğini belirtmiştir.

Yesevizade, İngiltere başbakanı Disraeli hakkında kısaca şunları söylemiştir:¹⁵⁸

“Disraeli, her şeyden evvel, İngiliz imparatorluğunu Yahudi menfaatlerine alet eden müthiş bir Yahudi'dir. Bütün hayatı, Yahudilerin müdafası ile geçmiş, Yahudilerin, içinde mutlak şekilde hükümferman olacakları bir Dünya Devleti'nin kurulması için çalışmıştır. Daha sonraları, başvekil olarak, İngiltere'nin muhteris emellerini Şark'a çevirmişti. İçinden müstakbel dünya hâkimlerini çıkarabilmek için Şark Yahudiliğini uyandırmak, kalkındırmak istiyordu. Her şeyden evvel sıkı bir Siyonist olarak ateşli şampiyonluğunu yaptığı İngiliz emperyalizminin, bir gün İsrail oğulları emperyalizminin yolunu açacağını kehanetle biliyordu.”

Yesevizade'nin bu yazılarından yola çıkarak Kıbrıs meselesinin Yahudilik için öneminin oldukça yüksek olduğu yorumu çıkarılabilir. Kıbrıs'ın 93 Harbinden sonra İngiltere'ye geçici olarak bırakılmasından, Cihan Harbi başlarında İngiltere tarafından resmen ilhak edilmesine kadar ve ondan sonra Kıbrıs Barış Harekatına kadar vuku bulan bütün olayların arka planında Yahudilerin olduğu iddiası Yesevizade tarafından sıklıkla öne sürülmüştür. Yesevizade, Kıbrıs adasının elimizden çıkmasının altında yatan en önemli faktörün Yahudiler olduğu fikrini benimsemiş ve Sebil'de yayımladığı bütün yazılarda bunu özellikle ifade etmiştir.

3.5. Sebil Gazetesi ve Henry Kissinger

Sebil Gazetesi 1970'lerde Amerika Birleşik Devletlerinde dışişleri bakanlığı yapan Henry Kissinger'a sıklıkla yer vermiştir. Sebil Gazetesi yazarlarına göre; Kissinger Dünyayı yöneten Yahudi lobisinin 1970'lerdeki en etkin ismiydi. Siyonizmin ve Yahudilerin istediklerinin gerçekleşmesi için çalışan Henry Kissinger Dünyanın şu andaki düzeninin ortaya çıkmasında önemli isimlerden biri olmuştur. Ortadoğu'da barış havarisi görevini yerine getiren Kissinger, Alman Yahudi'si

¹⁵⁸ Yesevizade, “Kıbrıs Harekatının Perde Arkası”, *Sebil*, 9 Temmuz 1976, S. 28, 12.

olarak 1923'te Almanya'da doğmuştur. 1938 yılında Nazi Almanya'sındaki baskılar sonucu ailesiyle birlikte New York'a göç etmiştir.

Sebil Gazetesi'nde Kissinger'in geçmişine değinilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudi subay Kramer ile Almanya'ya gider. Daha sonra CIA'ye girer, Almanya'dan kaçan Nazileri bulur. 1954'te doktorasını tamamlar. 1957 yılında doçent unvanını alır. 1957 yılında Nükleer Siyaset ve Harici Siyaseti isimli kitabını yazar. Tüm dünyada büyük bir tartışma yaratır. Yahudi kökenli Nelson Rockefeller'in belediye başkanlığı döneminden başlayarak uzun yıllar yakın ilişkiler kurar. 1968 yılında Rockefeller'in bankası Manhattan Chase Bank'ta çalışır¹⁵⁹.

Kennedy'nin danışmanı olarak kısa bir süre çalışır. Daha sonra Nixon'un danışmanı ve Dışişleri Bakanı olur. Çin'e Nixon'un resmi ziyarette bulunmasını sağlar. 1971 yılında Hindistan-Pakistan Savaşı'nda etkin rol oynar. Hint ordusunun başında bir Yahudi komutan olmasında da Kissinger'in rolü vardır. 1971 yılında ABD Başkanı Nixon SSCB'ye resmi ziyaret düzenler. 1972 Vietnam ateşkesinde kilit isim Kissinger'dir. 1974 yılında Süveyş kanalının boşatılmasını sağlayarak İsrail'e Araplar karşısında avantaj sağlamıştır¹⁶⁰.

Kissinger, Türkiye ile ilgili olaylarda da etkin rol oynamıştır. Bilderbeg Grup üyesi olan Kissinger, 1957 yılında Amerika'ya giden Bülent Ecevit'in de üniversitede hocası olmuştur. Amerika'da Yahudi kuruluşları tarafından düzenlenen sempozyumlarda konuşmacı olan Ecevit'in Kissinger ile ilişkisi bir çok olayda etkili olmuştur. Sebil Gazetesi yazarları Başbakan seçilmesinde bile Kissinger'in etkisinin göz ardı edilemeyeceğini vurgulamaktadırlar¹⁶¹.

Arap dünyasında dost hatta kardeş olarak bilinen Kissinger'in tek hedefinin İsrail'in hedeflerini gerçekleştirmesini sağlamaktı. Tüm dünyanın Yahudi egemenliğine girmesi için çalışan Kissinger bunun gerçekleşmesi için her yola başvurulmasının gerektiğine inanıyordu. Öncelikle Yakın Şark'a egemen olmak gerekmektedir. Arz-ı mevud Yahudilerin olmalıdır¹⁶².

¹⁵⁹ Bu bankanın Bolşevik İhtilali'ni de finanse eden Warburg ile ilişkisi olduğu üzerinde durulmuştur. bkz. Yahudiler Eco'yu Niçin Sever, Sebil Dergisi, S.33, 27 Ağustos 1976, 12.

¹⁶⁰ "Yahudi Kissinger", *Sebil*, 3 Eylül 1976, S. 36, 13,

¹⁶¹ "Yahudiler Eco'yu Niçin Sever?", *Sebil*, 27 Ağustos 1976, S. 33, 12.

¹⁶² "15 Temmuz Bir Yahudi Planı Mı?", *Sebil*, 20 Haziran 1976, C.1, S. 34, 12.

3.6. Yahudilik ve Komünizm

1917 yılında Rusya’da Bolşevikler tarafından “Ekim Devrimi” olarak da bilinen olaylar neticesinde Çarlık yönetimi yıkılmış önce geçici bir hükümet kurulsun da ortaya çıkan iç mücadelelerden sonra Bolşevikler Vladimir Lenin öncülüğünde iktidara gelmiştir. Dolayısıyla Rusya’da Komünist anlayışla hareket eden bir rejim teşkil edilmiştir. 1917 yılında gerçekleştirilen bu devrimin arkasında Yahudilerin olduğuna inanan Sebil Gazetesi yazarları, komünizmin Yahudilikten ayrı düşünülmemeyeceğine dikkat çekmektedirler. Yesevzade, Sebil’deki yazılarında Yahudilik ve Komünizm arasındaki ilişkiye değinmiştir. Komünistlerin Yahudi aleyhtarlığı yapsalar da aslında Siyonizmin uşakları olduğunu düşünmektedir ve Yesevzade bu konuda şunları ifade etmiştir:¹⁶³ “*Lenin’in kökeni bir Yahudi, Stalin bir Yahudi’dir. Cugashvili Portekiz’den Gürcistan’a göç eden Yahudi Cugashvili ailesine mensuptu. Stalin’in kayınbiraderi Kaganoviç Yahudi bir yazardı. 1953 yılında Stalin ölene kadar Kaganoviç sağ kolu*”.

Yesevzade, “İkinci Dünya Harbi’nde Yirmi Milyon Rus Yahudileri Kurtarmak İçin Hayatını Vermiştir” başlıklı yazısında SSCB’deki Yahudilerle ilgili şu tespitlere yer vermiştir: “*Sovyetler Birliği’nde en iyi eğitim gören kesim Yahudilerdi. Stalin döneminde Yahudiler Çarlık baskısından kurtulmuştur. Yahudileri Nazi zulmünden kurtaran Stalin, İsrail’in kuruluşuna destek vermiştir. Sovyet yazarlarının yüzde on ikisi Yahudi’dir. Kızılordu’ya Yahudiler hakimdir. Zaten aralarında Sovyet Yahudilerin de bulunduğu 20 milyon Yahudi Filistin’i kurtarmak amacıyla bu savaşa dahil olmuştur. Sovyetlerde Yahudi nüfusu toplam nüfusun yüzde biri olmasına rağmen hemen hepsi iyi eğitim almış kişilerdir ve şehirlerde otururlar. Sovyet Rusya Dönemi’nde tüm dinlere karşı mesafeli bir duruş varken, Yahudiliğe karşı hoşgörü vardır. Moskova sinagogu açıktır*¹⁶⁴”.

Yesevzade, “SKP Yahudi Elinde”, başlıklı yazıda Sovyetlerdeki Yahudilerle ilgili bilgiler vermeye devam etmektedir: “*1960’larada Sovyetlerde Yahudi sayısı diğer milletlerden daha çoktur. Komünist Parti üyesi diğer milletlerden yüzde yüz kırk daha fazladır. Yalnız Yahudiler gelenekselleşen bir politika olarak Yahudi*

¹⁶³ “Komünizm”, *Sebil*, 1 Ekim 1976, S. 40, 12.

¹⁶⁴ Yesevzade, “2. Cihan Harbinde 20 Milyon Rus Yahudileri Kurtarmak İçin Hayatını Vermişti”, *Sebil*, 8 Ekim 1976, S. 41, 12.

olduklarını gizlemişlerdir. Kimliklerini anlayabilmek çok zordur. Toplumda önemli rolleri vardır. Sinema sektörünün yüzde otuz dördü Yahudi'dir. Sergey Mihayloviç, Ayzenştayn, Mihail Ronin ve Grigori Rostal akla gelenlerdir. Soyuz 5 ile uzaya giden kozmonotlardan bazıları Yahudi'dir. Boris Volinov, Valeri Bilovski gibi. 3 milyon Yahudi olduğu söyleniyor ama bu rakam daha fazla olmalı¹⁶⁵”.

Aynı yazarın “ Rus İnkılabı Yahudi Eseridir”, başlıklı yazısında Yahudilerle ilgili saptamalarına devam etmektedir: “Bolşevik Devrimi sırasında Yahudiler etken rol oynamıştır. Ukraynalı tarihçi bunlardan biridir. Türkmenistan'da Taşkent, Alma-Ata, Buhara ve Semerkant'ta Yahudiler yaşamaktaydı. Sovyet Rusya'da Yahudi işçi yoktur. Dr. Chimera Abratsky'de bu düşünceyi doğrulamaktadır. Muharir, hakim ve avukat Yahudi sayısı azımsanamaz...¹⁶⁶”

Yesevizade Sebil Gazetesi'ndeki yazılarla aslında Yahudilerin komünizmi kurduklarını hatta Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı'na katılmasında bile bu unsurun etkili olduğuna değinmiştir. Sovyetlerde yaşayan halkların çoğu baskıya uğramasına rağmen Yahudiler toplumda saygın kişiler olmuşlardır. Ayrıca komünizmi oluşturan Karl Marx, Bolşevik Devrimi gerçekleştiren Lenin ve Stalin'in de Yahudi olması bu düşünceyi pekiştirmektedir.

Yahudiler çıkarları dâhilinde ihtilallerde bile gerektiğinde komünist olabiliyorlar. Yahudilerin sağ sol diye bir dünya görüşleri olmadığından, onlar için tek hedef Siyonizmdir. Daha açık bir ifadeyle, tüm dünyayı Yahudi hâkimiyeti altına almaktır.

3.7 Yahudilik ve Bilderberg Grup

Dünyaya şekil verenlerin gizli karar mercii Bilderberg toplantıları elli yıldan fazla dünya gündemini meşgul etmektedir. Küresel dünya adı altında fikir alışverişlerinin yapıldığı uluslararası organizasyonlar olarak gösterilen Bilderberg grubu ve toplantılarıyla ilgili herhangi bir bilginin verilmemesi bu konudaki soru işaretlerini arttırmıştır.

¹⁶⁵ Yesevizade, “SKP Yahudi Elinde”, *Sebil*, 22 Ekim 1976, S. 43, 12.

¹⁶⁶ Yesevizade, “Rus İnkılabı Yahudi Eseridir”, *Sebil*, 5 Kasım 1976, S. 45, 11.

Yesevizade bu konuyla ilgili Sebil’de detaylı yazılar yazmış ve Bilderberg Toplantılarının, uluslararası Siyonizmle yakın bağlantılı olduğu ifade etmiştir. Zira Siyonizmin bir teşkilatı olduğu bilinen Dış İlişkiler Komitesi (CFR)'nin Avrupa ayağını oluşturmak amacıyla 1954'te, Hollanda'da Oosterbeek şehrinde Bilderberg Otelinde kurulmuştur. Kuruluşun gerçekleştirildiği otelin sahibi de Hollanda kralıydı. Örgüt de ilk toplantının gerçekleştirildiği otelin adını alarak Bilderberg Group (Bilderberg Grubu) diye adlandırılmıştır. CFR üyelerinin birçokları aynı zamanda Bilderberg üyesidir.¹⁶⁷

Eski bir Nazi SS üyesi olan Hollanda prensi Bernhard ve Polonyalı sosyolog Dr. Joseph Hieronim Retinger Bilderberg’in kurucularındandır. Retinger, Bilderberg’in fikir babası olarak da bilinmektedir. Aynı zamanda CFR üyesidir. Bilderberg'in kuruluşunda, ABD istihbarat örgütlerinin, özellikle CIA'nin rolü olduğu iddiaları vardır¹⁶⁸.

Bilderberg, dünyanın yönetimi ve globalleşmeyle ilgilidir. Bu amaçla her yıl farklı ülkelerde toplantılar yapılmaktadır. Toplantılar gizlidir ve katılım özel şartlara bağlıdır. Toplantıları genellikle her yılın Mayıs ayında yapılmaktadır. Katılımcılar üç gün boyunca dış dünya ile bağlantısını keser. Bilderberg toplantılarına katılacak grup üyeleri dışında hiçbir basın mensubu bu toplantılara katılamazlar. Örgütün üyesi olanların dışında hiçbir gazeteci veya yazar toplantıya alınmaz. Üye olanlar toplantılarla ilgili hiçbir şey paylaşamazlar. Dolayısıyla medyanın toplantıların içeriği hakkında herhangi bir bilgi edinmesi mümkün değildir.

Bilderberg toplantılarının ana amacı dünya siyasetini şekillendirmektir. Daha önceden grubun üst düzey mensupları konuşulacak konuları tespit eder. Katılımcılar sadece görüş beyan ederler.

Ali Kuzu kitabında bu konuda şunları söylemektedir:¹⁶⁹ *“Bilderberg Grubu'nun kendi iç hiyerarşisi açısından daimi üyelik, üyelik ve herhangi bir toplantıya katılma arasında fark olduğunu hatırlatalım. Bununla birlikte toplantılara katılmak da grupta bir bağ kurmayı ve siyasi sahnede grubun kararlarına ters düşecek tutumdan kaçınmayı beraberinde getirir.*

¹⁶⁷ Daniele Estulin, *Kulüp Bilderberg*, April Yayınları, İstanbul, 2007, 32.

¹⁶⁸ Ümit Sayın, *Dünyayı Yöneten Gizli Güçler*, Neden Kitap, İstanbul, 2007, 21.

¹⁶⁹ Ali Kuzu, *Dünyayı Yöneten üst Akıl, Bilderberg*, Kariyer Yayınları, İstanbul, 2017, 35.

Bilderberg'in Türkiye sorumlusunun ABD'deki siyonist lobinin başını çekenlerden ve bu ülkenin eski Dışişleri Bakanı Yahudi kökenli Henry Kissinger olduğu bazı kaynaklarda zikredilmektedir. Buraya kadar Bilderberg hakkında oldukça genel bilgileri, kendimizden bir şey katmadan, kaynaklarda geçtiği şekliyle aktarmaya çalıştık. Ancak bu grubun fikri temelini oluşturan Illuminati şebekesi, yine bu şebekenin alt yapısını şekillendiren, son zamanlarda da birtakım tartışmalarla gündeme gelen Tapınak Şövalyeleri, halen çalışmalarına devam eden ve Bilderberg ile doğrudan bağlantılı CFR, Yuvarlak Masa, Trilateral Komisyon ve bütün bunların arka planında duran isimler hakkında ayrıntılı bilgilere sahip olunmasının meseleyi biraz daha geniş boyutlu anlamaya vesile olacağını düşünüyoruz.”

Yesevizade, Bilderberg grupta ilgili Sebil Gazetesi'nin 14-25. sayılarında yazıları yer almaktadır. *“Yahudiler her yerde. Yatak odamıza kadar giren Yahudilere karşı dinine sahip çıkmak lazım. Jacques Baurdot'un “Gizli Bir El İdare Ediyor”, adlı kitabında Hikmet Üstadi lakaplı Polonyalı Yahudi Joseph Retinger Cenevre'de Avrupa Hars Birliğini kurdu. Avrupa Birliği'nin temellerini attı. Onsuz ne Avrupa Birliği ne de Kültür Birliği olurdu.”*

1954'de kurulan Bilderberg Grubun tasarlayıcısı J. Retinger'dir. Üyeleri arasında D. Rockfeiler var¹⁷⁰.

Bilderberg'in fikir babası Dr. Joseph Retinger, İkinci Dünya Savaşı sırasında Londra'da sürgündeki Polonya hükümetinin başı General Sckorski'nin başyardımcısıydı. Savaş sonrası, Avrupa Hareketi içinde yer alan Bilderberg Grubu üyesi Van Zeeland ve Pipinellis arasında yapılan tartışmalar sonunda Retinger, kıta Avrupa'sı dışişleri bakanlarının belirli aralıklarla toplanmasını önerdi. Bu toplantılar Kasım 1942 yılından 1944 yılına kadar sürdü ve savaş sonrasında Benelux Gümrük Birliği'ni doğurdu¹⁷¹.

Bilderberg Grubu, 29-31 Mayıs 1954'te Hollanda'nın Oosterbeek şehrinde ilk toplantısını yapmıştır. Bilderberg toplantıları; 1954 yılından bu yana önde gelen uluslararası şirketlerin sahiplerinin, yöneticilerinin ve ulusal politik liderlerin Bilderberg'te toplanarak Batı'nın acil ve uzun vadeli sorunlarını ele almışlardır.

¹⁷⁰ Yesevizade, “Bilderberg Group'un içyüzü”, *Sebil*, 2 Nisan-18 Haziran 1976, S. 14, 7.

¹⁷¹ Kuzu, a.g.e., 38.

Bilderberg bir icra organı değildir. Bununla beraber Bilderberg üyeleri fikir birliğine vararak aldıkları kararları ulusal ve uluslararası organların bir araya getirerek bunu bir program dahilinde uygulamaya sokarlar. Bilderberg, Batı'nın kolektif yönetimini üstlenen Dünya Düzeni'nin tek organı değildir, ama uluslararası koordinasyonun çok güçlü organıdır. Ulus-devletlerin dış politikaları, özellikle ekonomik ve mali politikaları Bilderberg üyelerinin önde gelen meseleleri arasındadır¹⁷².

Bilderberg grubunu kurulduğunda üyelerin bazıları şunlardır: Çekirdek kadro: Başkan Prens Bernard, ABD Yönetim Kurulu Başkanı, Avrupa, Kuzey Amerika sekreterleri ve bir mali sekreterden oluşuyordu. Retinger, öldüğü yıl olan 1960'a kadar daimi sekreter olarak görev yapmıştır. Ölümünden sonra görevi, 1947-1952 Marshal Planı Almanya Direktörü ve 1961 sonrası Hollanda Kraliyet Havayolları Başkanı E. H. Van Der Beugel devralmıştır. Mali sekreter olarak Paul Rykens görev almıştır. Prens Bernard'dan sonra eski İngiltere Başkanı Lord Hume, Joseph E. Johnson, Dean Rusk ve B. Smith bu görevlerde bulunmuşlardır¹⁷³.

“Bilderberg toplantılarına Türkiye’den de katılım olmuştur. Hatta bazı Bilderbeg toplantıları Türkiye’de toplantılar yapılmıştır. Yesevizade, Türkiye’de yapılan Bilderbeg toplantılarının ve bu toplantılara katılan kişilerin listesini vermiştir: Türkiye’de ilk Bilderberg toplantısı 18-20 Eylül 1959’da Yeşilköy’deki Çınar Oteli’nde yapılmıştır. Toplantıya Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu, Muharrem Nuri Birgi ve Selahattin Beyazıt katılmıştır. Türkiye’de ikinci Bilderberg toplantısı 25-27 Nisan 1975’te Çeşme Altinyunus Tatil Köyü’nde yapılmıştır. Toplantıya Selahattin Beyazıt, Semih Akbil, İhsan Sabri Çağlayangil, Süleyman Demirel, İhsan Doğramacı, Bülent Ecevit, Turhan Feyzioğlu, Oğuz Gökmen, Hasan Işık, Kamuran İnan, Gülten Kazgan, Memduh Yaşa, Halil Tunç ve Selçuk Yaşar katılmıştır¹⁷⁴”.

Türkiye de sık sık gündeme gelen Bilderberg Grubu ve toplantıları ile ilgili 1995 yılında Refah Partisi Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 18 Refah Partili Mv.

¹⁷² Sayın, a.g.e., 40.

¹⁷³ Yesevizade, “Bilderberg Group'un içyüzü”, *Sebil*, 2 Nisan 1976, S.14, 7.

¹⁷⁴ Yesevizade, “Bilderberg Group'un içyüzü”, *Sebil*, 30 Mayıs 1976, S.18, 7.

arkadaşı tarafından, bu grubu araştırmak amacıyla Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 102 ve 103. maddeleri uyarınca bir meclis araştırması açılmasına ilişkin TMMM'ye önerge sunulmuştur. Bu önergenin içeriğinden bir kesit şöyledir:¹⁷⁵

"Bilderberg toplantıları, 1954'te, Hollanda'nın Oosterbeek Kentindeki Bilderberg Otelinde başlamış; o zamandan beri 40 kez yapılmış. Batı Avrupa'dan, Kanada, ABD ve Türkiye'den devlet adamları, işadamları ve bilginler katılıyor. Toplantılardan ikisi ölkemizde yer almış; 1959'da Yeşilköy'te, 1975'de eşme'de. Yönetim Kurulunda, Türkiye'yi, önlü işadamı Selahattin Beyazıt temsil ediyor. Dünyayı yöneten gizli örgütler, gizli bir dünya hükümeti kuruyorlar; gizli hükümete, Türkiye'den de temsilciler katılıyor. Bilderberg örgütünde, Türkiye'yi temsil edenler arasında kimler yok ki; Süleyman Demirel, Erdal İnönü, Mesut Yılmaz, Rüşdü Saraçoğlu, işadamı Selahattin Beyazıt, Jak Kamhi, Nejat Eczacıbaşı, Bülent Ecevit, Kâmrân İnan... Bilderberg'in bağlı olduğu teşkilat CFR. CFR'nin kurucusu da önlü işadamı Rockefeller." Bilim Araştırma Grubunun hazırladığı "Masonluk ve Kapitalizm" isimli, Araştırma Yayıncılık tarafından 1992'de İstanbul'da yayımlanan kitabın 134 üncü sayfasında ise "Bilderberg Grup" en tehlikeli siyonist örgüt olarak tanımlanmakta ve asıl kurucusunun İsveç Franmasonluğunda üstad-ı azam olan 1887 ile 1960 yılları arasında yaşayan Yahudi din adamı Joseph Retinger olduğu ifade edilmektedir".

Önerge gündeme alınmış ancak meclis araştırması açılması için yeterli çoğunluk sağlanamamıştır.

3.8. Sebil ve Filistin Sorunu

Filistin, tarih boyunca "kutsal memleket" veya "adanmış diyar" olarak neredeyse tüm dünya için önemli olmuştur. Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslömanlar için kutsal bir yerdir¹⁷⁶. Hem adı geçen bu üç din mensupları hem de Ortadoğu'daki diğer devletler tarafından ele geçirilmeye çalışılmıştır.

¹⁷⁵ TBMM Tutanak Dergisi, Dönem 19, C.90, Yasama Yılı:4, 28.06.1995, 8.
<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c090/tbmm19090131.pdf>
Online Erişim Tarihi:20.04.2019.

¹⁷⁶ "Üç semavi din için kutsal kabul edilen Kudüs'te Hz. Süleyman Mabedi'nde yer alan Batı Duvarı (Ağlama Duvarı) Yahudiler, Kamame ya da Kutsal Mezar Kilisesi Hristiyanlar, Mescid-i Aksa ise

Filistin doğuda Ölü Deniz'e (Lut Gölü) güneyde Akabe Körfezi'ne kadar uzanmaktadır. Ürdün Irmağı'nın her iki tarafı da Filistin'in sınırları içerisinde¹⁷⁷. Filistin kurak bir iklime sahiptir. Topraklarının çoğu çöldür. Verimli yapıda toprağı yok denecek kadar azdır¹⁷⁸.

Kızıl Deniz ve Akdeniz'e açılan bir noktada olan Filistin hem Hint hem de Atlas Okyanus'una açılır bir konuma sahiptir. Lübnan, Mısır, Ürdün, Suriye ve Suudi Arabistan'a komşudur. Bunun haricinde bölge, Asya Kıtası'ndaki Arap Devletleri ile Afrika Kıtası'ndaki Arap Devletleri arasında kavşak noktasındadır¹⁷⁹.

Filistin halkının tarihi çok eskiye dayanmaktadır ve M.Ö. XII. yüzyılda Girit veya Güney Anadolu kıyılarından bugünkü Filistin kıyılarına göç ettikleri düşünülmektedir¹⁸⁰. M.Ö. 1198-1167 yılları arasında tahta çıkan Mısır Firavunu II. Ramses dönemindeki bir kitabede yer almaktadır. Kitabeye göre deniz kavimleri göçüne katılan Ege kavimlerinden biridir. Uzun süre Mısır'ın egemenliğinde yaşayan Ege kavimleri güçsüz firavunlar zamanında ayaklanarak Kuzey Filistin'e yerleşmişlerdir¹⁸¹.

İbraniler, bu halka *Pelishtin* ve bölgelerine de *Peleseth* adını verirken, bu bölgeyi Yunanlılar *Philistina*, Romalılar *Palistina* olarak isimlendirmişlerdir. Bölge Müslümanların egemenliğine girdikten sonra *Falistin* veya Filistin olarak adlandırılmıştır. Tarihi süreç içerisinde Filistin toprakları sayısız fetih ve istilalara maruz kalmıştır. Bu sebeple Filistin coğrafyasına farklı devletler hâkim olmuştur.¹⁸²

Yahudiler, Filistin'e yerleşen halklardan biridir. Babilliler MÖ 586'da II. Nabukednazar krallığında Yehuda Devleti'nin başkenti Kudüs'e girip şehri yakıp yıktılar ve bütün Yahudileri Babil'e sürdüler. Bu tarih 1948'e kadar İbranilerin sistemli bir devlete sahip oldukları son tarihtir. Yahudiler bölgeden çıkarıldıktan bir müddet sonra Perslerin bölgede hakimiyet sağlamaları üzerine Kral Kiros (Cyrus)

Müslümanlar için önem arz etmektedir. Kudüs şehrinin kutsal değeri gereği bu coğrafyaya sahip olabilmek adına tarih boyunca çeşitli dinsel mücadeleler yaşanmış ve kaos ortamı izleri görülmüştür" bkz. Hayrullah Örs, *Musa ve Yahudilik*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1966, 14.

¹⁷⁷ Ahmet Çelebi, *Mukayeseli Dinler Açısından Yahudilik*, Çev.: Ahmet M. Büyükçınar, - Ö.Faruk Harman, Kalem Yayınevi, İstanbul, 1978, 18.

¹⁷⁸ Örs, 1966, 16.

¹⁷⁹ Çelebi, a.g.e., 21.

¹⁸⁰ Fahir Armaoğlu, *Filistin Meselesi ve Arap – İsrail Savaşları (1948 – 1988)*, Ankara, 1991, 3.

¹⁸¹ Ekrem Memiş, *Kaynayan Kazan Ortadoğu*, Konya, 2002, 75–76

¹⁸² Armaoğlu, *Filistin Meselesi ve Arap – İsrail Savaşları (1948 – 1988)*, 5.

Yahudilerin Filistin'e dönmelerine müsaade etmiş, fakat büyük bir kısmı dönmemiştir. Yaklaşık elli yıllık bir sürgünden sonra MÖ 538 yılından itibaren dönenler de bir devlet kurabilecek güce ulaşmamışlardır. Filistin'e dönenler de M.S. 60-135 yılları arasında meydana gelen olaylarda Roma yönetimi tarafından ya öldürülmüş ya da sürülmüştür¹⁸³.

Yahudiler ve Filistinliler arasındaki sorun 19. yüzyılın sonunda ortaya çıkmaya başlamıştır. İsviçre'nin Basel şehrinde yapılan Birinci Siyonizm Kongresi'nde, Theodor Herzl, yayınladığı Yahudi Devleti adlı kitabındaki fikirleri tartışmaya açmıştır¹⁸⁴.

Aslında 1837 yılında Moses Montefiore İngiltere himayesinde Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması gerektiğini ifade etmiştir. Bu amaçla 1550 Yahudi Kudüs'e yerleşmiştir¹⁸⁵. Zamanla bu sayı artmıştır. Sultan Abdülhamid Yahudi göçünü engellemeye çalışmıştır.

Önemli bir noktada olan Filistin'i; siyasi, ekonomik ve dini açıdan bir çok devlet kontrol etmek istiyordu. Bu devletlerden biri de İngiltere idi. İngiltere ancak yirminci yüzyılın başlarından itibaren Siyonist hareketi yakından takip etmeye başlamıştır. Bu çerçevede 1902 yılında kontrolü altında bulunan Sina Yarımadası'nın El- Ariş bölgesini ve 1903 yılında da Doğu Afrika'da sömürgesi halinde bulunan Uganda'yı Yahudi yerleşimi olarak siyonistlere teklif etmiştir. Bütün bunlara rağmen Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasına kadar İngiliz devlet idarecilerinin önde gelenlerinin pek çoğunun kafasında bir Yahudi Yurdu problemi bulunmuyordu¹⁸⁶.

Osmanlı Devleti'nin son döneminde, özellikle Siyonist hareketin kurulmasından sonra, bölgeye planlı göçlerin yapılması dönemin padişahı Sultan II. Abdülhamid'in dikkatini çekmişti. Hatta Dünya Siyonist Hareketi lideri Theodor Herzl'in II. Abdülhamid'ten Kudüs'ü bile istediği söylenmektedir¹⁸⁷. Filistin'de kurulacak Yahudi yerleşimleri için sultana 20.000.000 pound teklif edilmiştir. Ancak bu teklifi kesin bir dille reddeden Sultan Abdülhamid Han bu konuda şöyle demiştir:

¹⁸³ Memiş, a.g.e., 79.

¹⁸⁴ Said Şamil, "Yahudi ve Filistin Davası", *Sebil*, 19 Kasım 1976, S. 47, 7.

¹⁸⁵ Hüseyin Özdemir, *Abdülhamid'in Filistin Çılgılığı*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2010, 85- 86.

¹⁸⁶ Armaoğlu, *Filistin Meselesi ve Arap – İsrail Savaşları (1948 – 1988)*, 17.

¹⁸⁷ Said Şamil, "Yahudi ve Filistin Davası", *Sebil*, 2 Aralık 1976, 7.

“Bu toprakların bir karışını bile satmam, çünkü bu topraklar bana değil, halkıma aittir. Halkım bu toprakların her karışı için kanını feda etmiştir... Türk imparatorluğu bana değil Türk halkına aittir. Bu yüzden onun hiçbir parçasını geri veremem. Bırakın Yahudiler paralarını kendilerine saklasınlar. İmparatorluğum çöktüğünde Filistin’e para ödemededen sahip olacaklar. Cesetlerimiz paylaşılabilir fakat yaşayan bir vücut üzerinde herhangi bir operasyon yapılmasına izin veremem¹⁸⁸”.

1896 ve sonrasında yapılan göçlerle Filistin’de Yahudi nüfusu artmıştır. 1903 yılına kadar, Filistin’de çoğu Doğu Avrupa’dan gelen Yahudi sayısı yirmi beş bin olmuştur. Bölgede yaklaşık yarım milyon Arap ile Yahudiler birlikte yaşamaktaydı. Filistin, Osmanlı Devleti’nin parçasıydı¹⁸⁹.

Birinci Dünya Savaşı sırasında da Filistin ve çevresi Osmanlı yönetimindeydi. İngiltere ve desteklediği Arap güçleri, bölgede Osmanlı egemenliğine son verene kadar bu durum devam etmiştir. 1916’da Mısır’daki İngiliz idarecisi Sir Henry McMahon, Osmanlı’nın Arap illerinde Araplara bağımsızlık sözü vermişti. Fransa ve İngiltere arasında gizlice imzalanan Sykes-Picot Antlaşması, bölgeyi bu ülkeler arasında bölmüştür. Filistin’de ise uluslararası idare kurulması öngörülüyordu.

1917’de, İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour, Yahudiler için Filistin’de bir ülke kurulacağı sözünü vermiştir. Bu vaat, Siyonistlerin önderlerinden Lord Rothschild’e gönderilen mektupta yer alıyordu¹⁹⁰. Bu mektup Balfour Deklarasyonu olarak bilinmektedir. Bu bildirin taslağının James Balfour, Lonel Walter Rothschild ve önemli Siyonist liderlerden biri olan Chaim Waizman tarafından

¹⁸⁸ Bayram Kodaman-Nedim İpek, “Yahudilerin Filistin’e Yerleştirilmeleri ile ilgili Olarak II. Abdülhamid’e 1879’da Sunulan Layiha”, *Bellekten*, C. LVII, 219, 57.

¹⁸⁹ Said Şamil, “Yahudi ve Filistin Davası”, *Sebil*, 17 Aralık 1976, S.57, 7.

¹⁹⁰ “Sevgili Lord Rotschild, Majestelerinin Hükümeti adına, Kabine tarafından uygun bulunup onaylanan Musevi-Siyonist özelemlerine sempati ile bakan aşağıdaki bildiriye size takdim etmekten büyük mutluluk duymaktayım:

*Majestelerinin Hükümeti, Musevi halkı için Filistin’de bir milli yurt kurulmasını olumlu mütalaa etmekte ve gerek herhangi bir ülkedeki Musevilerin statülerine ve haklarına gerekse de Filistin’de yaşayan Musevi olmayan cemaatlerin medeni ve dini haklarına halel getirmeyecek şekilde elinden gelen bütün imkanları, bu amacın elde edilmesinde kullanmayı kolaylaştıracağını belirtmektedir” bkz. Mim Kemal. Öke, *Siyonistler ve Masonlar*, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1993, 305-306.

ortaklaşa hazırlanmıştır. Aslında bu durum Siyonist hareketin gerçek liderliğinin Rothschild ailesinde olduğunun açık bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Balfour Deklarasyonu vaat edilmiş topraklarda Yahudi ülkesi kurmak için çok önemli olmuştur. Daha sonra 1918 yılında sırasıyla Fransa, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından da kabul edilerek desteklenmişti¹⁹¹.

Said Şamil nezdinde Sebil Gazetesi yazarlarının hemen hemen tümü, Siyonizmin Osmanlı'nın yıkılışında etkili olduğunu düşünmektedir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Ortadoğu İngiltere'nin kontrolü altına girmişti. İngiltere mandası altındaki Filistin'e yüzbinlerce Yahudi göç etmiştir. Bu durum zamanla, bölgedeki Araplar arasında huzursuzluğa, öfkeye ve ayaklanmalara neden olmuştur. 1922 yılında Filistin'de İngiltere'nin düzenlediği bir nüfus sayımı, Yahudilerin sayısının, Filistin'deki nüfusun yüzde on birine ulaştığını göstermektedir. Daha sonraki on beş yılda bölgeye 300 bin Yahudi gelmiştir. Yapılan göçler ve Bölgede Yahudi Devleti kurma fikri Siyonistlerle Araplar arasındaki düşmanlığa sebep olmuştur. Ağustos 1929'da iki grup arasında çatışmalar çıkmış, 133 Yahudi, Filistinliler tarafından öldürülmüştür. İngiltere polisi de 110 Filistinliyi öldürmüştür¹⁹².

1936 yılında, Araplar bölgede İngilizlere karşı genel grev yapmıştır. Bu durum sivil itaatsizliğe dönüşmüştür. Yahudiler belirtilen tarihe kadar, bölgede silahlı Siyonist örgüt Irgun Zvai Leumi, Filistin ile şimdiki Ürdün'ü Yahudi yurdu yapmak amacıyla Filistinli ve İngilizlere ait hedeflere saldırılar düzenlemekteydi¹⁹³.

Bölgede iki grup arasında artan saldırılar yüzünden Temmuz 1937'de eski devlet bakanı Lord Peel'in başkanlığındaki bir Kraliyet Komisyonu, Filistin ve çevresini Yahudi ve Arap devletleri arasında ikiye bölmeyi teklif etmiştir. Yahudi devleti, İngiliz mandasındaki Filistin'in üçte birini kaplayacaktı ve Celile Denizi ile sahildeki düzlükleri içine alacaktı. Ancak Filistinli ve Arap temsilciler bu teklifi reddetmiştir. Özellikle Yahudi göçünün durmasını ve azınlık haklarına saygılı bir devlet kurulmasını istediler. 1938 yılına kadar Yahudiler bölgede silahlı eylemlerine

¹⁹¹ Fahir Armaoğlu, 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1993, 200.

¹⁹² Öke, a.g.e., 310.

¹⁹³ Armaoğlu, Filistin Meselesi ve Arap – İsrail Savaşları (1948 – 1988), 202.

devam etmişlerdir. İngiltere bölgeye takviye güçler göndererek iki grup arasındaki çatışmalara son vermeye çalışmıştır¹⁹⁴.

Bölge şiddet olaylarıyla sarsılıyordu. Yahudiler artık nüfusun üçte birini oluşturuyordu. Ama toprakların yüzde altısı onların elindeydi. Avrupa'daki Nazi zulmünden kaçan yüz binlerce Yahudi'nin buraya ulaşması çözüm arayışını daha da acil hale getirdi. İkinci Dünya Savaşı'nda 6 milyon Yahudi öldürülmüştü. BM'nin kurduğu özel komite, bölgeyi Filistin ve Arap devletleri arasında bölmeyi önerdi. Arap Yüksek Komitesi diye anılan Filistinli temsilciler, teklifi reddederken, Yahudi temsilciler kabul etti¹⁹⁵.

1929 yılında Burak Duvarı'nın dibinde ibadet etmek isteyen Yahudilerle Müslümanlar arasında çatışma çıktığında Milletler Cemiyeti tarafından kurulan heyet bu duvarın Müslümanlara ait olduğunu belirtmiştir. Filistin Müftüsü 1921'den beri güçlenen siyasî ve toplumsal konumunu kullanarak bölgedeki olayları yatıştırmayı başarmıştır¹⁹⁶.

Kudüs müftüsü Emin el Hüseyini'nin bölgede itidalden yana olduğu görülmektedir. Bu yüzden de İngiliz yanlısı olmakla suçlandı. Buna mukabil İngilizler ve Yahudiler tarafından da radikal örgütlenmelere liderlik etmek ve el altından şiddeti örgütlemekle suçlanıyordu. 1936 yılında bölgedeki çatışmalara kadar silahlı eylemlere karşı çıkmıştır. Bunun yerine grevler, Yahudi mallarını boykot, vergilerin ödenmemesi veya yasaklara uyulmaması gibi pasif bir direnişi tercih etmiştir. Silahlı mücadele yerine haklarını siyasî ve hukukî yollardan aramak taraftarıydı. Bu ılımlılıktan etkilenen Yüksek Komiser 1929 Burak isyanında olduğu gibi Müslümanlardan yana tavır alabilmişti.

Emin el-Hüseyini'nin İngilizler ile görüşü açıktır. O'na göre İngiltere Filistin'i işgal etmiştir. İngiliz manda yönetimi Manda yönetimi Yahudi göçlerine izin vererek bölgede Yahudi Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır. İngilizlerin Irak ve Ürdün'de takip ettiği politikalar müftünün İngilizlerle ilgili görüşünü şekillendirmiştir. İngilizler buralarda Emir Faysal ve Abdullah'ın liderliğinde

¹⁹⁴. Said Şamil, "Yahudi ve Filistin Davası", *Sebil*, 11 Şubat 1977, S. 60, 7.

¹⁹⁵ Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları*, İstanbul, 1993, 203.

¹⁹⁶ Öke, a.g.e., 312.

bağımsız devletlerin kurulmasına izin vermişlerdi. Ancak bu beklenti büyük bir hüsrarla sonuçlanacaktı. Çünkü İngiliz devlet adamları Yahudilerin geleceğini Filistinlilerin hukukî haklarından çok daha fazla önemsiyorlardı¹⁹⁷.

İngiltere bölgede artan çatışmalar yüzünden, Filistin'deki manda idaresine son vermeye çalıştı. Ancak bu tarih öncesinde bölgede çarpışmalar başladı. İngiltere halkı, askerlerinin ölümü nedeniyle Filistin'de İngiliz varlığına karşı çıkmaya başladı. Ayrıca İngilizler, ABD'nin daha fazla Yahudi mültecinin buraya kabul edilmesi için uyguladığı baskıya öfkeliydi. Bu da Siyonizme Amerikan desteğinin artışının işaretiydi. Hem Arap hem de Yahudiler, yaklaşan savaş için güçlerini seferber ediyordu. 1948 yılının Aralık ayında, Yahudi milis güçleri Arap köylerinde "temizlik" operasyonlarına başlamıştır¹⁹⁸.

Yahudi silahlı güçleri, İrgun ve Lehi Yahudi devletine verilmiş toprakların yanı sıra, Filistinlilere ayrılmış bölgeleri de ele geçirmeye başlamıştır. İrgun ve Lehi örgütlerinin militanları, 9 Nisan'da Kudüs yakınlarındaki Deir Yasin köyünde çok sayıda Filistinliyi öldürmesi haberi, Filistinliler arasında öfke ve korku yaratmıştır. Birçok Filistinli Lübnan, Mısır ve şimdi Batı Şeria denen bölgeye göç etmiştir¹⁹⁹.

İki bin yıl sonra kurulan ilk Yahudi Devleti Tel Aviv'de 14 Mayıs 1948'de saat 16:00'da ilan edilmiştir. Son İngiliz birlikleri bölgeden ayrılınca karar yürürlüğe girmiştir. Filistinliler bu günü yani 15 Mayısı "El Nakba" diye anarlar, yani "Felaket" günü²⁰⁰.

Sebil Gazetesi Yahudilerin dünyayı yönetmek amacıyla her yola başvurduğuna değinilmiştir. Dünyayı kutuplara bölen Yahudiler hiçbir siyasi ideolojiye de inanmamıştır. Asıl gerçeğin Yahudilerin dünyayı hükmetmek adına karşımıza çıkan olaylar ve kişilerdir. Bu duruma en güzel örneklerden biri komünizmdir. O kadar başarılar ki komünizme karşı olan Yahudilerin Bolşevik Devrimi'ne verdiği desteğin altı çizilmiştir. Devrim liderleri ve Sovyetler rejimi incelendiği zaman görülür ki, Yahudiler bu rejimin en önemli parçası. Hatta Bolşevik

¹⁹⁷ Said Şamil, "Yahudi Davası Ve Filistin", *Sebil*, 1 Temmuz 1977, S. 91, 7.

¹⁹⁸ Yusuf Besalel, *Yahudi Tarihi*, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın, İstanbul, 2003, 104.

¹⁹⁹ Said şamil, "Yahudi Davası ve Filistin", *Sebil*, 29 Temmuz 1977, S. 97, 7.

²⁰⁰ Öke, a.g.e., 312.

²⁰⁰ Said Şamil, "Yahudi Davası Ve Filistin", *Sebil*, 15 Temmuz 1977, S. 94, 7.

Devrime maddi destek veren bankanın Yahudiler tarafından kurulduğu da görülmektedir. Aynı durum Hitlerin danışmanı Emile Ludwig bir Yahudi idi. Ayrıca birçok Yahudi banker de Ludwig ile aynı tutum içerisindeydi. Zira İsrail Devleti kurmak isteyen Siyonistlerin önündeki en büyük engel Avrupa'daki Yahudilerin yaşadı yerleri terk etmek istememeleriydi. Zulüm gören Yahudiler, Siyonistlerin hedefleri doğrultusunda Yahudiler İsrail'e yerleşmişlerdi. Görülüyor ki Yahudiler dünyayı istedikleri amaç uğrunda değiştirip şekillendirebiliyorlar.

SONUÇ

Sebil Gazetesi Türk basın hayatında 1976 yılında yerini almış 269 sayı basılmış muhafazakâr içeriklere yer vermiş uzun soluklu bir neşriyattır. Kurucusu ve başyazarı sürekli olarak tarihi konular ve şahsiyetlerle ilgili yorumlarıyla gündeme gelmiş Avukat Kadir Mısıroğlu'dur. Resmi olarak gazete künyesiyle yayın yapan bu neşriyat, format itibarıyla tarihi, kültürel, siyasi ve ilmi makalelerin yayımlandığı bir dergi gibi faaliyet göstermiştir. Toplamda 269 sayı basılan gazetenin ilk 250 sayısı haftalık olarak Türkiye'de çıkarılmış ancak 1980 darbesinden sonra 1982'de gazetenin yayın haklarına son verilip kapatılmıştır. Kadir Mısıroğlu hakkında verilen yakalama kararı nedeniyle ve Mısıroğlu'nun Almanya'ya iltica etmesi neticesinde, Sebil Gazetesi Frankfurt'ta, 1988-1992 yılları arasında aylık olarak 19 sayı daha yayımlanmışsa da daha sonra bu derginin basımı tümüyle sona ermiştir.

Sebil, içerik olarak çeşitli konulara yer vermiştir. Bu konular arasında Yahudilik ile ilgili meseleler geniş yer tutmuştur. Bunun nedeni Sebil Gazetesi'nin İslamcı bir ideolojiye sahip olmasından ötürüdür. Sebil yazarları; Yahudilik ile bütünleşen Siyonizm'i, özelde İslam ve Müslümanların, genelde ise insanlığın ve mazlumların en büyük düşmanı olarak kabul etmektedirler. Onlara göre Yahudilerin ve Siyonizmin herkesçe çok iyi tanınıp bilinmesi ve insanlığın ortak düşmanı olarak kabul ettikleri bu guruba karşı ortak önlemler alınıp mücadele edilmesi icap ediyordu. Bu noktada başta gazetenin başyazarı Kadir Mısıroğlu olmak üzere, Ertuğrul Düzdağ, Yesevizade Şakir Alparslan Yasa, Said Şamil gibi yazarlar Sebil Gazetesindeki köşelerinde yazdıkları makaleler ile Yahudiliğin ve Siyonizmin içyüzünü okurlarına tanıtmak için büyük bir gayret sarf etmişlerdir.

Muhafazakar-İslamcı bir çizgide olan Sebil gazetesinde sıklıkla ele alınan konuların başında Yahudilik ve Yahudiler gelmektedir. Zira dünyayı kontrol eden Yahudiler kimdir? Amaçları nedir? Neler yapmışlardır. Bilderberg toplantıları, Komünizm, Masonluk, Dönmelik gibi konular ele alınmıştır. Sebil dergisi Yahudiler hakkındaki yayın politikasını adeta "her taşın altında Yahudi vardır" anlayışından hareketle oluşturmuş ve neredeyse dünyadaki tüm felaket ve musibetlerin altında Yahudi oyunlarının olduğunu sürekli olarak ima etmeye çalışmıştır. Sebil Gazetesi'ne göre Yahudiler, Dünyayı Yahudi ideallerine göre şekillendirip,

sömürmüş ve kendilerini üstün ırk olarak görmekte-dirler. Hatta yaptıkları bütün mezalimlerine kendilerini üstün ırk olarak görmelerine dayandırmaktadırlar.

Sebil Gazetesi'nde Yahudilik ile ilişkilendirilen konuların başında Dönmelik (Sabatayizm) gelir. Zira Dönmeliğin kurucusu Sabatay Sevi isimli bir Yahudi hahamıdır. Yahudi kabalasına göre kendisini "beklenen kişi" yani Mesih olarak ilan eden Sabatay Sevi, bu amaçla çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bu faaliyetlerde bulunduğu yıllarda Osmanlı Devleti tahtında Sultan IV. Mehmet'in bulunuyordu. Sultan IV. Mehmet'in Sabatay Sevi'ye yaptığı bir sınav sonucu Sabatay Sevi Mesih olmadığını ifade etmiş dolayısıyla Sultan'ın kendisine Müslüman olması çağrısına canını kurtarmak amacıyla mukabele etmiş ve Müslüman olup devlet hizmetine girmiştir. Bu sebeple Sabatay Sevi inancına tabi olanlara halk arasında, Sabatay Sevi'nin Mesihlik iddiasından vazgeçmiş, dönmüş olmasına atıfla "Dönme" ifadesi kullanılmıştır. Sabatay Sevi'nin başlatmış olduğu Dönmelik hareketi onun ölümünden sonra fırkalara bölünmüş ve her fırka farklı taassupları içerisinde barındırmıştır. Tanzimat ve Mütareke yıllarında Dönmelerin gizli faaliyetleri ile tesettür ve kadın gibi konularda Müslümanların ahlakını bozacak çeşitli girişimlerde buldukları Ertuğrul Düzdağ'ın yazılarında iddia edilmiştir. Bazı gurupların sadece kendilerine has mezarlıkları olduğu ifade edilirken mezarlıklardaki İslami olmayan görsellerde bir hayli dikkat çekicidir.

Yesevizade'nin ele aldığı ve Yahudilik ile ilişkilendirilen konulardan biri de Kıbrıs meselesidir. Kıbrıs'ın Osmanlı Devleti'nin elinden tedrici olarak çıkarılmasının arka planında Yahudi idealleri olduğu iddia edilmektedir. 1876-78 Rus Harb'inden sonra Ayestefanos Antlaşması'nın hükümlerinin yumuşatılması karşılığında geçici olarak İngiltere'ye bırakılan ve I. Dünya Savaşı'nın başlaması sonucu 1914'te İngiltere tarafından resmen işgal edilen Kıbrıs adası, Lozan Ant. ile resmen İngiltere'ye bırakılmıştır. Esasen tüm bu planların arkasında Siyonist planların etkisinin olduğunu iddia eden Yesevizade, bu planın uygulayıcısı olarak İngiltere Başbakanı Benjamin Disraeli'yi göstermektedir. Bu iddialara göre Disraeli Yahudi kökenli bir İngiliz politikacıydı ve Kıbrıs Adasını İngiltere mahiyetine alarak ileride kurulacak bir İsrail devletinin yapı taşları döşemek görevini yapmaktaydı. Böylece Kıbrıs adası ileride yapılacak Yahudi göçleri için hem bir üs görevi görecekti hem de zaten arz-ı mevud sınırları içerisinde bulunan Kıbrıs adası zamanla

yeni kurulacak Yahudi devletinin sınırlarına dâhil olacaktı. Günümüze bakıldığında İsrail Devleti'nin Güney Kıbrıs Rum Kesimi üzerinden Akdeniz'de petrol arama çalışmaları yapması ve Türkiye'nin bu konuyla ilgili sürekli olarak Güney Kıbrıs yönetimiyle karşı karşıya gelmesi aslında bu tezleri bir nebze kuvvetlendirebilir. Dolayısıyla Yesevizade'ye göre 1974'te yapılan Kıbrıs Harekatı ile adanın yarısı Türk hakimiyetine alınarak hem Siyonizm hareketine önemli bir darbe vurulmuş hem de Türkiye'nin Akdeniz'deki çıkarları korunmuştur.

Sebil Gazetesi'nde yayınlanan diğer bir konu Bilderberg grubu ve bu gurubun teşkil ettiği toplantılardır. Yesevizade'ye göre Bilderberg gurubu, Yahudi lobilerinin ve Siyonist amaçların Avrupa ayağını ve etkinliğini teşkil etmek için Hollanda'da Oosterbeek şehrinde Bilderberg Oteli'nde 1954'te kurulmuştur. Kuruluşun gerçekleştirildiği otelin sahibi de Hollanda kralıydı. Örgüt de ilk toplantının gerçekleştirildiği otelin adını alarak Bilderberg Group (Bilderberg Grubu) diye adlandırılmıştır. Bilderberg Grubu'nun kurucuları arasında Hollanda prensi Bernhard ve Polonyalı sosyolog Dr. Joseph Hieronim Retinger de vardır. Retinger, Bilderberg'in fikir babası olarak bilinir. Aynı zamanda CFR üyesidir. Bilderberg'in kuruluşunda, ABD istihbarat örgütlerinin, özellikle CIA'nin rolü olduğu çok iyi bilinmektedir.

Bilderberg'in kuruluşunda asıl önemli rol oynayanlar ve finansörlük yapanlar Gizli Dünya Devleti organlarında ismi sıkça geçen Rothschild ailesidir. Bu çalışmada Amerikalı Rockefeller ailesi tarafından da desteklenmişlerdir. Bilderberg, dünyanın yönetimi ve küreselleşme konusunda her yıl farklı ülkelerde toplantılar yapar. Toplantılar son derece gizli şartlarda ve özel ortamlarda yapılır. Toplantıları genellikle her yılın Mayıs ayının son haftasına denk gelmektedir. Katılanlar yaklaşık üç günlük toplantı süresince dış dünya ile bağlantılarını koparmak zorunda kalıyorlar. Katılanlar toplantılarda neler konuşulduğu değil nelerin gündeme geldiği hakkında bile herhangi bir bilgi vermekten kaçınırlar. Örgütün üyesi olanların dışında hiçbir gazeteci veya yazar toplantıya alınmaz. Üye olanlar da dışarıya bir şey sızdırmazlar. Dolayısıyla medyanın toplantıların içeriği hakkında herhangi bir bilgi edinmesi mümkün değildir. Bu denli gizlilik ve ehemmiyet arz eden bu toplantıların başrollerinin Yahudiler olduğu ve bu toplantılarda dünyanın ekonomik dengelerinin Siyonist çıkarılara göre belirlendiği iddia edilmektedir.

Sebil’de Komünizm akımı da Yahudilikle ilişkilendirilmiştir. Sebil Gazetesi yazarlarına göre; Yahudiler Kızıl İhtilal için en az 1 milyon dolar harcamıştır. Yahudilerin komünist rejime olan mali destekleri yalnızca ihtilal öncesine ait değildir. Devrimden sonra Rusya’da ekonomik krizin atlatılması, Yahudi şirketlerinin yardımıyla olmuştur. 1912’lerde yayınlanan bir ABD Dışişleri Bakanlığı raporuna göre, “New York’un en büyük finansman kuruluşu Kuhn, Loebo ve Co Rusların ilk 5 yıllık kalkınma plânına finansör olarak katılırlar ve Bolşevik Hükümetine kasa görevi yaparak 1918-1922 yılları arasında 600 milyon altın ruble transferi gerçekleştirirler.” Yahudiler, İhtilalin parasal desteğini sağlamakla beraber, fiili öncülüğünü de yapmışlardır. Rus ihtilalinin önde gelen isimlerinin tamamına yakını Yahudi asıllıdır. İhtilalin ikinci ismi Troçki ise, safkan bir Yahudi’dir. Avrupa’da Yahudi sermayedarlarla Rusya’daki komünistler arasındaki ilişki Troçki sayesinde sağlanmıştır. Bu iddialara ek olarak Sovyetler Birliği’nde yaşayan Yahudiler de SSCB yönetiminde önemli görevler üstlenmişlerdir. Dolayısıyla Soğuk Savaş Dönem’inde Dünyanın iki kutubundan biri olan SSCB’nin varlığında ve gelişmesinde Yahudilik faktörünün önemli bir etken olduğu ifade edilmiştir. Esasen İsrail Devleti kurulduğu 1948 yılında ortaya çıkan Arap-İsrail savaşlarında ABD ile Sovyet Rusya aralarında soğuk savaş ve rekabet olmasına rağmen aynı safta yer alıp İsrail’e yardım etmişlerdi. Böyle bir süreçte Arapların yanında olarak Orta Doğu’da etkin olma şansına sahip olan Sovyet Rusya İsrail’e destek olarak herkesi şaşırtmıştı. Yesevize’nin bu iddialarından hareketle 1948 Arap-İsrail savaşlarında yaşanan bu durumda dikkate değerdir.

Sebil Gazetesi’nde ele alınan konuların en önemlilerinden biri de Filistin Meselesi’dir. İkinci Dünya Savaşı’nın sonuna doğru Almanya’nın yenilgisine paralel olarak İngiliz-Yahudi ittifakı da sona erer. Yahudiler bağımsızlıklarının önünde en büyük engel olarak gördükleri İngiliz manda yönetimine karşı, daha önce öğrendikleri terör taktiklerine başvurarak büyük bir isyana girişirler. Yaklaşık iki yıl Yahudilerin sabotajlarına, Yahudi çetelerin terör faaliyetlerine ve Amerikan yönetiminin yoğun baskısına direnen İngiliz hükümeti, sonunda Filistin Mandası’nın geleceğini 1947’de BM’ye havale eder. İki uluslu ortak bir Filistin yönetiminin tartışıldığı bir dönemde yani 1948 yılında tarihte bir ilk olarak da kabul edilen B.M oylaması sonucu İsrail Devleti kurulur.

Balfour Deklarasyonuyla başlayan Yahudi yurdu kurma çalışmaları II. Dünya Savaşı'nın oluşturduğu psikolojik ve fiziksel boşluk ile İsrail Devleti'ne dönüşmüştür. 1948 itibariyle de bu durum Arap-Filistin halkının tedrici ve sistematik olarak yurtlarından edilmelerine ve bu sebeple savaş suçlarına konu olacak tarzda katliamlara uğramalarına sebep olmuştur. Son yüzyılımız bu durum nedeniyle birçok Arap-İsrail savaşlarına yol açmış, İslam İşbirliği Örgütü ve BM Filistin Mültecilerine Yardım Kuruluşu gibi teşkilatların oluşumuna sebep olmuştur.

İsrail'in devlet terörüne maruz kalan Filistin halkı 1979 İsrail ve Mısır arasında yapılan Camd David anlaşması ile çok zor bir durumda bırakılmıştır. İsrail, çeşitli ekonomik ve siyasi lobiler sayesinde Mısır gibi İslam ülkelerini vesayeti altına alarak Filistin halkına yapılan zulümlere tüm dünyanın daha doğrusu İslam aleminin sessiz kalmasını sağlamıştır. Bugün gelinen noktada İsrail'in insanlık dışı uygulamalarına direnen bir avuç Gazze halkı bir utanç duvarı ile dünyanın açık hava hapisanesine dönüştürülmüş, Gazze'nin nefes alabileceği tek sınır kapısı olan ve Mısır'a açılan Refah sınır kapısı İsrail'in Mısır'a uyguladığı siyasi ve ekonomik vesayet nedeniyle mütemadiyen kapalı tutulmaktadır. 2012'de Mısır'da iktidara gelen Müslüman Kardeşler gurubu Refah sınır kapısını açarak Gazze halkına nefes aldirmişsa da bu durum yine Yahudi lobisinin çıkarlarına hizmet eden Mısır askeri kuvvetlerinin yaptığı darbe ile son bulmuştur.

Sebil gazetesindeki yazılar aslında günümüze de ışık tutmaktadır. Yazıları okuyunca tüm anlatılanların komplo teorisi olabileceği akla gelmektedir. Sakince düşününce anlarız ki, evet tüm bunlar doğru olabilir. Basın-yayın organları, ilaç sanayi, sinema gibi insanı etkileyen unsurlarla adeta beynimizi ele geçiren Yahudiler durmadan Nazilerle ilgili filmler çekmektedir. Peki, Filistin'de yaptıklarıyla ilgili dünyada yapılan bir film veya sanat eseri var mı?

Dünya görüşleri daha çok İslami çizgiye yakın olan Sebil Gazetesi yazar kadrosu; özellikle de Kadir Mısıroğlu Sebil'de, Yahudilik ve Dönmelik ile ilgili değerlendirilmelerinde kendi fikir pencerelerinden ürettikleri bir üslup ve bakış açısıyla hareket etmişlerdir.

KAYNAKLAR

Kitaplar

- Albayrak, Hüseyin, *Trabzonlu Meşhurlar Ansiklopedisi*, Vadi Yayınları, Ankara, 2008.
- Armaoğlu, Fahir, *Filistin Meselesi ve Arap – İsrail Savaşları (1948 – 1988)*, Ankara, 1991.
- Armaoğlu, Fahir, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, Türkiye İş Bankası Yayınları*, İstanbul, 1993.
- Baer, Marc David, *Selanikli Dönmeler*, (Çev.: Sevinç Kayır), Doğan Kitap, İstanbul, 2011.
- Bal, Mehmet Akif, *Trabzonlu Simalar ve Aileler*, Trabzon Kitaplığı, İstanbul, 2009.
- Bayur, Yusuf Hikmet, *Türk İnkılap Tarihi*, C.1, Kısım 1, TTK, Ankara, 1983,
- Besalel, Yusuf, *Yahudi Tarihi*, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın, İstanbul, 2003
- Brynjar, Lia, *Müslüman Kardeşlerin Doğuşu*, (çev. İhsan Toker), Ekin Yayınları, İstanbul, 2000.
- Çakır, Ruşen, *Ayet ve Slogan: Türkiye’de İslamcı Oluşumlar*, Metis Yayınları, İstanbul, 2014.
- Çavdar, Tevfik, *Türkiye’nin Demokrasi Tarihi 1839-1950*, İmge Yayınları, Ankara 2008.
- Çelebi, Ahmet, *Mukayeseli Dinler Açısından Yahudilik*, (Çev.:Ahmet M. Büyükçınar, - Ö. Faruk, Harman) Kalem Yayınevi, İstanbul, 1978.
- Derviş, Hüda, *Türkiye’de Yahudi Dönme Gerçeği*, Özgü Yayıncılık, İstanbul, 2006.
- Deveci, Can, *İsrail-Filistin Meselesi*, Erciyes Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi, Kayseri, 2015.
- Düzdağ, Ertuğrul, *Yakın Tarihimizde Dönmelik ve Dönmeler*, ZVİ-Geyik Yayınları, İstanbul, 2002.
- Estulin, Daniele, *Kulüp Bilderberg*, April Yayınları, İstanbul, 2007.
- Ferik, Muhammed, *Recep Tayyip Erdoğan’lı Yıllar*, e-Kitap Projesi, İstanbul, 2015.
- Freely, John, *Kayıp Mesih Sabatay Sevi’nin İzini Sürerken*, Remzi Kitabevi, (Çev: Ayşegül Çetin Tekçe), İstanbul, 2003.

- Galante, Avraham *Sabetay Sevi ve Sabetaycuların Gelenekleri*, (Çev.: Erdoğan Arca), ZVİ-Geyik, İstanbul, 2006.
- Galip, Selahattin, *Türkiye’de Dönmeler ve Dönmelik*, Kıraçlı Yayınları, İstanbul, 1977.
- Gencer, Tülay, “Cemil Meriç İle Türk Modernleşmesine Bir Bakış”, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.1, S.1, 2007, s.19-34.
- Gövsa, Alattin İbrahim, *Sabatay Sevi*, Elips Kitap, İstanbul, 2009.
- Gürkan, Salime Leyla , *Yahudilik*, İSAM Yayınları, İstanbul, 2012.
- Işık, İhsan ,*Yazarlar Sözlüğü*, Risale Yayınları, İstanbul, 1990.
- İren, Alihan, *Sakıncalı Siyasi Fırtınalar*, Cinius Yayınları, İstanbul, 2014.
- Kara, İsmail, *Türkiye’de İslamcılık Düşüncesi, Cilt:1*, Dergah Yayınları, İstanbul, 1997.
- Karal, Ziya, *Osmanlı Tarihi*, C.V, TTK Yayını, Ankara, 1983.
- Kuzu, Ali, *Dünyayı Yöneten üst Akıl, Bilderberg*, Kariyer Yayınları, İstanbul, 2017.
- Küçük, Abdurrahman, *Dönmeler Tarihi*, Andaç Yayınları, Ankara, 2001.
- Leskovikli Mehmet Rauf, *İttihat ve Terakki Ne İdi*, (Haz.: Bülent Demirbaş), Arba Yayınları, İstanbul, 1991.
- Lewis, Bernard, *Modern Türkiye’nin Doğuşu* (Çev. Prof. Dr. Metin Kıratlı), Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2000.
- Mardin, Şerif, *Türkiye’de Toplum ve Siyaset*, (Der.: Mümtazer Türköne, Tuncay Önder), İletişim Yayınları, İstanbul, 1990.
- Memiş, Ekrem, *Kaynayan Kazan Ortadoğu*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2002.
- Mert, Nuray, *Kolektif-Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce İslamcılık, C.6, Türkiye İslamcılığına Tarihsel Bir Bakış*, İletişim yayınları, İstanbul, 2005.
- Öke, Mim Kemal, *Siyonistler ve Masonlar*, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1993.
- Örs, Hayrullah, *Musa ve Yahudilik*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1966.
- Özdemir, Hüseyin, *Abdülhamid’in Filistin Çılgılığı*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul, 2010.
- Özkılınç, Ahmet, *Akrebin Kıskaçında*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2014.
- Sarı, İbrahim, *Münzevi Bir Yıldız: Cemil Meriç*, Nokta e-Kitap, İstanbul, 2016.

- Sarıbay, Ali Yaşar, *Türkiye’de Modernleşme Din ve Parti Politikası -Milli Selamet Partisi Örnek Olayı*, Alan Yayınları, İstanbul, 1985.
- Sayın, Ümit, *Dünyayı Yöneten Gizli Güçler*, Neden Kitap, İstanbul, 2007.
- Scholem, Gershom, *Mistik Mesih Sabatay Sevi*, (Çev: Eşref Bengi Özbilen), Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2004.
- Sertel, Zekeriya, *Hatırladıklarım*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2001.
- Subaşı, Necdet, *Din Sosyolojisi*, Dem Yayınları, İstanbul, 2014.
- Şeriati, Ali, *İslam Bilim ve Bir İdeoloji Olarak İslamcılık*, (Haz.: Ertuğrul Cesur) Bakış Yayınları, İstanbul, Nisan-2007.
- Tunaya, Tarık Zafer, *İslamcılık Cereyanı*, Cumhuriyet Yayınları, Ankara, 1998.
- Tuncay, Mete, *Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Parti Yönetimi’nin Kurulması 1923-1931*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2005.
- Türkmen, Hamza, *Türkiye’de İslamcılık ve Özeleştirisi*, Ekin Yayınları, İstanbul, 2008, 715-720.
- Türköne, Mümtazer, *Siyasi İdeoloji Olarak İslamcılığın Doğuşu*, Etkileşim Yayınları, İstanbul, 2011.
- Yalçın, Fatma Bostan, *Efendi*, Doğan Kitap, İstanbul, 2004.

Sürelî Yayınlar

- Ali Fuat Başgil, Din ve Laiklik, Sebilürreşad, C.9, S. 204, Eylül 1955.
- Aktaş, Yaşar, “Modernleşme ve Gelenek Bağlamında Dini Bilgi ve Otoritenin Dönüşümü”, T Bora ve M Gültekingil (der), Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce-İslamcılık Cildi, İletişim Yayınları, İstanbul, 349-394.
- 15 Temmuz Bir Yahudi Planı Mı?, Sebil, 20 Haziran 1976, Sayı:34, s.12.
- Ali Kayıkcı, “Sebil Şiiri”, *Sebil*, 6 Ağustos 1976, Sayı: 32, s. 14.
- Arıkan, Zeki, “Kuva-yı Milliye’nin Doğuşuna Doğru”, *Kuva-yı Milliye’nin 90. Yılında İzmir ve Batı Anadolu*, 6-8 Eylül 2009, İzmir, 38-48.
- Duran, Burhanettin, *Cumhuriyet Dönemi İslamcılığı*. Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce-İslamcılık, C.6, İletişim Yayınları, İstanbul, 2005,129-156.
- Düzdağ, Ertuğrul, Bir Dönme Düğünü ve İttihatçılar, Sebil, 30 Nisan 1976, Sayı: 18, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Dönme Mezarlığından Sahneler, Sebil, 11 Haziran 1976, Sayı. 24, s. 6.

- Düzdağ, Ertuğrul, Dönme Mezarlığından Sahneler, Sebil, 18 Haziran 1976, Sayı: 25, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Dönmelerin Ağzından Dönmelik, Sebil, 14 Mayıs 1976, Sayı:20, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Dönmelerin Ağzından Dönmelik, Sebil, 21 Mayıs 1976, Sayı: 21, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul , Dönmelerin Ağzından Dönmelik, Sebil, 7 Mayıs 1976, Sayı: 19, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul ,Sabatay Sevi ve Dönmeler, Sebil, 2 Nisan 1976, Sayı:14, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul , Sabatay Sevi ve Dönmeler, Sebil, 26 Mart 1976, Sayı: 13, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Sabatay Sevi ve Dönmeler, Sebil, 9 Nisan 1976, Sayı:15, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul ,Ertuğrul , Tesettür ve Dönmeler, Sebil, 23 Nisan 1976, Sayı: 17, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Tesettür ve Dönmeler, Sebil, 16 Nisan 1976, Sayı:15, s. 6.
- Düzdağ, Ertuğrul, Tesettür ve Dönmeler, Sebil, 2 Nisan 1976, Sayı:15, s. 6.
- Gencer, Tülay, “Cemil Meriç İle Türk Modernleşmesine Bir Bakış”, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1, 2007, 19-34.
- Kodaman, Bayram-İpek, Nedim, “Yahudilerin Filistin’e Yerleştirilmeleri ile ilgili Olarak II. Abdülhamid’e 1879’da Sunulan Layiha”, *Belleten*, C. LVII, S. 219, 565-588.
- Komünizm, Sebil, C.1, 1 Ekim 1976, Sayı:40, s.12.
- Koyuncu, Ahmet Ayhan “1970 Sonrası Türkiye’deki İslamcılar Ve Demokrasi: Şirkten Sahiplenmeye Paradigma Değişiminin İz Sürümü”, *Turkish Studies*, V.10, S.6, 2015, 619-626.
- Küçük, Abdurrahman,“Genel hatlarıyla Dönmeler ve Dönmelik tarihi”, *İslâm*, İstanbul, Temmuz 1988, 5, 59, 29-31.
- Mısıroğlu, Kadir, “İnananlar MSP Bayrağı Altında Bir Varlık-Yokluk Mücadelesine Girmiştir”, *Sebil*, 13 Mayıs 1977, Sayı: 72, s. 11.
- Mısıroğlu, Kadir, “Başlarken”, *Sebil*, 2 Ocak 1976, S. 1 s. 3.
- Mısıroğlu, Kadir , “Sağ Cephe’de Mütareke İhtiyacı ve Sebil”, *Sebil*, Sayı:5, 30 Ocak 1976, s. 3.
- Mısıroğlu, Kadir, Yahudi ve Cesaret, Sebil, Sayı:29, 16 Temmuz 1976, s. 3.

- Said Şamil, Yahudi ve Filistin Davası, Sebil, 2 Aralık 1976, Sayı:54, s.7.
- Said şamil, Yahudi Davası ve Filistin, Sebil, 29 Temmuz 1977, Sayı:97, s.7.
- Said Şamil, Yahudi ve Filistin Davası, Sebil, 10 Ekim 1976, Sayı:40, s.7.
- Said Şamil, Yahudi ve Filistin Davası, Sebil, 11 Şubat 1977, Sayı:60,s.7.
- Said Şamil, Yahudi ve Filistin Davası, Sebil, 17 Aralık1976, Sayı:57, s.7.
- Said Şamil,Yahudi Davası Ve Filistin, Sebil, 1 Temmuz 1977, Sayı:91, s.7.
- Said Şamil,Yahudi Davası Ve Filistin, Sebil, 15 Temmuz 1977, Sayı:94, s.7.
- Sarıkaya, M. Saffet, “Osmanlı Türkiye’sindeki İslamcılık Düşüncesine Genel Bir Bakış”, *İnsan Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1999, S.1, 97-112.
- Sebil, “İstanbul Mezbahasında Yahudi Saltanatı”, 26 Mart 1976, Sayı: 13,s.2.
- Sebil, 1 Ekim 1976, Sayı: 40, s. 7.
- Sebil, 15 Ekim 1976, Sayı:42, s. 2.
- Sebil, 22 Ekim 1976, Sayı: 43, s .2.
- Sebil, 22 Haziran 1979, Sayı: 181, s. 9.
- Sebil, Siyonizm ve Irkçılık: Avrupai Solculuk ve Siyonizm, 9 Ocak 1976, Sayı:2, s. 16.
- Sebilürreşad “Darülfunun’da Muhtelit Tedrisat”,16 Nisan 1919, Sayı: 406, s.6.
- Sebilürreşad,, Eylül 1955, Sayı:204, s.1.
- Şişman, Cengiz- Varol, Muharrem, “Erken Cumhuriyet Dönemi Sabataycılık Tartışmaları: Türk Sesi Gazetesi’nden 1924 Tarihli Bilinmeyen Bir Tefrika”, *Türkiyat Mecmuası*, 25, 2010, 189-235.
- Özdenören, Rasim, *Necip Fazıl Kısakürek. Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce- İslamcılık*, C.6,İletişim Yayınları, İstanbul, 2005, 136-149.
- Uçman, Abdullah, “Mehmet Akif ve Milli Mücadele”, *Ölümünün 50. Yılında Mehmet Akif Ersoy* , İstanbul, 1986, 11-30..
- Ünsal, Fatma Bostan , “Mehmet Akif Ersoy”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce - İslamcılık C.4*, İstanbul, 2004, 72-89.
- Yahudi Kissinger, Sebil, 3 Eylül 1976, Sayı: 36, s.13.
- Yahudiler Eco’yu Niçin Sever? Sebil Dergisi, 27 Ağustos 1976, Sayı:33, s.12.
- Yahudiler Eco’yu Niçin Sever, Sebil Dergisi, 27 Ağustos 1976, Sayı:33, s.12.
- Yazgan, Mustafa, “Sebil Başlarken”, *Sebil*, , 2 Ocak 1976, Sayı:1, s.7.

Yesevizade, 2. Cihan Harbinde 20 Milyon Rus Yahudileri Kurtarmak İçin Hayatını Vermişti”, Sebil, 8 Ekim 1976, Sayı: 41, s.12.

Yesevizade, , SKP Yahudi Elinde, Sebil, 22 Ekim 1976, Sayı:43, s.12.

Yesevizade, Bilderberg Group'un içyüzü", Sebil, 2 Nisan-18 Haziran 1976, Sayı:14, s. 7.

Yesevizade, Bilderberg Group'un içyüzü", Sebil, C.1, 2 Nisan 1976, Sayı:14, s.7.

Yesevizade, Kıbrıs Harekatının Perde Arkası, Sebil, 2 Temmuz 1976, Sayı: 27, s. 12.

Yesevizade, Kıbrıs Harekatının Perde Arkası, Sebil, 25 Haziran 1976, Sayı: 26 s. 12.

Yesevizade, Rus İnkılabı Yahudi Eseridir, Sebil, 5 Kasım 1976, Sayı: 45, s.11.

Yesevizade, Yahudi, Sebil, 30 Temmuz 1976, Sayı:31, s. 12.

Tezler

İnceoğlu, Efecan, *Türkiye’de Siyasal İslamcılığın Evrimi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.

Kuru, Hazan, *Türkiye’de Antisemitizm ve Büyük Doğu Dergisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Özbey, Kerem, *Geleneksellikten Neo-Liberal Muhafazakârlığa Türkiye’de İslamcılığın Dönüşümü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2011.

Uzkuç, Süleyman, *Büyük Mecmua Tahlili*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005.

Uzun, Necmi, *Türkiye’de İslamcı Hareket Gelişimi, İlişkileri, Ayrılıkları ve Dönüşümü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011

İnternet Kaynakları

<https://www.turkedebiyati.org/yazarlar/cemil-meric>. Online Erişim Tarihi: 03.04.2018.

<http://katalog.idp.org.tr/yazarlar/584/mustafa-yazgan>, Online Erişim Tarihi: 04.03.2019.

<http://katalog.idp.org.tr/dergiler/100/sebil>

Online Erişim Tarihi: 05.03.2019.

<http://kadirmissiroglu.com/kategori/eserleri/page/3-4-5>, Online Erişim Tarihi: 05.03.2019.

<http://fatihakincilari.org/metin-yuksel/> Online Erişim Tarihi: 06.03.2019.

<http://www.biyografya.com/biyografi/11371>, Online Erişim Tarihi:20.04.2019.

<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d19/c090/tbmm19090131.pdf>, Online Erişim Tarihi:20.04.2019.

<http://www.biyografya.com/biyografi/4756> Online Erişim Tarihi:14.05.2016.

<http://www.biyografya.com/biyografi/12945> Online Erişim Tarihi: 15.05.2019.

<https://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=221> Online Erişim Tarihi: 15.05.2019.

<http://www.kocaeliaydinlarocagi.org.tr/Yazi.aspx?ID=7031>, Online Erişim Tarihi.: 17.05.2019.

<http://katalog.idp.org.tr/sayilar/6972/8-cilt-206-sayi> Online Erişim Tarihi: 18.05.2019.

<https://www.biyografi.info/kisi/kadir-misiroglu> Online Erişim Tarihi: 22.05.2019.

<http://www.tyb.org.tr/tybnin-40-yilinda-ilk-40-uyemiz-s-alparslan-yasa-yesevizade-35045h.htm> Online Erişim Tarihi.:08.08.2019.

<https://www.biyografya.com/biyografi/6675> Online Erişim Tarihi.:08.08.2019.

EKLER

Ek 1.

Sebil, 02.01.1976.

Ek 2.

Sebil, 09.01.1976.

Ek 3.

Sebil, 26.03.1976.

Ek 4.

Sebil, 06.06.1976.

Ek 5.

Sebil, 09.07.1976.

سبيل
الحل والسير

Sebil

hen şey hak için

Siyasi, edebi, tarihi haftalık gazete • 8 Ramazan 1396
Sahibi ve Başyazarı: Kadir Misiroğlu • 3 Eylül 1976

SAYI: 36/ BEŞ LİRA/ BİR D. M.

GAMMAZ!..

O smani Devleti'nin son zamanlarındaki birçok dahili isyan ve kargaşaların elebaşları, hemen ekseriya «ahkâm-ı şer'iyye» den yani mukaddes şeriatımızın yüce hükümlerinden vâki' ihirafılarına şahâne eder ve:

«- Şeriat isterük!..» diye bağırarak ortaya çıkarlardı. Şer'i hükümlerin pek çoğunu rafa kaldıran mâhûd «Tan-zimat Fermanı» nun hükmüne itiraz etmişlerdir.

Aslında bunların şer'i gerifin tatbikini istemekle hiç bir alakaları yoktu. O ilâhî emirlere çoktanberi sırt dönmüş ve şahsi menfaatleriyle cesakata husularını kible edinmişlerdi. Bu durumda sabıtlı şer'î şeriatlere gayri olan asıl maksadlarına ulaşınca, yatışıp dağılıyorlardı.

Bunların bazıları -hiç şüphesiz- şeriate bağlı olmak şöyle duran, kabûleri ona karşı kible dolu kimselerdi. Böyle ol-
mayanlar bile, sahte şeriat davacılığı ile, ona büyük bir dü-
manlık ediyorlardı. Zira tarifi bir gerçek olarak ifâde edelim ki; bu sahtekârlık, zamanla «şeriatı dâvâ etmek» i amme ef-
kârı nazârında tesirsiz ve lâhaydi ile kargalılar bir hâle ge-
tirmiştir.

Dünnün sahte şeriat münâdileri, esas gayelerini nasîl şer-
iatın halk ve idâre rezzindeki masuniyet ve itibarı ile set-
rediyor ve onu bir paravan olarak kullanıyorlardıysa, bugün
rediyor ve onu bir paravan olarak kullanıyorlardıysa, bugün

● Deresi sayfa 24

ORTAKLAR HÜCUMDA

Arsa vurguncuları, sendikaâğaları ve Demirel
Kapalı kapılar ardında varılan
mutabakat:
Çirkin oyun başladı

Sebil 03.09.1976.

Ek 7.

The image shows the cover of the newspaper 'Sebil'. The top left corner features the newspaper's logo in Arabic calligraphy, 'سبيل', with the tagline 'Herşey hak için' below it. To the right of the logo, the main headline is written in large, bold, blue letters: 'AP LİDERİNİN İMZASIYLA MÜTHİŞ BİR VESİKAYI İFŞA EDİYORUZ!'. Below the logo, there is a small block of text providing publication details: 'Siyaset, edebî, tarihî haftalık gazete • 13 Mayıs 1977', 'Sahibi ve Başyazarı: Kadir Mısıroğlu • 24 C. Sıra 1392', 'Yükletici Han Kat: 3 Nu: 204', 'Cağaloğlu - İSTANBUL'. Below this, the price is listed as 'SAYI: 72 / BEŞ LİRA / BİR DM.'. The bottom half of the cover is a large red rectangle containing a quote in white text: 'DEMİREL: // "Kur'an-ı Kerim dersini faydalı görmüyorum.. //".

Sebil 13.05.1977.

Ek 8.

سبيل
الكل في سبيلك
Sebil
herşey hak için

HODRİ
MEYDAN

Siyasi, edebî, tarihi haftalık gazete • 1 Nisan 1977
Sahibi ve Basıyazari: Kadri Mısıroğlu • 12 Rebi'ül ahır 1392
Vüdyet Han Kat: 3 Nu: 204 Cagaloğlu - İSTANBUL
SAYI: 66 / BEŞ LİRA / BİR DM.

AP ve CHP liderleri
«dedim.. dedi.» mantığını
bırakın da Erbakan'ın
dâvetine icâbet edin!

YÜZYÜZE KONUŞUN!

TRT HABER MERKEZİ
liderlerle
AÇIK
OTURUM

Sebil 01.04.1977.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı: EROĞUL, İbrahim Hakkı

Uyruğu: T.C

Doğum Tarihi ve Yeri: 30.11.1992-AĞRI

Telefon: 05389829085

Faks: 04724512025

E-mail :İbrahim_erogul@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek	Y.Y.Ü, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi	Temmuz-2019
Lisans	Y.Y.Ü, Eğitim Fak., Tarih Öğr.	30.05.2016
Lise	Hamur Lisesi	12.06.2011

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2017-2019	Hamur Ç.P.A.L	Ücretli Tarih Öğretmeni

Yabancı Dil: İngilizce

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

Tez Başlığı / Konusu: **Sebil Gazetesi'nde Yahudilik** **08.07.2019**

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 93 sayfalık kısmına ilişkin, 08/07/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 18 (yüzde onsekiz) dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

08/07/2019
İbrahim Hakki Eroğul
İmza

Adı Soyadı : İBRAHİM HAKKI EROĞUL

Öğrenci No :169206055

Anabilim Dalı : Tarih ABD

Programı : Türkiye Cumhuriyeti Tarihi

Statüsü : Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mehmet PINAR
08/07/2019

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR

12.07.2019

Doç. Dr. Bekir KOCLAR Enstitü Müdürü

B. Koclar